

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 700.

A bőbeszédű Tisza.

Budapest, szeptember 4.

Gróf Tisza István, mintha nem beszélt volna még eleget az egész nyáron át, ma egy egész kis könyvtárra való nyilatkozik az ő legszemélyesebb ujságjában. Nyilatkozatának rövidre fogott lényege az, hogy ami történt, nem szorul semmiféle reparációra, de ő hajlandó az ellenzék hangulatának meghozni azt az áldozatot, hogy lemond az elnökségről, ellenben a miniszterelnöktől hasonló áldozatot kívánni szerénytelenség volna.

Ennek az álláspontnak két ága körül foglalkozhatunk Tisza István fejtegetéseinek részleteivel is. Önmagában ugyanis volna valami látszólagos igazsága annak az álláspontnak, hogy mivel az elnöki állás a képviselőház bizalmából folyik, ellenben miniszterelnökké a korona bizalmából lesz valaki: tehát az elnök lemond, mihelyt nem bírja kellő mértékben a parlament bizalmát, ellenben a miniszterelnöknek már azért sem szabad lemondania, mert ő igazolta a korona bizalmát s nem is pályázott soha az ellenzéki pártok bizalmára is. Alkotmányos szempontból tehát volna bizonyos igazság ebben az álláspontban. De éppen az bizonyítja a mai helyzetnek abnormális voltát, hogy ez az alkotmányosan hangzó tétel az adott szituációban a legnagyobb hazugság.

Miért? Gróf Tisza István ma elismeri, hogy az olyan elnök, akinek pártatlanságában a pártok nem bíznak, nem való az elnöki székbe. De hát vajjon bíztak-e az ellenzéki pártok Tisza István pártatlanságában akkor, mikor az ő elnöksége egyáltalán szóba került? Dehogyan bíztak. Mindent elkövettek már az első perctől kezdve, hogy az ő elnökségét megakadályozzák, még pedig azért, mert a többség még csak titkot sem csinált belőle, hogy Tisza István nem lesz pártatlan, sőt ellenkezőleg, azért jön, hogy az ellenzéknek akár a házszabályok legvátkmerőbb elgázolásával is letörje. És hogy Tisza István az elnöki hatalommal így visszaélhessen, azért kellett már a választást előkészítő alelnöknek is erőszakoskodnia. S az erőszak-elnök egészen stilszerűen erőszaknak köszönhetette már megválasztását is. Mit ér tehát Tisza István utólagos alkotmányos érzéke? Hogy elnökölni csak a pártok fölött és csak a pártok bizalmából szabad: azt nem most kellene hirdetnie, mikor már a pártok ellenére elnökölt és az alkotmányon gonoszul keresztülgazgolt, hanem hirdetnie kellett volna már májusban, mikor elnökké akarták választani. De májusban céljai voltak, tehát hallgatott s ma tul van a merényleten, tehát a legolcsóbb alkotmányos játék, hogy azért mond le, mert nem lehet a pártok bizalma nélkül elnökölni. Ne fessen hom-

lokára alkotmányos glóriát, hanem ismerje be, hogy azért kész lemondani, mert bünt követett el s azt expialnia kötelessége. Tisza István lemondási hajlandósága már egymagában is beismerése annak, hogy ami történt, igenis reparációra szorul. Azt a tételt tehát, hogy reparációra nincs szükség, maga czáfolja meg, mikor kész az elnökségről lemondani.

De éppen olyan szálnalmas látszat-igazság az, hogy a miniszterelnök nem mondhat le, mert nem lehet a kisebbségnek jogot adni a kormány megalakításában s a miniszterelnök, aki a korona bizalmából jött, nem távozhatik, mikor ezt a bizalmat igazolta s ez a bizalom csak fokozódott. Először is Lukács László nem azzal pályázott a korona bizalmára, hogy ő kevésbé lesz skrupulózus Khuen-Hédervárynál s hogy ő rendet csinál minden áron. Ha valaki ezen a „mindenáron“ alapon pályázhatott volna a korona bizalmára, akkor nem Lukács, hanem Tisza kapta volna meg a miniszterelnöki kinevezést. Lukács a korona bizalmát azon az alapon kérte, hogy ő, a ellenzéki nem kénytelen harcolni, mert ő békét tud teremteni a béke, a megegyezés eszközeivel. Hát vajjon ezt a bizalmat igazolta Lukács László? Békét teremtett a béke eszközeivel, ahogyan ígérte? Nem. Ő becsapta a koronát is, az ellenzék is. Küldték olajágnak, amire magát kiját-

Az asztaltársaságok.

Írta: Móricz Pál.

(Utánnomás tilos.)

'Az asztaltársaságok multja és eredete szavakra nem vezethető vissza minálunk magyaroknál. A vendéglői és kávéházi élet terfoglalásával gyökeresedtek meg — és terjedtek el a fővárosból a vidék nagyobb központjaira is. A XIX-ik század első felében minden magyar háznál tárt kapuval, illatozó tűzhelyvel, tele pinzével fogadták a vendégeket. A kuriák, mint jómódu iparosok és telkesgazdák háza legderűsebb fogadóhelyei voltak a vendéglátó barátságoknak. A kávéházat és koresmát csak kényeszerből keresték fel a tisztességes emberek, az élet- és utazások különféle hajótöröttjei tanyáztak meg azokban. A vásári publikum vetődött be az ilyen helyekre, meg az alkalmi korhelyek, akik egyszer-egyszer ki akartak rugni a hámfából. A régiebb magyarok szórakozásait otthon: a család, a komaság, az ösmerős barátok meleg körében teljesen feltalálták; hiszen patriarchális mulatozásaikra száz, meg száz különféle kedves alkalommal szolgált az ő nyugodalmas jólléttől duzzadt egészséges életük.

Midőn az ősi föld mind erősebben megmozdult az új eszméktől forrongó nemzetek lába alatt, a régi családokból, irodalmi, színművészi, politikai eszményektől felkavarogva, lelkileg emésztő lángokra gyuladva mind többen és többen sedródtak ki rajongó

ifjak a bizonytalan és otthontalan küzdelembe. E rokonlelkek, a satnyán serdülő irodalom és a nehezen gyökeresedett színpad váltott gyerekei, verődtek össze az 1840-es esztendőkből pesti kávéházak s vén vendéglők sarokasztalainál. A diákság, korhely vidéki földesurak, a világjáró lelkes iparosok statisztáltak nekik. Az asztaltársaságok alapításának divatját jóval később, csak egy a 60-as évek vége felé fogadták el a jó vidékiek a nagyobb iparúzó és kereskedő városokban. A szabadságharc fergetegei, melyek fenekéstől felforgatták a nyugodalmas ősi berendezkedést, majd az idegen kormányzat durva erőszakja, sok családi tűzhelyet romboltak szét. A nemzet legjava közül ezrek és ezreket hajszoltak ki a nincsetlenségbe, a napról-napra küzdő kenyérszerzésre. A lelki gyász és az újkorral növekvő anyagi romlás miatt a vendéglátó s vendégváró rácsos magyarkapuk egymásután csukódtak be. Az élet hajótöröttjei és az otthontól elszakadt küzdők seregétől özönlöttek szét és midőn az „öreg“ Deák, aki idefent Budapesten maga is a koresmára, sőt — lakni is — koresmába szorult, az alkotmány feltámasztásával a magyarság rabbilleneit leverte és a szabadság, a szabadabb nemzeti élet tavaszát ismét elővarázsolta tetszhalottaiból, — a senyedő lelkekről is leolvadt a jégkéreg, a szeretet és megértés meleg érzései esorgadozni, majd esergedezni kezdtek, mint kis patakok. A rokonlelkek és szívek egymást keresni kezdtek. Mint ahogy a eszregedező erceskékből a kikerics-virágos, boglárkás aranyárgazöld rétáig fenéig áttetsző üde tavaeszkák

gyűlnek össze, a magyar életnek honfi bútor és reményektől áthatott lelki bujdosói is egy-egy füstös kávéházban, vén fogadók sarokasztalánál így keresték fel egymást. Így olvadtak össze a szeretetben és a nemes czélokért. Sűrű egymásután így alakultak hazafias, jótékony nagy művelődési törekvések alapján asztaltársaságok. Az írók és művészekből összeverődött asztaltársaságok csoportjai többször arany pennával írták be nevéket a magyar élet történetébe.

A XIX-ik század végső évtizedeivel, a vendéglői és kávéházi élet rohamos kiterjeszkedése mellett, a vidéki városokban is felvirágoztak az asztaltársaságok. Az 1880-as esztendőktől Debreczenben országos hírre emelkedett a czepléd-utcai Papp Gyurkaféle vendéglőben a gróf Vay Dániel és gróf Teleki Sándor ezredes társasága, melynél a Felső-Tiszavidék legérdekesebb férfiai találkoztak. Földesurak, református papok, piarista és kollegiumi tanárok, a főiskolai öregebb diákság a teológiáról és jogakadémiáról, írók, újságírók, színészek, színésznők, ügyvédek, bírók, városi és vármegyei tisztviselők, katonatisztek, átutazó ellenzéki képviselők Thaly Kálmánnal, Illyés Bálinttal együtt, vén kálvinista tanítók, nagyvezisek és tekintélyes iparosok alkották ezt a népszerű és jelentős társaságot. Az egyik kedves tagja volt az „uri ezivis“ Vértessy Lajos. A színész Zilahy Gyulát, akinek csak „Zsül ecesm“ volt a neve, különösképpen szerették mindnyájan. Ha egyszer-egyszer lekészték a minden esti összejövetelről, melyek éjjel-utánig benyultak az éjszakába (a ragyás

szotta s lett belőle szöges ostor, amit ő mondott a leghiábavalóbb eszköznek. Ha tehát a miniszterelnök a korona bizalmából lett az, akkor igazság szerint már akkor kellett volna lemondania, mikor a vállalt alapon nem tudott boldogulni s még inkább kötelessége lemondani, mikor az erőszakhoz ő adta meg a fegyveres erőt s mikor kétszínűségével meghazudtolta a beléje helyezett bizalmat fenn is, lenn is. Ha tehát Tisza István a saját személyére nézve kész levonni a konzekvenciát s ezzel beismerni a reparáció szükségét, akkor ugyanez az erkölcsi kötelezettség hárul a miniszterelnökre is. Sőt fokozottabb mértékben, mert Lukács László még azért is felelős, hogy Tisza házelnökké lehetett. S bármennyire kétségtelen, hogy inkább Lukács a Tisza eszköze, a formai igazság az, hogy Lukács adta meg Tiszának a módot az erőszakosságra. Az erőszakban úgy összenőttek ők, hogy Tisza nem bukhatik külön, csak Lukácsal együtt.

Különbösen az a legcsúnyább önzés, mikor Tisza önzetlen akar lenni. Ő lemondana, hogy Lukácsnak ne kelljen lemondani. Persze. Mert ha Lukács marad, akkor Tisza szelleme tovább is uralkodik. Ha azt akarjuk, hogy Tisza szelleme ne tobzódhassék tovább, akkor Lukácsnak kell pusztulnia, aki ezt a szellemet a parlamentre és az országra rászabadította. Ha Lukács pusztul, akkor Tisza is elnémul, de ha Tisza csak az elnöki állásról mond le, Lukácson keresztül ő dirigálja tovább a züllés felé az egész nemzetet. Ezért csuf önzés a Tisza önzetlensége. És ezért üres a Tisza bőbeszédűsége.

Budapest, szeptember 4.

Cuvaj Zágrábban. Cuvaj kir. biztós. bñ, Budapestről Zágrába érkezett és átvette hivatalának vezetését.

Papp Gyurka egy órákor esukta be a fogadót). Vértessy már szemrehányólag fogadta: — Gyűjjön! gyűjjön már no Zsül eesém! Peletykáljunk egy kicsit...

Azonban a „peletykálásnál“ nem állott meg Vértessy uram. A jómódu polgárnak minden szép czélra kinyílt az erszénye. A verestemplom tornyához is Vértessy csináltatott drága óraművet. Volt ugyanis Debreczenben egy dúsgazdag czivis, aki kupeczkedéssel és nagy kamatok szedegetésével kölcsönpénzek után milliókat harásolt össze s akit életében mindig, mindenhol csipkedett a szokimondó Vértessy. Nem tudott tehát abban sem megnyugodni, hogy a pénzkufár nagyvezis harangokat öntetett a verestemplom tornyába.

— Kavicsdi komától, az ekléziának, mégsem kellett volna elfogadni ezeket az átkos pénzen készült harangokat, — méltatlankodott Vértessy, — szegényharangjai ezek az egyháznak, Node, kiköszörülöm valahogy a esorbát, én meg most már majd órát csináltatok a verestoronyhoz.

— Nem értem bátyámat! — vágott közbe az ártányfejű nagyrábéi és szoboszlói Thóth László pápista tanító és debreczeni újságcsináló ott helyben, akinek a tiszaujlaki pedrótól mindig öklelésre állott a bajsa és a vers szerint: „érdeme volt a debreczeni úzsorás hajsa“ — nem értem Lajos bátyámat, mi dicsőségét keresi abban, ha majd Kavicsdival együtt emlegetik.

Vértessynek felvillant a szeme:

— Nem az itt a fő, öcsém; hanem hogy

Tisza Canossája.

— Beismeri az erőszak kudarcát. —

Mozgolódás a munkapárton.

— Hírek a politika világából. —

Budapest, szeptember 4.

A munkapárti Canossa-járás megkezdődött és e téren egy hosszú nyilatkozatban maga Tisza István siet előjárni jó példával. Tiszát most már — ha nem is minden fentartás nélkül — beismeri, hogy a június 4-iki erőszak kudarczal végződött és nem biztosította a munkapártnak azokat az eredményeket, amelyekre pedig a kormány szócsovéi egész nyáron át szüntelenül hivatkoztak.

Mert mi mást jelentene Tisza nyilatkozatában az a kitétel, hogy a június 4-iki erőszak precedensül nem szolgálhat, mint azt, hogy az akkori eljárás helytelen volt és követésre nem alkalmas. És mi mást olvashatunk ki abból, hogy Tisza a házszabálykérdésben elfogadja Andrásynak a reparációra vonatkozó ismeretes fejtegetéseit, mint azt, hogy Tisza maga is beismeri a Vadász-féle erőszakosan hozott házszabályok teljes tarthatatlanságát és az ezek hozatalára alkalmazott eljárás eredménytelenségét. Végül mi mást jelenthetne, mint kudarcot az a tény, hogy Tisza István maga is hajlandó levonni a konzekvenciákat és kéz visszavonulni.

A parlamenti erőszak műve tehát másodsor sém sikerült. Ezt maga Tisza István mondja, bár a kudarcz bevállása részéről nem egyenes, nem őszinte és még mindig nagyon sok harcziás kiszólásba van is beburkolva. Beszél egy nemzetellenes kormány és többség lehetőségéről, beszél az abszolutizmusról és ezeket úgy állítja oda, mintha lényegesen különböznének a mostani kormánytól, többségtől és ezek rendszerétől. Pedig lehet-e nemzeti nek tartani azt a kormányt, mely minden ellenérték nélkül ráerőszakolta a nemzetre a véderőreformot, ami ellen a nemzet tíz álló éven át tiltakozott és lehet-e alkotmányos kormányzásnak nevezni azt a kormányrendszert.

az én óram kalapácsa holtem után is örökéig ütni fogja a Kavicsdi koma harangját...

Szegeden mulatozó urakból alakult „a szombatosaok társasága.“ A vén Balogh Ferenc vendéglőjében szombat estenként gyűltek össze s ők kezdeményezték a ma már országosan felkarolt pusztaszeri Árpád-ünnepélyeket.

Közel négy évtized óta virágozik az aradi Kossuth Lajos-asztaltársaság a lelkes Nagy „Kálmán bácsi“ vezetésével. A vidéki magyar asztaltársaságok között ez a legtevékenyebbek és legsúlyosabbak közé tartozik. Az alig néhány évtizeddel ezelőtt még erősen németes, sőt szerbes beszédű aradi polgárság megmagyarosítása körül hervadhatatlanok az érdemei. A felekezeti és faji ellentéteken felülemelkedett ez az asztaltársaság. Az idegen nevű, többször még nyelvükre is idegen polgárok itt a hazafias eszmények ápolásában és a haza, a szülőváros iránti ragaszkodó szeretetben igazán testvérültek. A magyar nyelvet, a magyar nótát itt kedveltették meg a meleg baráti körben az idegenajkuakkal. Az alkuvást nem ismerő nemzeti érzések hüvelykőrebe itt vezérelték be őket a hazafiság olyan lelkes apostolai, mint a volt osztrák katonatiszt Nagy Kálmán, a néhai Kövér ur s Bauer Gyula, Barabás Bélák; mert Barabás Béla is itten bontogatta szárnyait, innét emelkedett ki az országot átívelő szivárványos hírnévre. Az öreg Péterffy ügyvéd, Vizer Lajos, Mülek Károly, Müller Károly — a „Karesi“ — Nikolics Döme, Szilvássy Priegl István s a nagylaki volt követ Nagy Sándor kollégáikkal itt nem a paragrafu-

amely minden ténykedésében csak a fegyveres erő hatalmára támaszkodik?

Tisza tehát a beismerés hangulatában is tulló a czélon. Önmagát és pártját vádolja be akkor, amikor ilyen okoskodással védelmezi, mert éppen a védelemül felhozottak voltak az egyenes okai annak, hogy most ő maga is belátja a visszavonulás időszerűségét és szükségét.

A munkapárt is belátja, hogy olyasvalamibe sodortatott bele, ami okvetlenül reparációra szorul. És pedig úgy a tárgyi, mint személyi kérdésekben. A munkapárt is tisztában van azzal, hogy Tisza és Lukács helyzete tarthatatlan és hogy az erőszak uralmát állandósítani nem lehet. A pártban már most folynak a titkos tippelések arra nézve, hogy ki legyen majd Lukács utóda és egyelőre báró Láng Lajosban és Tallián Bélában látják azt az államférfiut, aki a normális parlamenti viszonyokat helyre tudja állítani.

Ezzel szemben azonban a Lukács-kormány makacsul ragaszkodik állásához és minden áron azon van, hogy valami uton-módon meghosszabbítsa életét. Erre vall, hogy az ősi parlamenti ezenban folytonos elnapolásokkal szándékozik dolgozni, hogy ilyenképpen elleplezhesse a bécsi közbk és az ország közvéleménye előtt a képviselőház munkaképtelenségét. Ez a taktika azonban éppen úgy nem állandósulhat, mint a szuronyok alkalmazása a politikában és így igen valószínű, hogy a Lukács-kabinet és vele együtt a munkapárti rendszer csödjé az ősi hónapokban föltétlenül bekövetkezik. És csak ez lehet az alapfeltétele egy egészséges parlamenti életnek és alakulásnak, amire egyébként az országban és közvéleményben minden lehetőség és készség megvan.

A politika eseményeiről mai híreink a következők:

Lukács békét akar kötni.

Az ellenzék által Bárczay Ferenc képviselő beszámolóján kezdeményezett határozati javaslat, valamint gróf Andrassy Gyula legutóbbi cikke alkalmából Lukács László miniszterelnök ma este a következő nyilatkozatot tette:

sok görbitése körül törték az eszöket, a hazafiság tüzet segítették felszítani, bárha itten a hívök lelke öntüzétől is lángolt; mert Nagy Kálmán mellett olyan rajongói találtattak itt a nemzeti eszményeknek, mint a már elmult Ternájgó Czézár, az ujaradi milliomas svábok virágos szónoklatu, magyar ruhás — patikusa. Az aradi vértanuk gyászünnepségeit ők kezdeményezték először. Az aradi Kossuth Lajos-asztaltársaság névtelen, de áldozatkész kispolgár tagjainak orszolánrésziük volt abban is, hogy a vértanuk emléket nemcsak szobor és emlékoszlop örökíti, hanem hogy az „október hat“ból országos gyászünnepnap lett Aradon. A szent ereklyék és emlékek gyűjtögető, ébresztgető pap-sága volt mindig s ma is az az a társaság, mely ezüstből Kossuth-serleget öntetett, majd most szobrát is felállítja a magyar nép atyjának.

A vértanuk városának, a vértanuk emlékéhez füződő függetlenségi törekvéseknek igazi mozgó gárdája ez az asztaltársaság, mely tagjait nem a rang, a vagyon szerint toborozta, hanem a feddhetlen polgári és hazafiai erények értékelésével. Arad és az aradi polgárság hazafias szép hírnevét e lelkes emberek buzgólkodásának köszönheti, akik fáradságot és áldozatot nem kimélve lankadatlan kitartással szegődtek a nemzeti vértanukultusz hitvallóiuul. Számos esztendőn keresztül a zezugos sikátoru „rácznegyedben“ a nevezetes „Jó pástor“ fogadó volt a tanyájuk, amelynek fogadása a fehér körszakállas, ezüstgombos mellényü, hosszuszaru tájékpipás vén magyar Novotny Lajos

Örömmel látom, hogy a kibontakozás ügyében a választók sietnek a képviselők segítségére. A gönczi kerület ellenzéki választói részéről kezdeményezett határozati javaslat tartalma teljesen megegyezik azzal az állásponttal, melyet a kibontakozásra nézve nagyenyedi beszédemben elfoglaltam. A határozati javaslat biztosítja az elérendő célt anélkül, hogy bármely párt érzékenységét sértené és azért, feltéve, hogy ez a parlamenti normális tárgyalást biztosítja, hajlandó vagyok a határozati javaslatot elfogadni és azt hiszem, hogy ahhoz a nemzeti munkapárt is hozzá fog járulni. Ami Andrássy Gyula gróf cikkének a házszabályokra vonatkozó részét illeti, nem tehetem magamévá azt a felfogást, hogy az új házszabályok nem házszabályok és nem bírnának érvénnyel, mert az a körülmény, hogy az ellenzéknek ki nem zárt tagjai, akiknek nemcsak joguk, de képviselői kötelességük lett volna részt venni, nem vettek részt a tárgyalásban, a többség által szabályszerűen meghozott határozat érvényét nem érintheti. Nyilvánvaló ugyanis, hogy ha ezzel ellenkező felfogás jutna érvényre, az képtelenségekre vezetne és alkalmas volna arra, hogy minden parlamenti működést megghiúsítson. Egyetérték azonban gróf Andrássyval abban, hogy a házszabályokat jelenlegi kiegészített alakjukban sem tartják kielégítőnek és azért nem látok nehézséget fenforogni a tekintetben, hogy amennyiben a normális parlamenti tárgyalás felvétele ettől tétetik függővé, a házszabályok pártközi tanácskozás útján részletes revízió alá vészenek, amely alkalommal a bizottságok tárgyalási rendje és a költségvetési előirányzat tárgyalási módja is szabályozható lenne. Ugyanezre utaltam különben nagyenyedi beszédemben, amidőm elismertem a parlamenti kisebbség jogai biztosításának indokolt voltát és ezt a terepnumot jelöltem meg, mint olyant, amelyen a kibontakozás mindkét fél elfogadható módon meg lesz található.

A miniszterelnöknek ebből a nyilatkozatából két körülmény állapítható meg. Az egyik, hogy a miniszterelnök mohón kap minden szalmaszál után, ami a politika háborgó vizein uszkál és amiről azt hiszi, hogy őt a vizszinen tovább is fenntarthatja. A másik, hogy kezd elpárologni gondolatokból az a győzelmi hangulat, amit eddig minden kijelentésében — sőt éppen nagyenyedi beszámolójában — oly fenn hirdetett.

volt. A Novotnyénál lengőbb szakálla csak a buzgó társulati nótáriusnak, a gránátos terméti fekete Schwartz Zsigának került. Szakállt hordott s nyolczvan néhány esztendőskorában is a legjobb étvágyu és itókás czimbora volt az öreg May Soma nyugdíjas 48-as honvédfőhadnagy is. Közéjük tartoztak az iparos osztály díszes, az érzékeny szívű komoly Millig Matyi, ezüstsarkantyus Huzó Pista, az aradi magyar kávé, akihez fogható czikornyás felköszöntőket csupán a debreczeni híres szücsmester, nemes Bisothka István uram mondogatott „borközi álláspontokból...“ Darutollas Huzó Pistának volt a nótája:

Faluvégén jártam,
Bábaszarkát láttam:
Az a fene bábaszarka,
Hátul van a farka.

A szelid Weil Lojzi, a nyakas mészáros-mester Glück Hánzi, a vérbeli humorista Angyal Dezső pék, akihez foghatólag az új-aradi svábokat senki sem tudta utánozni. A hallgatagivó Hatschek bácsi, Cziráky az elegáns szabómester, tréfátelértő Bécezy nász a városi kamarás, Tonesz bácsi a „fekete kutya“ fűszerüzlet főnöke a sarokról, Leviczky Tibor a vármegyétől, tüzoltó Pankert Viktor, a javíthatatlan öreglegény Krausz „Palesi“, Klapok Muki s Ravasz Imre volt az, ki szívével lelkesen, erszényével gavallérosan kivette minden mozgalmából részét. Ez a kitűnő vendégbarát czimbora még a remek nótázásával is igyekezett szolgálni a jó ügyet. A

Most már bőkiülne a miniszterelnök az ellenzékkel és keresi a módot a békülésre, csak az a kérdés, hogy az ellenzék hajlandó lesz-e ő vele szóbaállni? A világosan kimondott ellenzéki ultimátum értelmében, — hogy Lukácsnak mennie kell, — aligha.

A delegációk időpontja.

Arról az időpontról, amelyben a delegációk Bécsben egybe fognak gyűlni, a legutóbbi időben különféle híreket tettek közzé. Ezekkel a hírekkel szemben illetékes oldalról arról értesítenek, hogy a delegációk első ülésének napja eddig még nincs megállapítva. Csak a legközelebbi közös miniszteri értekezlet, amelyet szeptember közepére vettek tervbe, fog e tekintetben határozni.

Ebből a közlésből tehát megállapítható, hogy a kormány az elnapolásra vonatkozó taktikát már a delegációknál akarja megkezdni. Eddig ugyanis úgy volt, hogy a delegációkat szeptember 23-án nyitják meg, utóbb azonban szeptember 27-ikére halasztották a megnyitást, most pedig kijelentik, hogy a delegációk ülésének időpontja még egyáltalán nincs megállapítva. Szóval elhalasztás következik az egész vonalon, mert csak a halasztás időtartamára biztos a Lukács-kormány élete és vége van akkor, amikor az ellenzékkel találkozni kénytelen.

Tisza kész lemondani.

Gróf Tisza István, a juniusi események főhőse, az „Ujság“ mai számában hosszabban nyilatkozik a politikai helyzetéről. Ez a nyilatkozat lényegesen elüt az eddigi Tiszanyilatkozatok harcias hangjától és megállapítható belőle, hogy Tisza most már maga is belátja, hogy a juniusi eseményekért reparációval tartozik. Tisza a saját személyére késznek is nyilatkozik levonni a legmesezsebbmenő konzekvenciákat és kész az elnöki székből visszavonulni, de Lukács Lászlót most is a leg-erősebben védi, sőt marasztalja.

Szenzációs része még Tisza nyilatkozatának az is, amelyben kijelenti, hogy a junius 4-iki erőszakosságok precedensül nem szolgálhatnak, továbbá az, hogy a házszabálykérdésnek a gróf Andrássy Gyula által kontemplált módját nagy általánosságban elfogadja és magáévá teszi.

Az érdekes nyilatkozatot az alábbiakban ismertetjük:

A nyilatkozat első részében junius negyedikét s az elnökség további eljárását igyekszik igazolni s

Kossuth-pénztár javára, jó pénzért, akár hányszor elénekelt egy-egy — miseberákot. A szadagórai kántor sem énekelhetne volna különben ezt a keleties melódiájú „áldást“. Most öszön Ravasznak is énekelnek „miseberák“; a Kossuth Lajos-asztaltársaság ugyanis jubiláris ünnepséggel tiszteli meg ezt a kedves aradi polgárt, aki közel negyven év óta kedves fényképésze az aradiaknak, sőt nyühetetlen tagja a Kossuth Lajos-asztaltársaságnak is, melyhez a jó pincze, jó konyha, a kedves társaság s a legrokonszenvesebb uri magyar hazafi, az elnök „Kálmán bácsi“ kedvéért szeretettel társultak, legalább kültagnak, a mindenkor aradi színészek is Ujházi Edétől le Tompa Kálmánig Mezey Pétórral, néhai Bács bácsival és az újságírók a nagynevű Murai Károlytól, „csiki kend komám“ Cs. Endes Dániel, Kosztka Miska szerkesztő-ékig. Meg az egyéb büvészek is, mint Rozvány Gyurka volt aradi patikus, a művészek, mint a nemrég elhunyt Gyöngyössi Rudi piktor, aki utóljára Nikolics Dömének volt a szőlőpásztor s kit Döme barátunk hegyaljai kulaesborral s dohányzókézséggel temettette el... Azonban a Kossuth Lajos-asztaltársaság Ravasz Imre-ünnepélye nem lesz teljes a fortélyos vén pinczér s német birodalmi nemes „Herr von Lübeck“ Hermán felszolgálása nélkül:

— Lübeck! — neki kiáltották.

— Gyüvek! — már hozta is a „penészt“, amely üveges ital a Novotny apó hegyaljai borokkal gazdagon rakott pinczének volt egyik zamatos, nemes különlegessége.

hogy junius 4. precedensül nem szolgálhat, csak az elnök eljárása alkot példát azokkal szemben, akik az ülések megtartását fizikai eszközökkel akarják lehetetlenné tenni. Hogy egy hazafiatlan többség visszaéléseket követhetne el? Akkor ugy is veszve volna minden. A szavazás maga nem volt szabályszerű, de utólag a Ház szabályszerű határozattal szentesítette. Az ellenzéknek csak az ellenőrzés hivatása marad jövőre, diktatori álmairól végleg le kell tennie. A többségnek szükség esetén meg kell akadályozni és torolni a kisebbség minden újabb jogtalan erőszakát, ambar sajnálná, ha a mandátumfosztó törvényre kerülne a sor, mert akkor a nemzetet hosszabb időre ellenséges táborokra szaggatná a pártszennvedély. Békéről, kibontakozásról, megoldásról fölösleges tehát beszélni, mert nem történt semmi rendkívüli dolog: az ellenzéknek meg kell hajolnia a törvény és a rend és a többség előtt. De mindenkinek kötelessége, hogy az ellenzéknek megkönnyítse a normális parlamenti működés újból való főlvetelét. Ennélfogva Tisza félajánlja a saját távozását a következőkben:

— A jelenlegi házelnöknek egészen rendkívüli viszonyok között egészen rendkívüli feladatot és kötelességet kellett teljesítenie, olyant, amely éles személyes ellentétbe hozta a képviselők egyrészével és ezeknél természetes animozitást hagyott vissza az ő további elnöklési működése iránt is. Így állván a dolog, a közérdek is úgy hozza magával, hogy az a férfi, akit egyedül terhelt a szükségessé vált rendkívüli intézkedések odiuma, helyét a kellő pillanatban másnak engedje át.

A miniszterelnökre nézve — folytatja Tisza — egészen más a helyzet. Egész küzdelmünk a parlamentarizmus helyes alapelveinek megmentésére, a krónikus obstrukcióból származott kisebbségi erőszak megtörésére irányult. A többségi elvet kellett alkotmányos jogaiba visszahelyeznünk és a nemzeti önkormányzatnak azt az alaptételét érvényre juttatnunk, hogy a parlament vezetésére és a kormányzatra gyakorlandó parlamenti befolyásra a parlament többsége van hivatva. Ennek fejtetőre állítása, az igazi felelősség elhomályosítása és a nemzeti akarat elzárása az, ha a kormány összeállításába a kisebbség beleszólást igényel magának. És valóságos merényletet követne el a nemzet jogai és léteéréke ellen az a miniszterelnök, aki az utolsó hónapok küzdelmei alatt újabb jogzimerket szerzett a többség bizalmára és lelkes támogatására, hogyha a kisebbség kiengesztelése végett hamis nagytlelküsből otthagyná a helyét. Az a többség, amely eltűrné azt, hogy vezéréből megfossa a kisebbség ellenszenvet, abdikálna nemcsak saját jogáról, hanem a nemzetéről is. Egy ilyen téves cselekedet küzdelmünknek a nemzet számára kivívott gyümölcsöt dobná oda.

Végül Andrássy legutóbbi nyilatkozatáról szól Tisza s ezeket mondja:

— Készséggel konstátalom, hogy Andrássy Gyula utolsó cikkében határozott közeledés nyilvánul meg. Különösen szerencsésnek tartom azt a gondolatát, hogy az ellenzék kezdeményezésére vagy legalább is vele egyetértően olyan újabb házszabályjavaslatot fogadjon el a képviselőkhez, amelynek lényeges tartalma a junius 12-én elfogadott szakszokkkal megegyezik. Ez a gondolat, ha talán nem is egészen az Andrássy Gyula által kontemplált formában, alapjául szolgálhatna egy olyan megegyezésnek, amely kihuzza a szituációból a házszabálykérdés méregfogát...

Az ellenzék Tisza nyilatkozatáról.

Justh Gyula, kinek állapota örvendetesen javul, gróf Tisza István mai nyilatkozatáról egy újságírónak a következőket mondotta:

— Azt mondja Tisza, hogy ő junius 4-én csak az obstrukció fertőjéből emelte ki a parlamentet, de azt elfelejti, hogy az obstrukció a választások fertőjének következménye volt. Mert az 1910-iki választáshoz hasonló választásból kikerült parlamenti többség nem hiátkozhatik arra, hogy az ő akarata a nemzet többségének akaratát képviseli. Az ilyen többség hatalmának alapja nem a nemzet, hanem a szurony, a pénz, a pálinka és a hatalmi erőszakosságnak legkülönbözőbb eszközei. Az ilyen fertőből származó többséggel szemben az obstrukció nem bün, hanem kötelesség. Nincs tisztességes ellenzéki, nincs tisztességes magyar ember, aki a történetek után Tiszával és Lukácsal szóba állhatna és megnyughatnék, amíg a mai gyalázatos, cinikus, korrupt rendszer hűveivel együtt ki nem irtatik.

Barabás Béla, a Kossuth-párt alelnöke a kö-

fennállása százéves évfordulóját és a katolikus legényegylet zászlószentelését. Az ünnepségen megjelent Glattfelder Gyula dr. csanádi megyéspüspök Pacha Ágost oldalkanonok kíséretében. Dél előtt ünnepi mise volt, melyet a püspök pontifikált s ugyancsak ő mondotta az ünnepi beszédet. Ezután következett a legényegylet zászlószentelési ünnepsége, melyen a budapesti legényegylet Tősty igazgatóval képviseltette magát.

A balkáni kavardás.

— Uralkodnak az albán vezérek. — A béke tárgyalások és Berchtold akciója. — Bulgária hadi készülődései. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 4

A balkáni helyzet egyetlenegy variációval sem változott. Mintha a Svájcban folyó béketárgyalások és a gróf Berchtold által megindított diplomáciai akció tennék változatlanul a helyzetet. Ennek a kétféle békeakciónak eldőltségéig nem is lesz semmiféle változás a Balkánon, mert minden ezeknek eldőlésétől függ. Ha az olasz-török béketárgyalások kedvező eredménnyel végződnek, ez erős hatással lesz Törökországra belső helyzetére és a balkáni állapotokra is, mert akkor Törökország felszabadul a külső háború által okozott terhek alól és minden energiájával a belső béke helyreállítására törekedhetik. Ekkor lesz csak voltaképpen aktuális gróf Berchtold akciója, mert ha ez az akció az olasz-török béketárgyalásokkal egyidejűleg folyik, akkor csak megnehezíti a helyzetét Törökországnak, amely nem tud egyszerre a külső és a belső bonyolult helyzet orvoslására törekedni. Hírlik, hogy a svájci béketárgyalások kedvező mederben haladnak előre. És ez felkelti azt a reményt is, hogy a balkáni helyzetben nemsokára lényeges változás fog beállni.

Egyelőre változatlanul veszélyes a helyzet. Az albán vezérek teljesen a maguk kezébe ragadták az uralmat, a balkáni államok pedig minden hivatalos czáfolat ellenére is harcra készen állanak.

Mai táviratainkat a balkáni helyzetről itt adjuk:

Az olasz-török béketárgyalások.

Bologna, szeptember 4. De Marini képviselő a „*Resta del Carlino*”-ban azt írja, hogy *Olaszország ragaszkodik Rhodusnak, Stampáliának és még néhány szigetek megszállásához*; a többi szigetet hajlandó Törökországnak visszaadni, ha ez megígéri, hogy nem fog megtorló intézkedéseket tenni a lakosság ellen. *Erről a többi hatalommal meg egyezés jött létre, amelyhez Törökország is hozzájárult.* Olaszország Törökországot ezért azzal kárpótolná, hogy *Törökország adósságának egy részét elvállalná.* Most ennek az egyezésnek formájáról folyik a tárgyalás, amelyhez bizonyára az összes hatalmak hozzá fognak járulni.

Róma, szeptember 4. A „*Tribuna*” írja: Más irányú jelentésekkel szemben a rhodosi parancsnok közlései alapján arról értesültünk, hogy az a három személyiség, aki abból a cselebből ment Rómába, hogy az olasz kormányának memorandumot nyújtson át az olaszok által okkupált Aegei-szigetek dolgában, egyáltalában nem képviseli e szigetek lakosságát és nem kapott megbízást valamely misszió teljesítésére. Ha ezek a személyiségek azt mondják, hogy valamely missziójuk van, úgy erre bizonyára nem a szigetek lakosságától, hanem valószínűleg egy athéni görög komitétól kaptak megbízást.

Rifaat pasa lemondott.

Páris, szeptember 4. Rifaat pasa, a párisi török nagykövet beadta lemondását, állítólag azért, mert nem helyesli a török-olasz béketárgyalásokat.

A diplomáciai akció.

Páris, szeptember 4. Gróf Somssich osztrák és magyar ügyvivő előszóval előterjesztette Poincaré külügyminiszternek a gróf Berchtold javaslatára vonatkozóan Bécsből kapott újabb utasításokat. Az ügyvivő nem adott át sem iratot, sem *aide mémoire-t* és közlését *beszélgetés formájában* juttatta a francia külügyminiszter tudomására.

Visszahívják a bécsi török nagykövetet.

Bécs, szeptember 4. Konstantinápolyból érkezett hírek szerint a porta legközelebb *visszahívja Mavrogeni beyt, Törökország bécsi nagykövetét* és helyébe más török politikust küld. Mavrogeni bukkását azzal okolják meg, hogy a nagykövet nem tudta a portát kellőképpen tájékoztatni gróf Berchtold külügyminiszter akciójáról és az ő *ügytelensége okozta, hogy Berchtold és a porta között nézeteltérések támadtak.*

Az albániai önkormányzat.

Konstantinápoly, szeptember 4. Megbízható hírek szerint a mitroviczai hatóságok már csak névleg funkcionálnak. A közigazgatást és a bíróságot jóléti bizottság intézi és ennek határozatait a csendőrök foganatosítják. A bizottság megalakulását Issza *Buljetinac* táviratban hozta a kosszovói váli tudomására és közölte vele, hogy az albán nemzet maga fog rendelkezni sorsa felett.

Felkelő albánok tegnap éjjel Ipekben egész városrészeket *felgyújtottak.* A lángok rettenetesen pusztítottak, egész házsorok elhamvadtak és a felkelők ezalatt folyton *raboltak és gyilkoltak.*

A kormány értesítette Ibrahim basát, hogy a kormány az arnauták 14 pontba foglalt követelését megvitatta és *néhány pont csekély módosításával* elfogadta. A 4. pontot illetőleg a kormány kéri azon hivatalnokai állások lajstromának előterjesztését, melyek újonnan betöltendőek volnának és pedig az illető vidék nyelvét értő hivatalnokokkal. A kormány kész Üszkübben, Monasztirban, Janinában és Szkutariában a gimnáziumokat főiskolákká átalakítani, a 300,000 főnyi lakossággal bíró szandzsákok és kazbák fővárosajban új gimnáziumokat fölláttani, a hitoktatóképző intézeteket szaporítani. A kultuszminisztérium gondoskodni fog az iskolák építésének és fenntartásának költségeiről. *Az utak és vasutak építését illetőleg a kormány az arnautákra bizza, hogy jelöljék meg azon munkálatokat, melyek elsősorban foganatosítandók volnának.* Az ut- és vasutépítések terjedelme tekintetében a kormány már megállapodott és előkészítette a trace-terveket. A kormány az újonnan választandó kamarára bizza, hogy tegyen indítványt aziránt, vajjon a *Hakkí. és Szaid-kormány tagjait bíróság elé állítsák-e?* A kormány, hivatkozva a szultán tekintélyére és a birodalom érdekeire, *nem hajlandó a regionális katonai szolgálatot megvalósítani,* amely súlyos bonyodalmakat okozna. Ibrahim basát, aki most Üszkübben van, fölhívták, hogy közölje a minisztertanács határozatait az arnautákkal.

Ötmillió font — török kölcsön.

Konstantinápoly, szeptember 4. Hir szerint a pénzügyminiszter a tegnapi minisztertanácson kifejtette annak szükségét, hogy Törökország *ötmillió fontnyi kölcsönt vegyen fel.* Egy angol bankesoport kiszívargott hir szerint négy milliót ajánl fel.

Bulgária magatartása.

Konstantinápoly, szeptember 4. A porta állítólag jelentéseket kapott, hogy a bolgár határra újabb fegyverküldemények érkeztek és hogy a bizottságok elhatározták, hogy Maczedóniába bandákat küldenek és Kumanovo és Palanka kerületében a hidakat a levegőbe röpítik.

Szófia, szeptember 4. A bolgár távirati iroda valótlannak és alaptalannak mondja mindazon újsághíreket, mintha csapatokat és municziót szállítana a kormány a török-bolgár határra.

Szófia szeptember 4. A vármanöverek, melyeken három hadosztály 50,000 ember vesz részt, a király főparancsnoksága alatt e hó 16-án és 25-én Szumán (Szumla) környékén fognak lefolyni.

Szófia, szeptember 4. Mint pótllólag jelentik, a szeptemberi várhadgyakorlatokon négy dandár összesen 40,000 emberrel fog résztvenni.

Görögország.

Athén, szeptember 4. A félhivatalos „*Petris*” című lap egy kimagasló politikai személyiség nyilatkozatait közli a keleti helyzetről. A cikk azzal végződik, hogy *Görögország csak akkor hajlandó tartózkodó magatartását Törökországgal szemben elhagyni, ha Törökország és Bulgária között háború üt ki.*

Az athéni távirati iroda kategorikusan megczáfolja azt a híresztelést, mely a görög hadseregnek legközelebbre állítólag tervezett mozgósításáról szól.

Megzáfolt mézszárlás.

Bukarest, szeptember 4. Az „*Independence Roumaine*” újságnak szavahihető forrásból szerzett híre szerint, a szeniczei szerbek legyilkolásáról szóló híresztelések *merő koholmánynak bizonyultak.*

KÜLFÖLD.

Berchtold és Bethmann-Hollweg találkozója.

Bethmann-Hollweg német birodalmi kancellár legközelebb meglátogatja gróf Berchtold osztrák-magyar külügyminisztert. Ehhez a látogatáshoz messzemenő kombinációkat fűznek s kapcsolatba hozzák a külügyminiszternek a török bonyodalmakkal kapcsolatos akciójával. Illetékes helyről azt közlik, hogy a német birodalmi kancellár buchlaui látogatása már jóval előbb el volt határozva, mielőtt gróf Berchtold decentralizációs terve szóba került. Ez a mostani látogatás nem egyéb, mint viszonzása annak a látogatásnak, amelyet a mi külügyminiszterünk a szövetséges állam kancellárjánál ez év július 4-én tett. Hogy személyes udvariassági aktusról van szó, igazolja a látogatás helye is. Gróf Berchtold is birtokán kereste fel a kancellárt, hogy ezzel dokumentálja a látogatás intim jellegét s a kancellár most ugyancsak a külügyminiszter buchlaui kastélyában adja vissza a látogatást. Az azonban kétségtelen, hogy bármennyire is nem hivatalos jellegű a két szövetséges állam külügyi vezetőinek találkozása, ez alkalommal feltétlenül szóba fognak kerülni az aktuális külpolitikai ügyek is.

Roosevelt levele a szenátushoz. Newyorkból jelentik: *Roosevelt* hosszú levelet intézett a szenátus bizottságához, amelyben előadja védekezését. Vádlót, *Penrose* szenátort és *Archboldot*, a petroleum-tröszt elnökét *hazugoknak* nyilvánítja és kijelenti, hogy a tröszt pénzügyi állományáról nincs tudomása és ha ezt kortesei mégis elfogadták, akkor az az ő tiltakozása ellenére történt. Erre vonatkozólag bemutatja levelezéseit, Roosevelt azt mondja, hogy *Archbold* és *Penrose* vallomásukkal saját magukat vádolták meg és ezért *Penrosot ki kell lökni a szenátusból.*

Egyiptom nem lesz királyság. Berlinből jelentik: A „*Voss. Ztg.*” londoni tudósítója hiteles információ alapján megczáfolja azt a hirt, mintha Anglia ajánlatot tett volna Törökországnak Egyiptom megváltására vonatkozólag és hogy Egyiptomot királysággá akarná megtenni. Ez a hir minden alapot nélkülöz.

Kína — Anglia ellen. Londomból jelentik: *Grey* külügyi államtitkár jegyzéket intézett Kínához, amelyben felszólítja, hogy mondjon le Tibet fölött gyakorolt fennhatóságáról és csapatait vonja vissza Triesztből. A „*Daily Telegraph*” pekingi értesülése szerint a *kinai kormány Angliának ezt a beavatkozását visszautasította* és az erre vonatkozó jegyzéket már át is nyújtotta az angol követnek.

TÁVIRATOK.

Bolgár bandák garázdálkodása.

Konstantinápoly, szeptember 4. A „*Tanin*” híradása szerint a bolgár határon levő köhidakat a bolgár bandák sorra felrobbantották. A kormány nyomában intézkedett a megtorlásról.

Az örkényi léghajósok katasztrófája.

— A léggömbkötélen felragadott katonák. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 4.

Az örkényi tüzértáborban rémes katasztrófa történt egy elszabadult sárkányléghajóval, amely három tüzért a levegőbe ragadott fel. A szerencsétlen katonák azután több száz méter magasságból lezuhantak és halálra roncsolódtak. Az örkényi léghajó-katasztrófa részleteiről a következőket jelentik:

Ma reggel hat órakor végzetes szerencsétlenség történt az örkényi katonai táborban, ahol most tüzért tartanak lövőgyakorlatokat. A harcászteri manőrvirozásban a katonai léghajóknak is szerepük van, amelyek közül egyet ma reggel felszállásra készített elő a legénység egy főhadnagy vezetésével. A léghajó a közben elszabadult és három tüzért magával hurcsolt, akik lezuhantak és szörnyethaltak.

Tegnap kapta azt a parancsot *Nietschdörfer* Ferenc főhadnagy, hogy ma reggel az ugynevezett sárkányléghajót készítse elő a felszálláshoz. A főhadnagy a léghajóhoz beosztott tüzerlegénységgel korán reggel megkezdte a munkát, amelyet azonban nagy mértékben veszélyessé tett a szeles idő. A főhadnagy intézkedésére a léghajóról lelévő biztonsági köteleket éppen a nagy szélre való tekintettel a rendes létszámnál több tüzért tartotta. Mikor a felszállásra már teljesen készen állott a léghajó, *Nietschdörfer* főhadnagy a lecsüngő kötélfágon fölment a léghajó kosarába, hogy megtegye a még szükséges, aprólékos előkészületeket és hogy utolsó szemlét tartson a léghajó felszerelésén. Ezalatt lent a katonáknak időnkint teljes erejüket megfeszítve kellett tartaniuk a köteleket, mert a szél lökései néhányszor veszedelmes fokot értek el. Egy váratlan pillanatban heves szélroham kapta el a gázzal telt léggömböt, olyan erővel, a melylyel a köteleket tartó katonák már a legnagyobb erőfeszítéssel sem tudták megbirkózni. A szélroham ugyszólván elsodorta a léghajót és a tüzért kétségbeesetten látták, hogy elvesztik lábuk alól a talajt. A rettenetes pillanatokban, a mikor a tüzért a köteleken függve körülbelül két méternyire emelkedtek fel, eleresztették a köteleket és visszazuhanak a földre.

Három tüzért azonban, úgy látszik, nem ismerő fölé a helyzet válságos voltát és elmulasztotta a kötelek eleresztésére még alkalmas pillanatot. A léghajó pedig, különösen akkor, amikor a katonák már eleresztették, villámgyorsan röpült el a földtől és a három tüzért egy szempillantás alatt több száz méter magasságban függött ég és föld között. A szerencsétlen emberek göresösen karpuskodtak a kötelekbe, a lentmaradt tüzért pedig jelekkel igyekeztek tudomására adni a léghajó kosarában lévő tisztnek, hogy három embert magával hurcsolt. A tüzért főhadnagy, aki egyedül volt a léghajó kosarában, szintén kétségbeesítő helyzetbe került. Amikor érezte, hogy emelkedik, nyomban tisztában volt azzal, hogy halálos veszedelemben van. Egy ember még normális időjárás esetén is kevés a sárkányléghajó kezeléséhez, a nagy szélben pedig, amely néhány száz méternyire a földtől már viharrá nőtt, csak a véletlen irányította tovább sorát. A főhadnagy azt nem is tudta, hogy három katonát borzalmas helyzetben hurcsol maga után, minél a mellett természetesen emberfölötti erővel dolgozott, hogy földet érjen. A saját életéről volt szó, amelyet minden pillanatban a biztos halál veszedelme fenyegetett. A léghajó pedig villámgyorsan távolodott el Örkénytől és csakhamar elveszett az ottmaradt tüzért szem elől. Rohantak a parancsnokságra, ahol jelentést tettek a történetekről és a táborparancsnok azonnal intézkedett, hogy a léghajó eltűnésének irányában főkutatassák a szerencsétlenül jártakat. Izgalmas óra telt el, míg nem késsel hét óra után megszólalt a tábori telefon. *Nietschdörfer* Ferenc főhadnagy jelentkezett. Jelentette, hogy az elszabadult léghajó *Lajosmizsa* határában szerencsésen földet ért, egészséges, sem-

mi baja nincs. A megszabadult főhadnagyot örömmel üdvözölték telefonon keresztül a bajtársai.

— Hát a három tüzérrel mi van? — kérdezték a főhadnagytól.

— Micsoda három tüzérrel? — mondta, veszedelmet sejtve a főhadnagy. Ebben a pillanatban kétségtelessé vált, hogy a szerencsétlen emberek, erejüket veszítve, utközben lezuhantak.

Azonnal kocsikat küldtek a főkutatásukra és nem messze egymástól ráakadtak kettőre. Az egyik egy nyárfá ágain csüngött. Már akkor mind a ketten halottak voltak. Az egyik *Göhs* János oderbergi illetőségű, a másik *Füssl* János bécsi tüzöltő, aki most gyakorlatra vonult be. A harmadikat nem találták meg, de kétségtelen, hogy szintén meghalt. Nyomban jelentést tettek a szerencsétlenségről a budapesti hadtestparancsnokságnak, amely még a délelőtt folyamán bizottságot küldött ki a vizsgálat megejtésére.

UJDONSÁGOK.

Köpösy tragikumája.

* * *

Az életnek nevezett legnagyobb drámáiról sokszor megcsufolja, sokszor igazolja azokat, akik a színpad és a színházi közönség számára gondolnak ki megrázónál megrázóbb történeteket. Megcsufolja akkor, ha olvant produkál, amilyent a legizsább drámáiról egy sem tud kifundálni; igazolja, amikor az ugynevezett szokvány-témákat veti föl.

Boldogtalan végzetű *Köpösy* Dezső tragédiája azok közül való, amelyek a drámáirók igazolására szolgálnak. Ez az ember típus és individuum volt. Tipusa azoknak, akiket egy efeimer jelentőségű, ideig-óráig tartó politikai, vagy társadalmi áramlat elkap, magával sodor, a felszínre vet és aki később a kijózanodás idejében — konfliktusba kerül vallott, hirdett, de nem érzett eszméivel és helyzetével.

Im: a szokvány-színpadi dráma. Konfliktus a politika és az élet viszonyai közt. Az unalomig elnyűtt és elkoptatott téma, amelyet a bírálók már csak ajkbiggyesztéssel fogadnak és vállvongatásokkal kísérnek. Pedig ha az élet produkálja, mégis megdöbbenve, szívszorulva, akkora szánalommal vesszük tudomásul, amekkorával csak vesszük lelkük iránt viseltetni tudunk.

Az ő ifjúsága idejében az ugynevezett keresztmozgalom volt huzamosabb ideig napirenden. A divatos áramlatok kedveztek ennek a mozgalomnak és a klerikálisok „fölülről” szították-támogatták. A hőseit, akik közé *Köpösy* Dezső is tartozott, becsőzték, segélyezték is és pedig abban az arányban, amilyenben ki tudtak válni a tucatzól. Szürkébb embereket lanyhábban; rikácsolóbb hangukat és bátrabbakat hathatósabban.

S amíg az áramlat kopottá nem lett, amíg a felszínen maradt, addig a szereplő egyének is vigan ficzkándoztak és élvezték tovább a támogatásokat. Mihelyt az áramlat elmult vagy elvezette aktuális jellegét, a támogatók is eltűntek. Egyszerűen elpárologtak, mint a kámför és cserbenhagyták mindazokat, akik pedig egzisztenciájuk kicsiny hajócskáját hozzájuk kötötték.

A kicsiny műrok megtették kötelességüket, a kicsiny műrok mehettek. A klerikálisok azt sem bánták, ha koldolni mennek. Nem lévén szükségük rájuk, mit törődtek velük tovább? A politika nem olyan dolog, amelynek megvén belül halála volna kilátás. De legkivált és legkülönösebben nem a klerikális politika.

És így eljártsván szerepét az a mozgalom is, melynek képviselője a szerencsétlen végzetű *Köpösy* volt, a szereplők elszéledtek a szélrózsa minden irányában, ki erre, ki arra. Azon a roppant tekervényes ösvényen, amelyet az élet utjának neveznek. Volt közöttünk nem egy, aki teljesen megfélekedett arról, hogy egykor benne volt a „nagy szerűnek” ígérkező politikai mozgalomban és vagy jámbor filiszterré lett, vagy az ellenkező áramlatokhoz csatlakozott.

De *Köpösy*nek éppen az volt a tragikumája, hogy jobban kivált a többi közül s híresebb is lett azoknál. Több bátorsága is volt; hisz veszedelmes párbajokat vívott; nagyobb szónok is volt és a közfigyelmet jobban magára vonta. Szóval, egyike volt azoknak, akiknek személye és szereplése nem ment oly könnyen feledésbe.

És az volt a hite, hogy az ember, ha már egyszer szerepet játszott, tartozik valamivel a multjának is. Tartozik legalább annyival, hogy eszelekvési faktumaival meg ne tagadja azt. S az élet, a kéréhetetlen drámáiról íme: alternatíva elé állította. Vagy megtagadja a multját, vagy lemond az élet boldogságáról.

Az előbbihez nem volt bátorsága, az utóbbihoz nem volt képessége. Valamikor jobban tudott gyűlölni, mint szeretni; most jobban tudott szeretni, mint élni. Más megoldása nem volt, mint a mindent egyszerre megoldani tudó browning.

Ez volt a tragédiája a szálanomraméltó *Köpösy*nek. Az élet produkálta. Érdemes arra, hogy legalább annyi ideig, amíg lehetséges, el-tünődjünk rajta. (t.)

NAPIREND: Napár. Csütörtök, szeptember 5. — Róm. kath.: *Lörincz*. — Prot.: *Herkules*. — Görög-orsz.: *augusztus 23 Farkas*. — Zsidó: *Ehul 23*. — A nap két reggel 5 óra 24 perczkor, nyugszik este 6 óra 32 perczkor. — A hold két este 10 óra 40 perczkor, nyugszik délután 3 óra 4 perczkor.

A honvédelmi miniszter fogad délelőtt 10 órakor. A kereskedelemügyi államtitkár fogad délben 12 óratól 2-ig.

Bemutatóelőadás a Király Színházban este fel 8-kor. — Oszálysorsjegyek huzása reggel 9 órakor saját pártójában. — Japánkiállítás a Teréz-körút 7. szám alatt lévő földszinti termekben. Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen. — *Petőfi-ház* (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2 óráig. Belépődíj, kedd kivételével, 1 korona.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum állattára 9—2-ig. — Erzsébet Múzeum 9—4-ig. — Ernst Múzeum (Nagyvezető-utca 8.) 9—6-ig. — Földtani Múzeum 10—1-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Széchenyi Múzeum 10—12-ig. — Tanszermúzeum 9—7-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3—7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9—6-ig. — Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2-ig. — Pedagógiai Könyvtár 9—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 10—1-ig. — Földtani Intézet Könyvtára 4—6-ig.

Nyitvalevő kiállítások: A Nemzeti Szalon nyári kiállítása. Nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — Vegyes kiállítás a Kálmán művészeti szalonjában (Nagyvezető-utca 37—39.) Nyitva 9—7-ig. Belépődíj nincsen. — A Szépművészeti Múzeum grafikai osztálya. Nyitva 10—2-ig.

— **Az Egyetértés jubileumi emlékalbuma.** *Az Egyetértés*, amely negyvennyolcz évfolyamán keresztül a magyar nemzeti állam szószólója volt, örökemlékü vezérünk, a halhatatlan *Kossuth* Lajos szellemében, fennállásának közel félszázados évfordulójára esodaszép albummal lepi meg olvasóit. Ez az emlékalbum tükre lesz a mai irodalomnak és művészetnek. Mert benne lesz a világ ma élő minden művészének és művésznőjének, írójának, festőjének, szobrászának, színpadi nagyságának arcképe, még pedig mindegyiknek autogrammos ajánlásával. Lesznek azonkívül az emlékalbumban színes műmellékletek és zeneműmellékletek a világ legnagyobb élő mestereitől. Az album bolti ára 60 korona. A gyönyörű albumot összeszűrt előfizetőinknek teljesen ingyen küldjük. Az album első lapján az illető előfizető neve lev: benyomtatva.

— **Henrik herceg utazása.** Csingtauból jelentik: *Henrik* orosz herceg a Schaunhorst páncélos ezirkülő fedélzetén ma odaérkezett. E hó 6-án ugyanezen ezirkülőn tovább utazik Japánba.

— **A hercegprimás nyaralása.** *Vasary* Kólos bibornok hercegprimás még Balatonfüreden tartózkodik. A rossz időek beálltával most egész nap a szobát őrzi és még a rendes sétáit sem végezheti. A hercegprimás *Berger* Márk kanonok, társaságában néhány nap múlva állandó tartózkodásra Budapestre érkezik. — *Dr. Kohl* Medárd püspök jelenleg az esztergomi egyházmegyében börtönben van, ennek befejezésével ő is állandó tartózkodásra Budapestre érkezik.

— **Királyi kitüntetés.** A király *Zmajlovics* Iván pénzügyi szemlélszének, nyugdíjazása alkalmából, sok évi buzgó szolgálata elismerésül, a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta.

— Trónörökös váró Mezőhegyes. Aradról jelentő tudósítók: Mezőhegyesen már minden készen áll a hadgyakorlatokra érkező trónörökös fogadására. A trónörökös és katonai irodája számára Jankovich Lőrincz jószágigazgató házáat rendezték be. A bevonulás utvonala nagy tatarozás folyik mindenfelé. Zászlók lobognak az utak mentén és minden házban ahová előkelő vendég száll, lázasan festenek, meszelnek és takarítanak. A trónörökös valószínűleg szeptember 9-én délelőtt érkezik Mezőhegyesre. Az állomáson már készen áll a dízsátor, amelyben a fenséget üdvözlők. Még szeptember 6-ika előtt várják Mezőhegyesre a katonai lég-hajóosztály három léggömbjét. A lég-hajós tisztek és a legénység számára már épül a szállás. A katonapilóták a mezőhegyesi község házában fognak lakni. Köröskörül a falvak már mint tele vannak katonákkal. Az északi hadtest Békéscsaba vidékén áll. Meixner hadtestparancsok főhadiszállása jelenleg Békéscsabán van. A déli hadtest, élén Köves Hermann altábornaggyal ma indult utnak. A kedvezőtlen idő miatt sokat szenvednek a katonák és a felázott talaj nagyon megnehezíti a tüzéség munkáját.

Makóról jelentik lapunknak: Ma 15 darab Etrich-monoplán érkezett Makóra Liseck hadnagy katonai pilóta felügyelete alatt. Az aeroplánokat ma Mezőhegyesre szállították. Ugyancsak ma érkezett Makóra az osztrák zokéklub főszakácsa, aki a külföldi katonai ataszék konyháját fogja vezetni. Nagymennyiségű ezüst evőkészletet küldött le az udvartartás. Gresicku alezredes a katonai intézkedések és gyakorlatok utolsó felül vizsgálatát ma elvégezte. Nap-nap után robognak a városban a katonai autók, miáltal a város képe szokatlanul élénk. A trónörökös fogadására nagyban készül a város közönsége, habár előreláthatóan senkit se fognak a pályaudvarra beereszteni.

— Vilmos császár svájci útja. Zürich jelentés szerint Vilmos német császár különvonata tegnap délután 5 óra 20 perckor ért Zürichbe. A német császárt a pályaudvaron lelkes fogadtatás várta. Megjelent a fogadtatásra a szövetségi elnök a szövetség tanács küldöttségének az élén. A császár barátságos kézsorítással köszöntö meg az üdvözlést s azután bemutatatta magának a megjelent katonai és hatóság személyeket, akikkel szintén kezét szorított. Ezután a császár bemutatta kíséretének a tagjait, majd az összegyűlt tömeg ovációja mellett az elnök kíséretében a Villa Rietbergbe hajtatott. Este fél nyolckor a Hotel Baur-ban lakoma volt. Itt a császárt Forrer elnök és Homan s Motta szövetség tanácsosok fogadták s vezették az asztalfőhöz. A császár örömet fejezte a szíves fogadtatás felett. A Seehotelben tartott dínere Vilmos császár Wille ezredessel, a harmadik hadtest parancsnokával társalgott, aki a hadgyakorlatokról jött el a császár meghívására. Két zürichi dalárda ének számokat adott elő. Vilmos császár a karmester előtt, akit bemutattak neki, a hangversenyről igen elismerőleg nyilatkozott. Kévszel tíz óra előtt a császár Sprecher v. Bernegg ezredes kíséretében autombiljába ült és visszatért a Rietberg-villába. A császár távozásakor az összegyűlt tömeg hochkáltásokkal üdvözölte. Vilmos császár kitünő hangulatban van és zürichi tartózkodásának első napjáról nagy meglepéssel nyilatkozott. Kirchbergből jelentik: Vilmos császár 10 óra felé visszatért a Kirchberg melletti magaslatokra; onnét kísérelte figyelemmel az ütközet további fejlődését és hosszabb ideig beszélgetett Ville ezredessel és a szövetségi elnökkel. Dél felé heves tüzelés támadt a két fél között. A két párt megkerülvén az ellenfelet, a magaslatokat rohammal elfoglalta. Vilmos császár kíséretével háromnegyed hét órakor Ittingenbe érkezett és megtekintette a volt kolostor becses régiségeit. A reggelit az egykori refektoriumban költötték el. Vilmos császár reggel fél 7 órakor Wil városba utazott, ahová 8 órakor a kirchbach-i gyakorlóterre érkezett. A császár a heusligsi magaslatra köcsözött, ahonnan a gyakorlat színhelyét teljesen át lehet tekinteni. A gyakorlat fél nyolcz órakor kezdődött a tüzerek támadásával és fél kilenckor teljesen kibontakozott. Vilmos császár Bülow berni német követnek az I. osztályú vörös sasrendhez a koronát adományozta a csarlombbal. Bismarck követnek pedig az I. osztályú koronarendet.

— A szerb trónörökös Pétervárott. Belgrádtól jelentés szerint Sándor trónörökös a jövő héten Pétervárra utazik. Hogy mi a célja az utazásnak, azt nem tudják.

— A magyar gazdák Németországban. A magyar gazdák németországi tanulmányútról a következőket jelentik Nürnbergből: A tanulmányúton lévő magyar gazdák tegnap érkeztek oda és rendkívül barátságos fogadtatásban részesültek. A pályaudvaron a többek közt megjelentek: Schrag cs. és kir. konzul, Utitz, a magyar földművelésügyi minisztérium tudósítója, Faist kereskedelmi tanácsos, továbbá a magyar egyesületek előljárói és az osztrák-magyar kolónia több tagja. A gazdák délután a város nevezetességeit szemléltek meg, este pedig a Művész-otthon nagytermében bankettet rendeztek a tiszteletükre. A pohárköszöntők sorát Schrag konzul nyitotta meg, aki rámutatott azokra a kereskedelmi és művészeti kapcsolatokra, amelyek Magyarország és Nürnberg között fennállanak; a beszédét „Éljen!” kiáltással fejezte be. Bartók Géza meleg szavakban köszöntö meg a szíves fogadtatást. Majd Utitz fejtette ki beszédében a mezőgazdaság fontosságát és rámutatott arra, hogy mily nagyarányú lett a komlótermelés Magyarországon az utóbbi tíz év alatt. Krolopp Hugó annak az öhajának adott kifejezést, hogy minél hamarabb viszonyláthatassá a nürnbergieket Magyarországon, legalább alkalmuk leendő meggyőződnie a magasfoku magyar kultúráról. A vendégek jóval éjjel után távoztak el a bankettől. Szombaton megnézték a malátavásárt és a gazdasági intézeteket. Este Utitz gazdasági tudósító látta őket vendégül az állatkerti vendéglőben. A társaság vasárnap reggel utazott tovább.

— Károly Ferencz József főherceg körül. A trónörökös fiatal várományosa, Károly Ferencz József főherceg körül már sok érdekes mendemondát bocsátottak világra. Mostan is, hogy immár nyilvánvaló lett, miszerint Károly Ferencz József főherceg az eredeti tervtől, eltérőleg nem vesz részt az őszi hadgyakorlaton, az udvarhoz közel álló körökben sokat foglalkoznak a leendő trónörökös személyével. Bécsi jelentés szerint a fiatal főherceg Kolomeából, ahol jelenleg állomásozik, e hó tizenhatszadikán Bécsbe érkezik. A leendő trónörökös feleségével, Zita pármái hercegnővel együtt hosszabb ideig marad Bécs közelében, ahol a hetzendorf kastélyban fog lakni. Ezt a kastélyt már az esküvő után berendezték az ifjú pár számára, akkor azonban a leendő trónörökös katonai felettes hatósága hirtelen messzi Galiciába, Kolomeába küldte, ahol egész szeptember közepéig marad. A főherceg legközelebbi programjára vonatkozólag katonai körökben a következőket beszéltek: Most várják a főherceg őrnaggyá való előléptetését. Szókas szerint a főhercegek ilyenkor megváltoztatják a fegyvernemet, melyben szolgáltak és valószínű, hogy Károly Ferencz József a lovasságtól most a gyalogsághoz fog kerülni. Az egyik verzió szerint a bécsi házi ezrednek lesz a zászlóaljparancsnoka őrnagyi rangban. A másik verzió szerint a főherceg Magyarországra jön és vagy a székesfehérvári vagy a soproni ezredhez kerül. Sopron mellett szól az a körülmény, hogy apja, Ottó főherceg is ott szolgált és hogy Sopron közel van az ifjú pár schwarzwai kastélyához. Székesfehérvárról azért beszélnek, mert amióta Erzsébet főhercegnő férje, Windischgrätz herceg itt állomásozott, udvari körökben jó híre van a városnak, mint ahol a polgárság és a katonaság szívélyes viszonyban él egymással. Szó volt Pozsonyról is, de mert ott Frigyes főherceg állomáshelye van, valószínűtlen, hogy a leendő trónörökös is odahelyezik. Döntés még nem történt, sőt arról is beszélnek, hogy a főherceg most szabadságot kap arra a célra, hogy feleségével együtt egy nagyobb tengerparti tanulmányutat tegyen.

— A püstyéni fürdő előkelőségei. Hohenau Mária Margareta grófnő, született Hohenlohe hercegnő, a német császár szárnysegédének felesége leányával együtt hosszabb tartózkodásra Püstyénbe érkezett és a Thermia Palace szállóban szállt meg. ahol az őszi időjárás ellenére is lüktető társasélet uralkodik. Reischach bárónak, a német császár udvari főlovászmesterének családja, három havi tartózkodás után a jövő héten hagyja el Püstyént, ahol augusztus végéig 15841 fürdővendég fordult meg.

— A Panama-csatorna veszedelme. Newyorki jelentés szerint a Panama-csatorna partján veszedelmes földesuszamlás történt, amely a csatorna megnyitásának programját veszedelemmel fenyegeti. A leomló földtömegek Kulebrát egészen elborították és a munkások barackjait egészen elpusztították. Emberéletben nem esett kár.

— Az örült György herceg. A bukaresti *Dimineaste* című lap a legmegbízhatóbb forrásról hívatkozva, súlyos és megdöbbentő részleteket közölt a szerb extrónörökös, György herceg szanatóriumába internálásáról. A román lap szerint a nemrég még hetyke György, szegényt, tudós orvos tanárok ön- és közveszélyes örültnek nyilvánították, akinek állandóan zárt gyógyintézetben kell maradnia. Hogy valaha ember lesz-e még belőle, az az orvosi tudomány titka, de a szanatóriumtól az is kiszivárgott, hogy erre nagyon kevés a remény. Az egykori trónörökös zajosan indult karrierje végzetes tragédiával fejeződött be. A Párisból szerzett leplezés fölfedi a megrázó tragédia minden előzményét. György a belgrádi száműzetés után a francia fővárosba ment, hogy felvétesse magát a katonai akadémiába. Az előzetes vizsgán azonban megbukott és így a felvételt megtagadták tőle. Csak Ferdinánd bolgár király és Milovanovic, akkori szerb miniszterelnök hathatós közbenjárására vették fel később György herceget kegyelembe az akadémiára. De itt sehogysem boldogult. Kellő előképzettség hiányában nem értette meg az előadásokat és kénytelen volt az intézettel kilépni. Nagyon szívére vette ezt a nagyreményű György, aki még nemrég hadat akart vezetni a monarchia ellen és mint Szerbia predesztinált hadvezére, mérész álmokat kergetett. Az alkohorra, a mulatozásra adta magát és az éjszakai Párisnak csakhamar ő lett egyik legismertebb alakja. Ugy mondják, bánatában mulatott, vigasztalást keresett a szegényre, hogy az akadémiát el kellett hagynia. Közben amugy is grönge idegzetét még jobban megbontotta a folytonos dárídó. Gyakori összekocczanása volt Pavlovics őrnaggyal akit szárnysegédnek rendeltek melléje. Egyszer Pavlovics kemény szemrehányást tett neki eszeveszett költekése miatt. György erre dühösen nekitámadt az őrnagynak, előbb leszidta, majd revolvert rántott és az őrnagyra lött. A golyó nem talált. Az őrnagy kitért a megvadult ember inzultusa elől, faképnél hagyta és Belgrádba küldött jelentésében sürgős visszahívását követelte. Ez meg is történt. Pavlovics helyett most Péter király kívánságára, a herceg egykori nevelője, Popovics Mika tanár utazott Párisba, Györgyöt összepakkolta és elvitte Svájcba üdülő körútra. A tragédia itt következett ke. Rövid utazgatás után György kísérője szomorúan tapasztalta, hogy a herceg idegrohamai egyre sürűbben ismétlődnek és már a közveszélyes örültség határához érték. Egy aggodalmas kitörés alkalmával Popovics bezárta Györgyöt a hotel szobába, mentőkért telefonált és a herceget beállította a glaruszi ideggyógyintézetbe. Jelenleg is ott van, nem igaz, hogy visszautazott Belgrádba. Sőt. Az állapota szegény exaltált királyfinak egyre súlyosodik és a diagnózis jelenleg ez: ön- és közveszélyes örült.

— Dráma a szerkesztőségben. A párisi „Petit Journal“ szerkesztőségében tegnap megrendítő dráma történt. Valin szerkesztő szobájába hivatott egy Miron nevű ujonnan szerződötett munkatársat és szemrehányást tett neki felületes munkája miatt. Miron izgatottan hallgatta szerkesztőjét, aztán összeesett, szívszünetés érte és meghalt. Valint ez a jelenet nagyon megrendítette, izgatottan járt fel-alá szobájában, aztán egyszerre kivette zsebéből revolverét és föbelötte magát. Valint kórházba vitték, állapotá nagyon súlyos.

— A beomlott hid. Ungvárról jelentő tudósítók: Tegnap a záhonyi állami hid építésénél súlyos szerencsétlenség történt. A megmaradt Tisza vize ugyanis erősen alámosta a hidat alátámasztó pilléreket, amelyek annyira meglazultak, hogy tegnap a rajtuk nyugvó vasszerkezet és az azokon dolgozó munkások a Tiszába zuhantak. A víz che lyűtt nem mély és így a munkások nem merültek alá, ellenben az alázuhánó hid-alkatrészek tizenkét munkást súlyosan megsebesítettek. A munkásokat, kik közül egyik-másik bordatörést, czombtörést, belső érüléseket, vagy zuzódásokat szenvedtek, hamarosan kimentették. Három életveszélyesen sérült munkást különvonaton az ungvári kórházba szállították, ezek közül Béres József, aki hají sérüléseket szenvedett, élet-halál között lebeg. Érdekes, hogy egy munkás napokkal azelőtt figyelmeztette a veszélyre Kulín Vojin főmérnököt, a hidépítés vezetőjét, de csak a szerencsétlenség előtt néhány pillanattal távozott a hidról. A hatóságok a vizsgálatot nyomban megindították abban az irányban, hogy kit terhel a felelősség a súlyos szerencsétlenségért.

— Fergalomzavar árvíz miatt. A Máv. igazgatóságától vett értesítés szerint a fogaras—brasói helyi érdekű vonalon árvíz okozta töltésesuszamlás miatt a személy- és podgyászforgalom Ósinka és Ujsinka állomások között további intézkedésig átszállással, illetve áthordással tartatik fenn.

— A Köpösd Dezső tragédiája. Dr. Köpösd Dezsőnek, a Siófokon öngyilkossá lett egykori híres diákvezérnek, az egyetemi keresztmozgalmak egyik felidézőjének tragédiájáról még a következő részleteket jelentik: Megállapítást nyert, hogy Köpösd az öngyilkosságot tegnapelőtt éjjel 12 óra felé követhette el. A golyó az agyvelejét járta át és azonnal halált okozott. A holttest helyzetéből és a lövés irányából következtetve, Köpösd ágyában követhette el az öngyilkosságot. A Browningot szoroson a halántékához tartotta és fekvő helyzetben sütötte el. A szoba butorai össze-vissza heverték, egy kis asztalkán több levelet találtak a csendőrök, közöttük egy fehér papírlapot is, amelyen kusza betűkkel ez állott:

„A doktor ur lent van a terrazon, jobbról ül egy asztalnál. Hívják be hozzám, én löttem...“
Ugy látszik, az öngyilkosságot néhány percczel megelőzőleg írhatta ezt a pár sort, mert nagy lelki izgatottságában még a mondatot sem tudta befejezni, azt hiszik, hogy talán meg se akart halni, hanem remélte, hogy még súlyos sebével felfedezik és azért intézkedett orvos iránt. Több zárt levelet is találtak, részint az asztalon, részint pedig a ruháiban, a következő czimkékkel: Köpösd István Hódmezővársrhely, Köpösd Sándor Budapest, (Aréna-ut 68.), dr. Hencz Károly országgyűlési képviselő Budapest, Fuló Mihály Kolozsvár, Vecseri Emma Szarvas, Szentdorfer Imre honvédfőhadnagy Gyula, Szabó Emil árvaszéki ülnök Gyula. Az egyik verzió szerint Köpösd az öngyilkosságot anyagi bajok miatt követte el. Az első években ugyanis nagyon jó üzletnek bizonyult a jogi szakoktatás, később azonban Kolozsvárott is gombamódrára elszaporodtak az ugynevezett „szanatóriumok“, amelyek nagy reklámmal és főleg több pénzzel dolgoztak, úgy hogy már az utolsó időben nem is igen lehetett hallani a Köpösd-féle intézetről. Mindritkábban jelentkeztek a hallgatók felvételre, ami arra készítette Köpösdöt, hogy egy pénze után nézzen. Ezt meg is találta Gámán Dezső nyomdatulajdonos személyében, akivel társult. Ez sem segített azonban rajta. A szeminárium csak nem tudott felvirágozni, teljesen tönkrement. Másik híresztelés szerint Köpösd szerelmi bánata miatt lett öngyilkos. Szerelmes volt a kolozsvári színháznak egy zsidó vallású fiatal színésznőjéhez. Ő, az egykori keresztveszér, multja miatt nem vehette el a zsidóleányt. Talán hátrahagyott levelei fognak biztos adatot nyújtani, hogy miért lett öngyilkos. — Megállapították, hogy az öngyilkos asztalán talált s a „doktor urnak“ czimzett egyik nyitott levél dr. Besnyó Béla fővárosi ügyvédnek szól. Felőle érdeklődött Köpösd, de nevét nem tudta meg és így ilyen módon czimezte a levelet. Az érdekes levél így hangzik:

— Mélyen tisztelt doktor ur! Bocsanatot kérek a társaságtól, hogy megzavarom a mulatságot. Életemben két brutálitást követtem el. Az egyik az volt, mikor egy tizenhatéves fiút, három gyermek atyját, ágyékra löttem. A másik brutálitásom a mai, de ez sokkal kisebb mint amit első ízben elkövettem. Nem Schopenhauer, nem pesszimizmus az oka az öngyilkosságomnak, mert egész életemben optimista voltam. Azért írom ügyvédnek ezt a levelet, mert azt hiszem, ismerem látásból és különben nagyon hasonlít egy jó barátomhoz, dr. Ladányi ügyvédhez...

Köpösd doktor egyik ismerőse az öngyilkosság valószínű okáról a következőket mondta el: „Köpösd Dezső, aki hat évvel ezelőtt nyitotta meg jogi szanatóriumát, husz-harmincz ezer koronát keresett évente, de nemcsak egész jövedelmét költötte el, hanem még ezenfelül adósságokat is csinált. Később Gámán Dezső nyombadúsza társult, de az intézet, részben a konkurrenzia, részben Köpösd hanyagsága miatt nem hozta meg a várt jövedelmet, sőt lassankint teljesen elveszítette talaját. Köpösd nyakra-főre halmozta az adósságokat, végül Gámánnal is összeveszett és ekkor megingott lába alatt a talaj. Ugy érezte, hogy elveszett ember. Adósságai nyomták, szorították, kivezető utat pedig nem talált. Energiája nem volt arra, hogy felvegye az élettel a küzdelmet, megszokta a puha, kényelmes életmódot. Nézetem szerint azért követett el az öngyilkosságot.“

— A rendőrség és az utcai újságírás. Dr. Boda Dezső főkapitány ma a következő hirdetményt adta ki: „Hirdetmény. A m. kir. belügyminiszter ur 1912. évi augusztus hó 26-án 136000 B. M. sz. a. a sajtótermékeknek házaló vagy utcai terjesztése tárgyában a következő körrendeletet bocsátotta ki: Rendelet. A körrendelet 9. szakasza szerint az újságelárusítói igazolványt Budapest a székesfővárosi m. kir. államrendőrség főkapitánya adja ki. Mindenki személyesen köteles jelentkezni és ez alkalommal személyi adatait és lakását az e czélra kiadandó úrlapra feljegyezni. A feljegyzett vagy bemondott személyi adatok közhatóság által kiállított okmány által igazolandók. Aki a körrendelet 11. és 12. szakaszaiban megállapított feltételeknek megfelel, annak a főkapitányság újságírásügyi igazolványt, ezenfelül egy nyilvántartási számmal ellátott karszalagot, szolgáltat ki. Mint-hogy az igazolványt az elárusító arcképével is el kell látni, a jelentkezés alkalmával egy rendszeres vizitálaku arcképet is be kell szolgáltatni. Az igazolvány és karszalag beszerzési költségét az elárusítók tartoznak fizetni. Azok, akik a körrendelet 11. szakaszában megjelölt életkort, azaz tizenhatszázadik életévüket be nem töltötték, valamint azok is, akik a 12. szakaszban felsorolt okokból igazolványt nem nyerhetnek, kivétel nélkül vissza fognak utasíttatni. Az ilyenek tehát ne is ielelkezzenek igazolványért.“

— Az árva. Nagyszalontáról jelentik: A közeli Tulka község határában ma reggel meggyilkolva találtak Mátyás Döme 15 éves árva, ki tegnap este lovon a tanyára indult. A szerencsétlen gyermeket ma reggel meztelenül, összeszurkálva és teljesen megsemmisítve találták. A vizsgálat folyik. Azt hiszik, hogy a fiut vagyona miatt gyilkolták meg.

— Letartóztatták a gyemekszanatórium sorsjegy házának betörőit. A múlt hónap 29-én a siófoki gyemekszanatórium tárgysorsjegyének a Rákóczi-uton levő sorsjegyelárusító házába betörték és ellopták a kirakatból az ékszereket. Akkor, mint már jelentettük, a betöréssel meggyanúsították Ajtai Béla fényképészeti üzletvezetőt és Szabó Mihály szolgát, akik azonban alibit bizonyítottak. A rendőrség szabadlábra helyezte őket és a nyomozást más irányban folytatta, amelynek eredménye az lett, hogy ma reggel a betörőket letartóztatták. Ezek Molnár Sándor husz éves szabósegéd, Boda József huszonegy éves asztalossegéd, Kolozsvári József huszonhárom éves kereskedősegéd. Ez azonban Gyöngyösön tartózkodik és detektívek mentek ki érte. Elfogták még Molnár Sándor édesanyját, özvegy Molnár Sándorné, született Bogdán Mária napszámosnőt is, aki fiával együtt a Szövetőség-utca 27. szám alatt lakik és akit orgazdasággal vádolnak. A betörők már augusztus 20-án megkísérelték a lopást. Betörték az egyik ablakot, de akkor zuhogott az eső s abbahagyták a munkát. A rákövetkező héten figyelték a helyiséget és amikor megtudták, hogy a kirakatot nem őrzi senki s a helyiségben nem alszanak, elhatározták, hogy megegyezzen megpróbálkoznak a betöréssel. Észrevették, hogy a Nemzeti Színház foyerjába nyíló ajtaján a külső kilincs hiányzik. A belső belülről benne van és az ajtóból kiugrik a belső kilincs nyelve. Augusztus 29-én éjszaka 11 órakor a betörők megjelentek a Nemzeti Színház előtt, Kolozsvári kilincset hozott magával, melynek segítségével kinyitotta a foyerba vezető és be nem zárt ajtót. Molnár Sándor és Boda József bementek. A foyerjén keresztül bejutottak az elárusító bódéba és néhány perc alatt kiszedték a kirakatból az ékszereket, amelyeket táskába raktak. Ez alatt az idő alatt Kolozsvári a bódé előtt lesben állott, nehogy megzavarják társait a munkában. Az ékszerekkel hazamentek Molnár Sándorné lakására és három napig itt rejtgették a zsákmányt. Szeptember 2-án Gyöngyösre utaztak, ahol a nyakékeket, gyűrűket, lánczokat négyszáz koronáért eladlogosították. A pénzen a gyöngyösi Korona-szállodában nagy mulatságot csaptak. Az ékszerek nagyrészt Kolozsvárral hagyták azzal, hogy ő Gyöngyösön igyekeztek értékesíteni. Boda és Molnár visszautaztak Budapestre. Talos detektív több társával az éjszaka meglepték a betörőket Szövetőség-utcai lakásukon. Házukat tartották náluk és ekkor Molnár aranyórát, Molnárné zsebében több antik tárgyat és aranyeműt találtak, amelyek a betörésből származnak. Valamennyien beismerték a betörést. Molnár Sándorról megállapították, hogy résztvett a május 23-iki zavargásban. Rálőtt egy rendőrré, néhány nappal később pedig Lauro detektívet akarta lelőni. Akkor vizsgálati fogságba került, de a vizsgálóbíró néhány héttel később szabadlábra helyezte. Daczára fiatal korának, több évet töltött már börtönben betörés miatt s ez év áprilisában szabadult. Boda és Kolozsvári az asztódi javítóintézetben ismerkedtek meg, ott határozták el, hogy megszöknének a javítóintézetből és betöréseket fognak elkövetni.

— Gázol a gyorsvonat. Ma délután Soroksár és Taksony között, közel Dunaharasztihoz az 1201. számú gyorsvonat keresztülgázolt egy parasztszekéren. A szekéren hárman ültek: Schmerdel Mihály, Schmerdel Mátyás és Oberdank András 14—15 esztendőes fiuk Schmerdel Mihály halálosan, a másik két fiu pedig életveszélyesen megsebesült. Délután négy óra felé futott keresztül a taksonyi állomáson a Bród felől jövő gyorsvonat. Valamivel Soroksár előtt van a Dunaharaszti felé vezető országút. Az országút keresztül megy a vasuti vágányon. Éppen amikor odaért a vonat, hajtott a vágányra egy parasztszekér, amelyen a három parasztfiu ült. A vasuti töltésnél az ut hirtelen kanyarul; a fiuk nem látták a közeledő vonatot, ráhajtottak a vágányra, amelyet sorompó nem zárt el. Az óriási sebességgel haladó vonat keresztülgázolt a szekéren, amit pillanat alatt pozdorjává tört. A vasuti személyzet és az utasok a szerencsétlenség láttára azonnal leugráltak a vonatról, hogy a fiuk segítségére lehessenek. Schmerdel Mihályban már nem volt élet; holtan húzták ki a kerekék alól. A másik két fiu még élt. Mert segítség nem volt közel, feltették őket a vonatra és behozták mindkettőjüket a fővárosba. Időközben táviratilag értesítették a keleti pályaudvar állomásfőnökségét a szerencsétlenségről. Az állomásfőnök intézkedésére már a mentők várták a szerencsétlenül járt fiukat. Bevittek őket a Rókus-kórházba, ahol most a halállal vívdódnak. A katasztrófának a volt az oka, hogy a sorompót nem bocsátották le. A vizsgálat megállapította, hogy a sorompókészülék rosszul működik. Az őrházban a vasuti őr lehozta a sorompókészüléket, de a rud valamiben megakadt.

— Vonatkisiklások. A Budapest-kelenföldi pályaudvarra ma délben 12 óra 16 perccor menetrendszerű pontossággal érkezett be a 24-es számú kieskei személyvonat. A pályaudvar bejáró-váltójánál azonban a vonat kisiklott. Tekintve, hogy már egész lassan ment a vonat, nagyobb szerencsétlenség nem történt, mindössze egy kocsis borult fel s ennek utasai szenvedtek kisebb-nagyobb sérüléseket. A kisiklás után az egész vonat csakhamar megállt s ezért nem történt nagyobb katasztrófa. Rögtön értesítették a mentőket s nagyobb segédszemélyzet sietett a helyszínére a pályaudvar épületéből is és csakhamar megállapították, hogy három törőrbálinti asszony sérült meg, az egyik Führinger Józsefné, aki súlyos sérüléseket szenvedett, úgy hogy a mentők a Rókus-kórházba szállították, Vöbling Jánosné és Hacknauer Jánosné lényegtelen zúzódásokat szenvedtek. A vizsgálat megindult annak kiderítésére, hogy a kisiklásért kit terhel a felelősség. A MÁV. igazgatósága a következőket jelenti: A Budapest-Kelenföld állomáson időelőtti váltóátváltás következtében a 24-es számú személyvonat három kocsija kisiklott. Az utasok közül Biringér József, Göbling Jánosné és Hacknauer Jánosné könnyen megsérültek. Szigorú vizsgálatot indítottak annak megállapítása végett, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség. — Miskolcra induló 1513. számú személyvonat Szikszó állomáson töltéscsuszamlás miatt kisiklott. Három utas megsérült és a pálya is megrongálódott. Két versenyló, amelyeket Alagra szállítottak, megsérült. A kisiklás következtében a tátrai gyorsvonat másfél órással késéssel érkezett Miskolcra.

— A máltai zenekar vendégségben. Fiuméből jelentik: A máltai zenekar, amely az áruminta kiállítás megtekintésére érkezett máltai kereskedőket idekísérte, a városháza és az angol konzulátus előtt a Piazza Denten ténzenét adott. Viszonyul a városi tanács Fiume színeivel díszített szalagokkal ellátott feliratos ezüst koszorút adott emlékül a zenekarnak. A zenekar tagjai ezenkívül pénzbeli ajándékot is kaptak a várostól, amely az elszállásolási költségeket is fedezte.

— Leégett kalapos-holt. Balázs Istvánné Murányi-utca 34. számú kalaposboltja kigyuladt és részben leégett. A tüzet a központi és a VII. kerületi tűzoltók oltották el.

— A jószívű emberek figyelmébe. A múlt év június elseje óta a VII. kerületi kerakban lakott Wasserstein Adolf hét gyermekből álló családjával. Miután a telket megvásárolták, a családnak hi kellett költözködni onnan. Azóta nem képes magának lakást találni és a legnagyobb nyomornak néznek elője. A jószívű emberek küldjék segítő adományukat a lap kiadóhivatalába Wasserstein Adolf részére, ne engedjék elpusztulni a kilencztagú családot.

Függetlenségi pártelnök öngyilkossága. Szarvasról rémes és izgalmas öngyilkossági hírért jelentik. *Biró Benedek*, a gyomai választókerület függetlenségi pártjának elnöke a nagyszalonta-békesabai vonalon a vonat elé vetette magát, mely mely *darabokra tépte a szerencsétlen ember testét.* *Biró Benedek* ismert alakja volt a vármegyének. Tekintélyes vagyont örökölt a szüleitől, melylyel azonban nem tudott bánni és költséges életmódja hamar fölemésztette vagyonát. A választókerületben vezető szerepet játszott és ambíciója volt, hogy bejusson a képviselőházba. A képviselőségből nem lett semmi. Ez a körülmény és vagyonának romlása módfelett elkésztették. Ehhez járult még az a körülmény, hogy vejét, dr. *Tabak István* gyomai ügyvédet sikkasztás miatt börtönbüntetésre ítélte a törvényszék. Szombaton este *Biró* már elhatározta, hogy öngyilkos lesz. Nagyszalontára utazott és a *családjának terjedelmes levelet írt, melyben bejelentette az öngyilkosságot.* Hozzá tartozói táviratilag kérték a főszolgabíró, hogy *akadályozza meg* *Biró* végzetes elhatározásában. A főszolgabíró intézkedett is, de *Biró* ekkor már nem *találták sehol.* Vasárnap reggel a vonat elé vetette magát. Holttestét Gyomára szállították.

Egy állatorvos katasztrófája. Debreczentől jelentik: *Axmann Gyula* hortobágyi állatorvos ma reggel a hortobágyi Mátá állomáson a sineken a mozdony előtt elhaladva rosszul lett és össze-rogyott. A megindult mozdony több méterrel toltta maga előtt az állatorvost, aki, mire orvosi segítség érkezett, meghalt.

A halálbánya áldozatai. Brüsszeli jelentés szerint a *Lens* közelében lévő *La Clarence* bányában tegnap kevéssel délután két óra után kilencz-százharmincz méter mélységben robbanás történt, éppen akkor, amikor háromszázötven munkás felszállott s helyükbe nyolczvan délutáni munkás ereszkedett le. Elejente azt hitték, hogy földrengés történt. Falak bedőltek s a környékbeli épületek mind megrongálódtak. Délután huszonnégy élő munkást szállítottak föl, de *valamennyi súlyos égett sebet szenvedett.* Eddig *negyvenegy halottat* állapítottak meg, de még harminczöt munkás hiányzik. A robbanás okát még nem tudják. Ugyan-ebben a bányában *ez év elején nagy tűz volt, amelyben sok munkás pusztult el.* A *La Clarence* bányában elpusztult munkások számát még nem tudják *haláloszótlan.* Az egyik jelentés szerint a katasztrófa pillanatában mindössze hatvan munkás volt a bányában, akik közül *harminczheten meghaltak és huszonhárom súlyosan égett sebekkel kerültek a felszínre.* Más jelentések szerint a szerencsétlenül jártak száma sokkal nagyobb. A mentőmunkások nagy önfeláldozással dolgoznak, de nincsenek mentőkészülékek s nem tudják az aknákat a mérges gázoktól megszabadítani. *Tíz munkás, aki egy melékfolyósóra menekült, csoda módjára megmenekült a haláltól.*

Esperanto-mozgalom. Mig nálunk Magyarországon a hivatalos körök alig enyhülő közönyvel nézik az esperanto-mozgalom újabb és újabb eredményeit, most egyszerre két helyről, Bulgáriából és a távol Keletről, Kinából kapunk hírt az esperanto-nyelv terjedéséről. A bolgár közoktatásiügyi miniszter hivatalos köriratban felhívja a gimnáziumok, progimnáziumok és tanítóképzők igazgatóit, valamint az összes tanfelügyelőket, hogy foglalkozzanak az esperanto-nyelvvél, ne hogy annak az összes iskolákba való bevezetése készületlenül érje őket. Erre pedig sok a kilátás, mert a múlt évben a franciaországi Lille-ben, ahol próbaképpen a népiskolákba bevezették az esperanto kötelei tanítását, az oly fényes sikerrel járt, hogy most több francia városban megismétlik a próbát. Ugyancsak ezekkel a franciaországi próbálgatásokkal függ össze a másik hír is, amelyet Pekingből kaptunk. Isai, ki a köztársasági kormányban a tanügyi tárczát viseli, rendeletet adott ki, hogy Pekingben az esperanto tanítására egy állami intézet állíttassék fel az állami hivatalnokok, tanárok és tanítók számára. Hazánkban a Magyar Esperanto Egyesület fejt ki nagy propagandát, melynek titkári hivatala (Budapest, IX. Üllői-ut 59.) nyelvtant, szótárt küld ötvenöt fillérért az érdeklődőknek.

Egy bankigazgató botránya. Ily című tegnapi hírnök a való tényállásnak megfelelően helyesbíteniünk kell olyképp, hogy *Károly Lajost*, a Hevesmegyei Általános Bank r.-t. köztisztelőben levő elnökgazgatóját *Grüssner Jenő* orozva támadta meg s azután elszaladt. Valótlan, hogy *Károly Lajosnak* akár *Grüssner Jenővel*, akár mással szemben elintézetlen ügyei lennének, sőt éppen nevezettel megelőzően lovasias ügye volt, mely befejezést nyert.

A spanyol zsebtolvajok. A tegnapelőtt le tartóztatott spanyol zsebtolvajok ügyben ma több tanu jelentkezett, akiknek vallomásából kétségtelenül megállapítható, hogy a letartóztatott idegenek lopták meg *Duschek* Arthurt, gróf *Karátsonyi* Jenő számtartóját és *Stern* Salamont, a *Rappaport* cég hivatalnokát. Jelentkezett a Pester Lloyd egyik munkatársa, aki azt vallotta, hogy a spanyolokat a Dorottya-utczában látta egy fekete hajú, alacsony, sovány termetű, nagyon szép nővel beszélgetve. A Leszámitoló Bank portása is látta őket ugyanilyen termetű nővel, csak hogy paróka volt rajta. *Pár* Ede omnibuszkalauz, akinek az omnibuszán történt *Duschek* kifosztása azt vallja, hogy akkor a kocsiján volt ez a három spanyol és velük volt egy harmincz-harminczöt év körüli sovány, vékony, fekete nő. A rendőrség megállapította, hogy *Eduardo Pons* a *József főherceg-szálló*ban lakott. Letartóztatása napján megjelent ott a fekete nő és kifizette a szálloda-költséget. A fekete nő *Calvo Carerassal* és *Antonío Comas Sanchez*sal, akinek mint a felesége szerepelt a Központi-szállóban lakott. Ugyancsak a fekete nő a letartóztatás napján sietve kifizette a szálloda-költséget és gyorsvonaton Bécs felé utazott. A szálloda alkalmazottjai azt mondják, hogy a nőnél sok pénz volt. Százakat, ezreket láttak nála. Ezek szerint kétségtelen, hogy a spanyolok büntetése a fekete nő volt, s ennél rejtették el a lopott összeget. *Pons* podgyászát megtalálták a *József-főherceg-szálló*ban. Rendkívül finom fehérmelművel volt megrakva, de a lopott dolgokból semmit sem találtak benne.

Viharok. Szenteseiről jelentik: Ma este 7 órakor erős szélvihar támadt Szentesen és környékén, mely több óráig tartott és erősen lehűtötte a levegőt. Anyagi kár nincs. — Nagyszébenből jelentik, hogy a tegnapi nagy felhőszakadás folytán Nagyszében és Kereszténysziget között a víz a vasúti hidat és a töltést teljesen elvitte 200 méter hosszban. A töltést a folyton tartó eső miatt helyre állítani sem lehetett; a munkások ugyan derékon felül menték a vízbe, de a pályát helyreállítani nem tudták. Alvincz felé a közlekedés szünetel; Fogaras felé a pályát, melyet az eső szintén meglazított, most töltik alá. Tartani lehet attól, hogy a víz előlött Nagyszében alsó városát, miután a Czibin, mely tegnap óta 25 méter szélesre és 7 méter magasra áradt, már csak fél méternyire van a töltés felső szinétől.

Hárman együtt a halálba. Pápan, a Major-utca 23. számú ház híres épület: itt van a Galamb-féle éjjeli mulató. Az éjszaka véres tragédia játszódott le itt. Két fiatalember öngyilkosságot követett el, de mielőtt a agyonlőtték volna magukat, megölték közös szerelmesüket, a mulató egyik szépségét is. A Major-utcai mulatóban, ahol a szomorú véres esemény történt, *Klekkenstein* Mariska volt az üzlet ékköve. Ő volt a legszebb leány. Valamikor különben jobb napokat látott Mariska. Egy gazdag ügyvédnek a leánya, de elbrakott, s fokrólfokra csuszott lejjebb — egész az éjjeli mulatóig. A szép szőke leány nem fukarkodott a mosolytól, minden rangu és rendű vendéget meghódított. Különösen bolondult utána *Farkas* János luszéves kőművesegéd és *Morócz* Ferencz tizenkilenczéves kőműves, akik egyébként unokatestvérek s mind a ketten jómódu gazdálkodó családból valók. A két fiatalember az éjszaka is megjelent a mulatóban. Szépen ki voltak öltözve fekete ünneplő ruhába, gondosan megborotválkozva, megfésülve, mintha valami ünnepélyre készültek volna. Egy darabig elbeszélgettek *Klekkenstein* Mariskával, majd visszavonultak vele egy szobába. Nem sokkal később három revolverlövés zaja riasztotta fel az éjjeli mulató vendégeit. A 13-as számú szobából hallatszottak a dördülések. Feltörték az ajtót és ekkor rémes látvány tárult eléjük. Az ágyon feküdt átlótt mellel, eszméletlenül *Klekkenstein* Mariska, mellette hevert *Farkas* János, akinek jobb halántéka volt átlóva, a diványon pedig *Morócz* Ferencz feküdt holtan. Azonnal értesítették a rendőrséget, orvosok jöttek, a halottat beszállították a halottasházba, az eszméletlen állapotban levő sérülteket pedig a kórházba. A 13-as számú szoba asztalán egy reszkető kézzel írt levelet találtak, amely így szól: — „Tekintetes rendőrség! Mind a hárman nagyon szeretjük egymást közös megállapodással haltunk meg, mert egymáséi ugy sem lehetünk. A két fiu egyformán szeret engem és én egyformán szeretem a két fiut. Nem lehetünk egymáséi, meg kellett halnunk. — *Klekkenstein* Mariska, *Farkas* János, *Morócz* Ferencz.“ A leányt és *Farkas* Jánost ma délutánig nem lehetett kihallgatni, mert egyik se nyerte vissza eszméletét. Az orvosok azt hiszik, hogy nem sikerül őket megmenteni az életnek.

Statárium a sztrájkolók ellen. Charlestownban a sztrájkoló szénmunkások erőszakosságai miatt tegnap kihirdették a statáriumot. Az első 12 órában a nemzetőrség kétszáz ezer patrót, hét gépfegyvert, 15.000 puskát és rendkívül sok revolvért kobozott el.

Amikor a magán-detektív szerelmi ügyekben nyomoz. *Brunner* Adolf szabó öt esztendővel ezelőtt nősült meg. Már három kis gyermeke volt, amikor kezdett elhidegülni felesége iránt és elhatározta, hogy elválik tőle. Az asszony azonban nem akart válni. *Brunner* ekkor elhagyta az asszonyt s az a három kis gyerekkel együtt nagy nyomorba jutott. Hogy gyermekeinek kenyeret adhasson, állást vállalt a városligeti vurstli egyik látványosságai csarnokában, mint erőművész. Szép, magas, erős asszony *Brunner*né, szívesen fogadták tehát a városligetben. *Brunner* most még szorgalmasabban kereste a válókot, de nem talált, mert az asszony megközelíthetetlen volt. *Boros Géza* magán-detektívet bízta meg akkor, hogy ha másképpen nem megy, ugrassza bele az asszonyt valami ballépésbe. *Boros* Géza, aki a *Glóbus* magán-detektív-vállalat tulajdonosa, vállalta a feladatot s megkezdte a csábítás munkáját. Az asszonyt szerelmi ajánlatokkal kezdte üldözni. Később *bocsánatot* kért a viselkedéséért s azzal biztatta *Brunner*né, hogy *ki fogja békíteni a férjével.* Egy vendéglőbe vitte, ahol addig itatta az asszonyt, amíg az rosszul lett. Miután *Brunner*né látta, hogy férje nem jön, távozni akart, de *Boros* visszatartotta. Azután együtt távoztak, *Brunner*né öntudatlan állapotban vitte magával *Boros*. Egyszerre csak arra eszmélt fel az asszony, hogy egy idegen szobában van s a kísérője a bluzát akarja kikapcsolni. *Brunner*né sikoltozni kezdett, az asszony elvesztette az eszméletét s ezt a tehetetlen állapotot *Boros* arra használta fel, hogy a védtelen asszonyon erőszakot vegyen. Amikor eszméltre tért és sikoltozni kezdett, a férje, *Brunner* Adolf lépett be az ajtón. A szerencsétlenné tett asszony most bünvádi feljelentést tett *Boros* Géza magán-detektív ellen.

Adományok. A szigorló orvos részére lajnkhoz legutóbb a következő adományok érkeztek: N. N. Bpest, VII., Róna-u. 85. ajtó 5. 7.50 korona. *Benedikovics* A.-né *Vizakna* 8 kor., *Breiner* *Kat* Géza, V., *Váci-ut* 100. 6.40 kor. Összesen 21 kor. 90 fillér. A pénzt rendeltetése helyére juttattuk.

Az utazóközönség érdekében felkéri a Világjárás r. t. menetjegyjárodája (Füred-utca 1., bejárás a Dorottya-utca felől) t. ügyfeleit, hogy utárytervezetek és költségvetések alapos kidolgoztatása céljából özíranti óhajukat idejekorán közöljék, jegymegrendeléseiket pedig azok alapos összeállítására céljából lehetőleg 24 órával megelőzőleg eszközöljék szíveskedjenek. Az iroda bármely utazást illetőleg készséggel és teljesen díjmentesen áll az utazóközönség rendelkezésére. Telefon 152—52. sz.

Birkózók. Hétfő óta birkózó-mérkőzések folynak a Beketow-cirkuszban. Nem mondható, hogy fokozódó érdeklődés mellett, mert az érdeklődés már az első estén olyan nagy volt, hogy alig fokozódhatik. Csodaerős és ügyes embereket és nagyszerű birkózókat látott a közönség. Már eddig is megismert és megcsodált néhány mesterbirkózót, a nagy fölényvel birkózó *Cyganiewicz* *Zbysko*-t, a mesterek mesterét, aki hajlandó arra, hogy bárkivel szemben 1000—10000 koronát tesz le, persze az illetőnek is le kell tennie és birkózik bárkivel amatőrrel vagy profival ezért a díjért. Mesés emberek az eddig bemutatkozottak között a néger *Zipps*, a német *Debie*, a francia *Lasartesse*, az amerikai *Smith*, a cow-boy *King-Bug*, egytől-egyig első klasszis. Ma, csütörtökön este birkóznak: *Smith*—*Petersen*, *Eriksen*—*Randolfi*, *Cyganiewicz*—*Luppa*, *Sousa*—*Reglin* és *King-Bug*—*Debie*. A műsor, mely az est háromnegyed részét betölti, elsőrangú, csupa szenzációs művész, lovar- és bohócszám. Csütörtökön délután 4 órakor nagy előadás, félhétárakkal felöltöttek és gyermekeknek.

Megtámadott rendőr. Tegnap este az *Andrássy-uton* *Prodak* Antal 28 éves loápoló részegen garázdálkodott, lárnozott, verekedett és amikor a rendőr esendire intette, rárontott, öklével fejbe verte, majd kést rántott elő, hogy a rendőrt leszúrja. A rendőr az utolsó pillanatban kardot rántott és fejbévágta *Prodak*ot. A sérülése azonban csak jelentéktelen. A rendőrség a garázda loápoló ellen megindította az eljárást.

Csütörtök délután a Royal-Orfeumban. Ma, szeptember 5-én délután három és fél órakor rendezi a Royal-Orfeum igazgatósága az első csütörtök délutáni mérsékelt helyáru előadást, amelynek műsorán szerepelnek a variété és színházi rész összes szenzációs számai. *Billie* *Reeves*, a világhírű művész, aki néhány napig nem lép fel, mivel díszletei a vasúton elvéődtek, e hó 15-éig tervezett vendégjátékát csütörtökön délután kezli meg. — A Royal-Cabaretben minden éjjel 40 új ének- és táncatrakció lép fel.

Halálozás. Dr. *Laczkovich* *Elemért*, a Délvasutak főfőnöke déleli ellunyt főorvosát a részvét impozáns megnyilvánulása mellett temették ma a budai Szent János-kórházból.

x **Fodor-féle vivóterem** a *Koronaherceg*-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vivásra.

Yes porcellán Puder
A VILAG LEGJOBB POWDERE,
ÁRA 3 ÉS 5 KORONA.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Népopera. A Népopera vezetősége elhatározta, hogy a múlt évben nagyszerű sikereket aratott, kitűnő zenekarát az idei szezonban önálló számokban is fogja szerepeltetni és pedig úgy, hogy a rövidebb előadási időt igénylő darabokat megelőzőleg klasszikus és modern zenekari művekből hangversenyt rendez. Kétségteljesen életrevaló és megszívlelésre méltó eszme, mely egyrészt lehetővé teszi, hogy a zenekar ne maradjon egyoldalú, másrészt a színház eredeti intencióinak megfelelően módot nyújt arra, hogy az opera mellett a nép legszelebb rétegei könnyen és élvezetesen megismerkedhessenek a klasszikus és modern színi irodalom gyöngyeivel. Ma este volt az első ilyen hangverseny, melynek az is különös érdekességét adott, hogy a karmesteri emelvényen ritka vendég: Márkus Dezső igazgató foglalt helyet. A multban gyakran méltányolt, nagy tudással vezényelt artisztikus ívelésű pálcája Beethoven mozartos I. Szimfóniáját interpretálta elsőnek és komoly, stílusos előadásban juttatta érvényre annak minden mélységét és szépségét. Az utána előadott Tannhauser-nyitányban pompás dinamikai fejlesztésekre nyílt bő alkalom, amit a dirigens is, zenekara is művészi kihatással. A közönség, helyesen fogva fel az intenció finomságát és megkapva az előadás precizitásától, a szimfónia minden egyes tétele, valamint a nyitány után is élénk tetszésnyilvánítással fogadta az újítást és zajos ovációkban részesítette úgy Márkus Dezső igazgatót, mint derék zenészgárdáját. A sikerült hangverseny után Gounod „Botesinálta doktor“ a került színpadra az ismert szereposztásban. (— na.)

(*) Főpróba a Király-színházban. Ma tartották meg meghívott közönség előtt a Király-színházban a „Limonádé ezredes“ című énekes vígjáték főpróbáját. Az újdonság holnap, csütörtökön, este kerül bemutatásra.

(*) Új színésziskola a vidéken. Köztudomású, hogy Magyarországon nagy a színészhiány. A közönség esténként állandóan üres színpadok előtt kénytelen zsufolásig megőlni a nézőtereket. — Ezen az immár fenyegető kulturhiánnyon eddig csak a fővárosi színésziskolák igyekeztek segíteni, amennyire szűkös helyi viszonyaik engedték, ezen azonban változni fog a szomorú helyzet, mert művészi reputációink tétovázó sebein most már a vidék is segíteni igyekszik. Legújában például Nagyváradon támasztott a gondviselés egy férfit a színművészet számára. Sik Rózsa, a Szilgárdi színház rendezőjének személyében, ki is ugyanott színészelőkészítő tanfolyamot nyit úgy líggyek, mint férfiak számára, mert amint állítja, egy ilyen iskola számára Nagyváradon igen sok anyag kínálkozik, lévén ott sok színésztalensúly, mely azonban a maga erejéből nem tud szóhoz jutni. Ezentúl tehát a Sik ur erejéből ezek is szóhoz jutnak, sőt a bölcsőbből kitérvén — kényeret kérnek. Erre való tekintetből üdvös dolog lenne az új színésziskolát (sőt némely fővárosit is) valamely biztosító intézettel hozni kapcsolatba, mely a szerződés nélkül maradó mindkét nembeli színészek anyagi ellátásáról gondoskodni lesz hajlandó. Ha Sik ur a vállalatát ezzel a biztosítási ágazattal is kibővíti, igen áldásos cselekedetet fog művelni és idővel szobrot is kap.

(*) Berlii színházak és kiadók. Berlinben az utóbbi években nagy színházi ügynökök, szindarabok kiadói és az előadási jogok tulajdonosai versenyezve vállalkoznak színházak vezetésére: építenek, vásárolnak és bérelnék színházakat, hogy az általuk kiadott és ügynökölt darabokat minél kedvezőbb körülmények között adathassák elő. Így például három berlini színház: a Theater des Westens, a Neues Theater és a Trianontheater fölött, mint a bérletekben részes, Slivinsky, a Felix Bloch Erben nevű nagy berlini színházi ügynökség tulajdonosa díszponál. A berlini Lustspielhaus és Residenztheater voltaképpen bérlője pedig az Ahn-féle német színházi kiadó cég. Most a müncheni Drei Masken Verlag nevű színházi ügynökség és kiadó vállalat alakított valóságos trösztöt, amelyhez négy színház tartozik: a müncheni Künstlertheater, a frankfurti Schauspielhaus, a berlini Neues Schauspielhaus és az egyik bécsi

színház. A négy színházban közös lesz a repertoire és egyidőben lesznek a Drei Masken-Verlag új darabjainak a bemutatói. A vezetést Münchenből intézik. Hova-tova egészen amerikai viszonyok lesznek a német színházi életben.

(*) A Vígyszínház új tagjai. A Vígyszínház már egy éve szerződtette kötelekéké Zátony Kálmán jónévű vidéki színészt, akit azonban — Almássy Endre szegedi színiigazgató előbb szerzett jogait respektálva — ez évi szeptember hó elejéig szabadhessen. Most azonban Zátony szeptember 1-től kezdődőleg végleg a Vígyszínház tagja lett és működését a színház második újdonságában kezdi meg. A Vígyszínház jeles gárdája még egy új taggal szaporodott; az igazgatóság szerződtette Virányi Sándort, a debreczeni színház kedvelt bonvivant színészét.

(*) A Magyar Színház újdonsága. A Magyar Színház legközelebbi újdonsága Drégely Gábornak, a „Szerencse fia“ szerzőjének új négyfelvonásos komédiája, az „Isteni szikra“ lesz, amelyre a személyzet már készül.

(*) A megcenzurázott Fall Leó. Október közepén mutatja be a bécsi Carl-Theater Fall Leo „Der liebe Augustin“ című operettjét, amely az idén Budapestben is színpadra fog kerülni. A bécsi cenzura azzal az indoklással, hogy a színhely és a szereplők neve erősen emlékeztet Balkán államok nevére és élő személyeire, a színpad teljes megváltoztatását követelte. Így nem szerepelhet a cselekmény színhelyül Tesszália, sem Mirkó kapitány, sem pedig Nicola fejedelem.

(*) Kernstock Károly üvegfestményei. Az Ernst-muzeum holnap, csütörtökön, délelőtt 10 órákor mutatja be a sajtó képviselőinek Kernstock Károly üvegfestményeit.

(*) Toselliné ezafel. Londonból jelentik: Nash, Toselli angol kiadója, nyilatkozatot tesz közzé, amelyben a volt szász trónörökösnevében kijelenti, hogy nem igaz az a hír, hogy ő Toselli operettjéhez szöveget írt. Toselliné, mondja a nyilatkozat, nem adja oda magát ilyen reklámokhoz, és Toselli a tudta nélkül becsátotta világgá a hírt, kétségtelenül azért, mert a tavasszal is kiadja a memoárjait és ennek akar reklámot csinálni. Az sem igaz, hogy Toselliné kibékült a férjével.

(*) Az Uránia-színház első premiérje. Az Uránia színház az idei első premiérje szenzációs sportesemény számba megy. Lauber Dezső és dr. Nagy Béla, akik mindketten résztvettek a stockholmi olimpián, „Az olimpiasz“ címmel megírták az Uránia színház számára annak világraszóló nagyszerű sporteseményeit. A darab összeállítás, szövege, gyönyörű álló- és mozgóképei, hivatva vannak úgy laikusok, mint a hivatásos sportkörök érdeklődését felkelteni. A nagyközönség, amely a stockholmi olimpiát lefolyását csak a sportriportokból ismeri, az Urániában bepillantást vehet annak intimtársaiba, alkalmat nyílik a nagyszerű sporteseményekkel a legapróbb részletekig megismerkedni. Az igazgatóság a bemutató előadást a jövő hét elejére tervezi.

(*) Színházak hírei. A Nemzeti Színházban holnap, csütörtökön Pierre Wolff Bábjáték című vígjáték huszonegyedik előadását éri meg. Pénteken a szevillai borbély, Baunarchais klasszikus vígjáték kerül színpadra Dezső Józseffel a cím szerepben, szombaton pedig a Stuart Máriát adják, amelynek címszerepét Jászai Mari fogja játszani. Vasárnap a Liliumfi, Szilgárdi legnépszerűbb vígjáték kerül színpadra Dezső Józseffel a cím szerepben, hétfőn pedig a Hamletet adják Beregi Oszkár a vezető szerepben.

A Népopera idei szezonjának első operett-előadása csütörtökön este lesz. Planquette gyönyörű daltájkája, a Kornevillai haragok kerül színpadra. A főszereplők Sebők Ilonka, Sándor Mariška, Kertész és Bihar lesznek. — Pénteken Abrányi Pózzival a cím szerepben Mari, az ezred leánya kerül színpadra, melyet a Népopera nagy tetszéssel iktatott be műsorába. Szombaton este a Hoffmann meséinek lesz az első előadása a Népopera színpadán, amely alkalommal a zenekart Márkus Dezső vezényli. Ezen az előadáson Adler Adélina, Basilides Mária, Hieklisch Kató, Pázmán, Bihar játszóak a főszerepeket. Vasárnap este a Hoffmann meséit ismétlik, délután pedig az idei szezon első mérsékelt helyi előadása tartatik a Botesinálta doktor színdarabjával.

A Vígyszínház szombati újdonságáról, Rivoire és Mirande „Piktörök“ című bohózatából már teljes díszletekkel és jelmezekben tartják a próbákat. Az érdekes esemény hőse egy nagytehetségű festő, Maucelair, ki a mulatságos bonyodalom során megmenekül házárts, hitelen feleségétől és egy megértő szívű gyöngéd leány mellett megtalálja a boldogságot. A festőt Góth Sándor játssza, Noémit, az asszonyt Haraszthy Hermin, a leányt Góthné Kertész Ella. A festő legjobb barátjának személyében jóhumoru alak ábrázolására nyílik alkalmat Tanay Frigyesnek. Holnap, csütörtökön az „Osztrigás Miczi“-t, Feydeau Georges híres bohózatát adják a cím szerepben Varsányi Irénnel, aki a második felvonásban a „Kis bögre“ nótát énekli.

A Budapesti Színházban csütörtökön kezd meg tíz estére terjedő vendégjátékát Miss Saharet, a világhírű ausztráliai csodátáncosnő. Miss Saharet és partnere, Mr. Nikolszki Az asszonyfaló operett II-ik és

III-ik felvonásában a következő teljesen új tánczait mutatja be: Menüett Bocherini, La Champagner Leslie, Bachanale Glöck, Schuman, Tavaszi dal Rubinstein, A halál és a leány Schubert.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* A Kisfaludy-Társaság ülése. Ma délután öt órákor tartotta meg a nyári szünet után a Kisfaludy-Társaság a magyar Tudományos Akadémia üléstermében első rendes havi ülését. Beöthy Zsolt és Berzeviczy Albert elnökléte alatt. Ez ülése nagy és előkelő közönség vett részt. Beöthy Zsolt elnök nyitotta meg az ülést, majd Vargha Gyula főtitkár terjesztette elő a folyó ügyekről szóló jelentését. Az első előadó Hegedüs István rendes tag volt, aki „Hangok éjjel“ című költeményciklusát olvasta fel. Berzeviczy Árpád rövid parodisztikus humoreszket olvasott fel ezután „Európai kultur-cikázások“ címmel. Kozma Andor rendes tag tót népköltemények sikerült műfordításait mutatta be. Az utolsó előadó Vargha Gyula főtitkár volt, aki Palágyi Lajos vendég „Az anyaföld“ című s a Magyar Tudományos Akadémia által a Nádasy-díjjal jutalmazott költői elbeszéléseiből olvasott fel megkapó részleteket. A rendes ülést zárt ülés követte, majd a társaság tagjai társasvacsorára gyűltek össze a Continental-szálló éttermében.

* Zenészek Lapja. „Zenészek Lapja“ címmel szeptember 1-én az összes magyar zenészek érdekeit felélelő társadalmi folyóirat indult meg Somlyó Zoltán, a kiváló poéta szerkesztésében. A „Zenészek Lapja“ minden hó 1-én és 16-án teljesen új, friss, modern tartalommal és tetszetős kiállításban jelenik meg. Lehetőleg minden számhoz divatos zeneszerzőtől zeneműmellékletet csatol.

Nyíltér.

Ervotlan kizárólag nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Szemere József

Orsz. zeneakadémiai előkészítő-tanfolyama

VII., Király-utca 67. Beiratások naponta.

72-54.

Budapesti Autóipari R.-T.

Bérautói

ÉJJEL - NAPPAL.

Garage. Javító műhely.

72-54.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© Bécsből Mezőhegyesre repülőgépen. A katonai léghajóosztály jelentette Bécsből a Magyar Aero-Clubnak, hogy reggel 6 óra körül Wiener-Neustadtól Uzelac Emil alezredes, a léghajó-osztály parancsnoka Etrich-monoplánján az ideai hadgyakorlatok színhelyére, Makóra indult. Este az Aero-Club Kiskunmajsáról sürgönyt kapott, hogy egy monoplán mintegy 250 méter magasságban nyugatról kelet felé tartva, elrepült a község felett. Így tehát az alezredes vakmerő repülőse, dacára a kedvezőtlen időjárásnak, valószínűleg sikerrel végződött. Ujabb jelentés szerint Uzelac Szentkut község határában motorhija következtében kénytelen volt leszállni. Így 450 kilométernyi légi utat tett meg a bátor katonatiszt repülőgépen Szentkutig, mely Mezőhegyestől nem messze fekszik, ahonnan eddig bővebb értesítés még nem érkezett.

© A Schütte-Lantz utja. A Schütte-Lantz nevű léghajó ma este 41 órákor Berlinben felszállt és Mannheim felé indult. Góta és Eisenach fölött elrepülve, reggeli fél 10 óra körül Fulda fölött volt látható. Ellenkező irányú szél keletkezővén, a léghajó kénytelen volt Fulda közelében kikötni. A Schütte-Lantz léghajó defektust kapott, úgy, hogy az erős szél ellen nem lehetett küzdeni. A

léghajó 1 óra 40 perczkor érkezett Gothába. Az erős szél miatt a léghajót a csarnokon kívül horgonyozták el.

⊙ Ashley utja. Bonnól táviratozzák: Ashley aviatikus lemondott tervezett berlini légi utjáról. Ashley jobb időjárást akar bevárni és Brüsszelen át Párisba visszatérni.

FŐVÁROS.

⊙ Az első közgyűlés. A főváros törvényhatósági bizottsága a nyári szünet utáni első közgyűlését e hó 25-én, szerdán fogja megtartani.

⊙ Az új központi járásbíróóság. A kormány megvette a főváros tulajdonát képező lipótvárosi telkeknek Szemere-utca felőli részét, hogy ott építse fel a járásbíróóság központi palotáját. Az igazságügyminisztérium most bemutatta a járásbíróóság épületének terveit, amelyekhez a tanács hozzájárult és az építési engedélyt megadta.

⊙ A tisztí főorvos hivatalban. Dr. Magyarovits Mladen tisztí főorvos visszatért nyári szabadságáról és átvette a főorvosi hivatal vezetését.

⊙ Könyvtár épül az Almássy-téren. A Deák Ferenc-páholy 20 000 koronát adományozott a fővárosnak oly célból, hogy a város valamely helyén fiókkönyvtárt létesítsen. A tanács legutóbb tartott ülésén erre a célra a VII. Almási-teret jelölte ki és ebből 150 négyszögöl területet szakított ki a könyvtár céljaira. Minthogy közterületről van szó, az ügyet a közmunkák tanácsához küldötték fel jóváhagyás céljából.

⊙ Zsidó ünnepek — zsidó tanítók. A tavalyi zsidó ünnepek alkalmával élénk visszatetszést keltett egy fővárosi iskolaigazgatónak az a méltánytalan eljárása, hogy a vezetése alatt álló iskolában működő zsidó vallású tantereket az előadások alól nem mentette fel. Az idén a tanács előrelátó volt és hogy hasonló eset meg ne ismétlődjék, a tanács a tanszemélyzetnek izraelita vallású tagjait a külsőben álló zsidó ünnepeken a tanítás kötelezettsége alól felmentette.

⊙ A szövőiskola áthelyezése. A tanács a Benyák Rezsőné vezetése alatt álló VII. kerületi háziipari szövő tanfolyamnak a X. kerületbe való áthelyezését rendelte el. Együttal elhatározta, hogy a tanfolyamot fehérnemű- és ruhavarró-tanfolyammal bővíti ki.

⊙ Új női kereskedelmi szaktanfolyamok. A főváros a VI. Felsőerdősori polgári leányiskola és a VIII. Rigó-utcai női felső kereskedelmi iskolákkal kapcsolatban női kereskedelmi szaktanfolyamokat állít föl. Beiratkozni lehet még holnap, e hónap 5-én reggel 8—1 óráig.

⊙ Tűzjelző állomások az iskolákban. A tűzoltó főparancsnok előterjesztést tett a tanácsnak, hogy huszonkét nagyobb iskolában tűzjelző készüléket rendezzenek be. A tanács a tűzoltó-főparancsnoknak ehhez az előterjesztéséhez hozzájárult és a készülékek berendezését elrendelte.

18 esztendő,

kipróbált asszonyútság a „HÁZTARTÁS”

amelynek ma huszezer előfizetője van az ország minden részében. A pompásan szerkesztett lap (Szerkesztője Kürthy Emilné) felől mindent, ami a magyar asszonyokat, lányokat érdekl. Előfizetési ára télesztendőre csak 6 korona. Nem mindennapi kedvezmény, ha most beüld hat koronát félévi előfizetés gyanánt, akkor minden ráfizetés nélkül ingyen és bérmentve megkapja a felsorolt tíz kötet könyvet:

Házi cukrászat. A fogak-, kéz- és köröm ápolása és gyógykezelése. A női szépség ápolása. Gyermekbetegségek és azok gyógyítása. Pecsényék és vadak készítése. Idegesség és annak gyógyítása. Gyors segély, orvosi tanácsadó. Társasjátékok otthon és a szabadban. A szerelem könyve. Hügyek tanácsadója. Megrendelésnél tessék hivatkozni erre a hirdetésre. Mutatványszámot kívánatra készséggel küldt ingyen és bérmentve a „HÁZTARTÁS” kiadóhivatala Budapest, VI. kerület, Eötvös-utca 36. szám.

KÖZIGAZGATÁS

Az ország mostohái.

Érsekcsanád, szeptember 4.

A kolozsvári jegyzői közgyűlésen a júniusi jegyzői kongresszus memorandumára megkaptuk a lesújtó választ, mely tünelmünket akarja ismét próbára tenni; sajnos azonban, hogy pusztán ígéretekkel megélni nem tudunk, tekintve azt, hogy a megélhetési viszonyok napról-napra drágulnak. A községek képviselőtestületeinek nagy része drágasági pótlék iránti kérelmünk felett napirendre tér azon indokolással, hogy tevékenységünk legnagyobb részét — és ebben igazuk is van — az állam érdekében fejtjük ki, dijjazon az bennünket. A belügyminiszter, mint leiratában jelzi, méltányolja azt a fontos feladatkört, amelyet betöltünk, át van hatva annak tudatától, hogy a jegyzői kar anyagi helyzete nem magánügy, nem magánérdek, de országos ügy, országos érdek is, azonban helyzetünk és sérelmeink rendezését mégis elodázza.

Már pedig a létfenntartásért folytatott küzdelem, a családi és anyagi gondokkal küzdő községi jegyzői és segédjegyzői kart arra kényszeríti, hogy minden alkalmat megragadjon, hogy az anyagi gondokkal terhes községi jegyzői és segédjegyzői állást, amennyiben javadalmunknak a többi közigazgatási tisztviselő javadalmával való összehangba hozatala késik — más megélhetést biztosító állással cserélje fel, mert nem csak egyedül a jegyzői pályára vagyunk képesítve; nyitva áll előttünk a vasuti-, postar és táviradai-, kereskedelmi-, pénzügyi-, katonai, némely állami hivatal stb. pályák is, ahol méltányosan dijjazzák a szellemi munkát. Tehát a pályázók hiányában betöltetlen segédjegyzői állások továbbra is betöltetlenek maradnak, sőt szaporodni fognak, mert 1000 korona évi fizetésért még gyakornok sem ajánlkozik a sokoldalú jegyzői teendők ellátására, aki azt sem tudja, hogy mi teendő is van egy jegyzői irodában — mert minden más pályán jobban javadalmazzák a szellemi munkát. Csak mi szegény községi alkalmazottak dolgozunk még 1600.—, illetve 1000 korona éhbérért, sőt a napnak bármely szakában is a közönség rendelkezésére kell állanunk. Éppen azért nagyon csodálkozunk, hogy a belügyminiszter fizetésrendezésünk kérdésében döntő lépést nem tett, valószínű, hogy ő exzellenziája nem a jegyzői pályán kezdte működését s így nincs fogalma a községi jegyzők és községi alkalmazottak anyagi és közjogi helyzetéről.

Különben sem könyörödményt kértünk, hanem óriási és nagyfontosságú munkánkért csakis ellenértéket, tisztességes megélhetést biztosító javadalmazást, mely azonban ha még késik, ugy kénytelenek leszünk a közigazgatási pályát elhagyni, mivel helyzetünk rendezése halasztást immár nem tűr.

Hiszen nyilvánvaló, hogy a jegyzői pályára lépő ifjak száma évről-évre csökken, a jegyzői irodában a munka évről-évre szaporodik, már most a községi jegyzőnek pályázó hiányában a javadalmazás csekély volta miatt munkaerőt kapni nem sikerül s így teendőit adott határidőre el nem intézi, felettes látóságai rendbirsággal s fegyelmi eljárással sújtják, hogy pedig ebbeli kötelességének eleget tessen, éjjelt nappallá téve kell dolgozni megszakítás nélkül, mindezt azért a csekély javadalomért, melyből éppen betevő falatja van meg egyik napról a másikra; sajnos azonban ezt a belügyi kormány méltányolni nem tudja.

Végezetül pedig a községi jegyző és segédjegyző, ha szolgálatát nem egy vármegye területén tölti el, hanem szerencsét próbálva, esetleg másik vármegye területére megy át, agg korára kap néhány garas nyugdíjat, amely a megélhetéshez kevés, de a meghaláshoz sok, mivel a viszonyosság hiányában az előző szolgálati helyen eltöltött idő itteni nyugdíj jogosultságába nemcsak hogy be nem

számít, de még vissza sem kapja a befizetett nyugdíjárulékokat.

Ezért dolgozunk mi tehát?

Kedves kartársaim, kérlek benneteket, hogy a folyó évi szeptember hó 17-én tartandó közgyűlésünkön teljes számban jelenjétek meg, hogy karunk sérelmeit ismételtelen feltárjuk az illetékes helyen s ha helyzetünk javítása szempontjából garanciát nyernünk nem sikerül, a további teendőkre nézve megbeszélést folytathassunk — s fiatal, munkabíró éveinket nyomorgva és hiába ne feccséljük.

Vas Gyula,
okl. jegyző.

Följelentés a nagyszalontai főszolgabíró ellen.

Nagyszalontáról jelentik lapunknak: A legutóbbi képviselőtestületi tagok megválasztása alkalmával a szalontai függetlenségi párt fényes győzelmet aratott a munkapárt felett, melynek alig néhány tagja tudott csak a képviselőtestületbe bejutni. Annál nagyobb meglepetést keltett, hogy a rövidesen rá megejtett bíró- és előljáró választásnál a kormánypárt győzött. A függetlenségi párt erőlycs vizsgálatot indított s annak lefolytatása után petícióival támadta meg a választást. Körülbelül kilenc hónapja volt már a választás s 8 hónap óta fekszik a fölébvezés a nagyszalontai főszolgabírónak; Csanády Jenőnek hivatalában. Ez év január 8-án ugyanis hatszázkilencvenhét választópolgár aláírásával ellátott fölébvezést nyújtottak be a nagyszalontai főszolgabírónál a választás ellen. A fölébvezést a főszolgabíró átvette. Hiába volt minden sürgetés, még csak annyit sem tudtak elérni, hogy ha már döntésről nem is lehet szó, legalább az alispáni hivatalhoz továbbítassék a fölébvezés, ahol meggyőződhetek volna a törvényellenes választásról. Végre a polgárok megunták a dolgot s a nagyszalontai főszolgabíró gyűlésbetiltásai legutóbb annyira felháborította őket, hogy a hallatlan késedelem miatt feljelentést adtak be ellene Biharmegye alispánjához, Fráter Barnabáshoz. Az ügy fejleményei elé egész Biharmegyében nagy érdeklődéssel néznek.

Egy közigazgatási tanfolyam megnyitása. Az idén már csak négy közigazgatási tanfolyam van az országban s ezek közül a nagybecskerekít tegnap nyitották meg nagy ünnepiességgel. A kat. plébániatemplomban délelőtt kilenc órakor ünnepélyes Veni Sancte volt, amelyen megjelent a tanfolyam előadói kara, Jankó Ágoston udvari tanácsos, alispán, tanfolyami igazgató vezetésével és az ez évre beiratkozott hallgatók. A mise után a hallgatóság az alispáni kisterembe vonult s itt Jankó Ágoston alispán szép buzdító beszédet intézett a hallgatókhoz, kifejtve előttük a községi jegyző felelősségteljes feladatát. A tanfolyamra az idén 51 hallgatót vettek fel s az előadások már tegnap délután 4 órakor megkezdődtek.

A szegedi vizórák. A vízvezetési órákkal az egész világon baj van; Szegeden azonban, ahol használatukat most akarják kötelezővé tenni, egy városatya láziur igen érdekes megfigyelést tett a vizórák egy igen kedves tulajdonoságáról. Ugyanis azt tapasztalta, hogy az ő háromemeletes házában, ahol ugy mint másutt, a felfelé nyomuló vízoszlop hajtja az órát, valahányszor az utcán locsolnak, a vízoszlop leszáll, locsolás után pedig megint föl-emelkedik és közben imét működésbe hozza az órát. Ebből aztán természetesen az következik, hogy ahányszor az utcát locsolják, az óra mindannyiszor új és új díjat számít. A műszaki urak nagyot bámultak e fölfedezésen és elhatározták, hogy mielőtt a vizórákat rákényszerítének a közönségre, azokat ebből a szempontból is tanulmányozni fogják.

BELATINY
PEZSGÓ

TANÜGY.

= Iskolai botránnyok. Szabadkáról jelentik: A szabadkai izraelita elemi iskola, annak ellenére, hogy a törvény már három év óta ingyenessé tette a népoktatást, most a tanév elején a beiratkozó tanulóktól hittandij címén tandíjakat szed. Minden szülőtől hat koronát követelnek a beiratáskor. Több szülő gmiatt távirati följelentést tett a közoktatásügyi miniszternél, aki elrendelte a jogosulatlanul szedett tandíjak visszafizetését és az iskolaszék ellen a vizsgálatot, melynek lefolytatásával a zombori tanfelügyelőséget bízta meg. — Debrecenből jelentik: A neológ zsidó hitközség elemi iskolájában szeptember hónap 1-én kezdődtek meg a beiratások. A szegénysorsú hitközségi tagok azonban nagyon különös meglepetésben részesültek már az első napon. A beiratásokat végző bizottság asztalán ugyanis egy kimutatás foglalt helyet, a mely azoknak a hitközségi tagoknak a névsorát tartalmazta, akik iskola- és egyházi adóval vannak hátralékban. Az ily hátralékosokat fizetésre szólította fel a bizottság, amelynek elnöke kijelentette a gyermeke beiratását kérő hitközségi tagnak, hogy amíg adóhátralékban van, nem veszik fel gyermekét az iskolába. Ez a határozat, amely az iskolaszéktől ered, roppant felháborodást keltett az elutasított szülők közt, akiknek nagy a száma s kiknek a beiratási díjra is alig telik. Az adóhátralékosok legszegényebb tagjai a hitközségnek s tudvalevő, hogy közigazgatási uton próbálták rajtuk behajtani az egyházi adót, de hasztalan. Természetes, hogy a beiratás alkalmával sem tudták kifizetni adótartozásukat s anélkül távoztak el, hogy a bizottság felvette volna gyermeküket az iskolába.

= Az egyetemről. A budapesti tudományegyetemen hétfőn kezdődtek meg a beiratások, s tartanak egészen a jövő hét csütörtökéig. Az első naptól kezdve igen nagy a beiratkozók száma, ellentétben az előbbi években divatba volt ama szokással, hogy a legtöbbször csak az utolsó napokon iratkoztak be, úgy, hogy ezeken a napokon mindig életveszélyes tolongás volt a kvesturában és az egyes dekanátusokon. A tolongások és botránnyok persze most sem maradnak el és a régi műegyetem épületében levő kémiai intézet előtt tegnap és ma olyan tolongás volt, hogy az ablakok nagyrészt betörték és azokon át is bemásztak a terembe. Néhány botránnyt okozó hallgatót felelősségre is fognak vonni. Az eddigi beiratkozásokból bizony következtethető az, hogy az idén az egyetemnek még a tavalyit is jóval túlhaladó számú hallgatója lesz és ez alkalommal ismét előtérbe tolt a helyiségek s előadási termek szűk volta. Egyes tanárok óráin el sem férnek mindazok a hallgatók, akik beiratkoztak s így természetesen a főiskolai oktatásnak ez nagy hiányát képezi. Az egyetemi tanrendben, amelyet minden beiratkozó hallgató megkap, az idén közlik a különböző karokon kiírt jutalomdíjak kérdéseit is. A hittudományi karon négy, a jog- és államtudományi karon hat, az orvostudományi karon tizenhét, a bölcsészeti karon pedig tizenegy pályakérdést tüztek ki, amelyeknek beküldési határideje 1913. márczius 31-én jár le.

= Harcz egy iskola körül. A szabadkai kereskedelmi iskolát és az azzal kapcsolatos női kereskedelmi tanfolyamot a szabadkai Kereskedelmi Egyesület alapította és tartja fenn. Mindkét iskola növendékei évről-évre szaporodnak és ezért szükségessé vált, hogy a város vegye át az iskolákat. A város erre hajlandó volt olyan feltétel mellett, ha az iskolafentartó egyesület az iskola egész vagyonát átengedi és a felügyelő bizottságban a város részére többséget biztosít. A Kereskedelmi Egyesület a szellemi befolyásárolonnan akart lemondani és az általa gyűjtött pénzből is csak annyit volt hajlandó átengedni, amennyivel eddig a város az iskola fenntartásához hozzájárult. Ilyen körülmények között az átadásból nem lett semmi és az egyesület az idén abba a helyzetbe jutott, hogy a kiadások fedezése céljából fel kellett emelnie a

tandíjakat és tandíjmentességet sem adhat. Az elmult tanévben ugyanis még adott a város helyiséget az iskolák céljaira, ezidén azonban még a női kereskedelmi tanfolyam részére sem volt hajlandó termet átengedni, úgy hogy az egyesület a zsidó hitközségtől 1200 koronáért bérelt helyiséget. Pedig annak idején az üzletvezetőségért folytatott versengés alkalmával egyik erős érve volt a városi hatóságnak, hogy Szabadkán kereskedelmi iskola is van. A sok szegény tisztviselőnek, aki fiát vagy leányát kereskedelmibe akarja járattatni, ugyancsak tekintélyes tandíjakat kell majd fizetnie.

= Beiratások. A Budapesti Kereskedelmi Akadémia akadémiai (főiskolai) tanfolyamába a hallgatókat szeptember 6-tól 9-ig a délelőtti órákban írják be és egy időben tartják a javító- és pótló kollektivumokat is. Ugyanezek a napokon történik a beírás a kereskedelmi akadémia biztosításügyi tanfolyamába, amelyben a legközelebbi félévben Bogdy Samu tanár a matematikai analízist és az életbiztosítási számításokat adja elő és heti két órában gyakorlatokat tart a biztosítási számításokról. Az akadémiai tangolyammal egyidőben vannak a beiratások a bányá- és kohótermék-kereskedelmi tanfolyamra, amelyben általános bevezetesképpen Viser Vilmos főmérnök, a Magyar Általános Köszémbánya R. T. ügyésze, bányá- és kohóismeretekből tart előadást. — A VI. ker. Nagymező-tuczai kereskedőtanonciskolában a beiratások e hó 5-től 15-ig naponként délután 3-5-ig tartatnak.

SPORT.

() Alagi versenyek. A második versenynap számai a Háromévesek gátversenye körül csoportosulnak, amelyre nem kevesebb, mint 24 versenylóval neveztek be, közöttük több olyant is, melyek sikversenyekben is igen szép formákat mutattak. A versenyben Poltronnét várjuk elől. Jó esélyvel indul Laska is. Jelöltjeink:

- I. O Du—Kedves
- II. Nena Sahib—Baich-istálló
- III. Türelem—Bleriot
- IV. Poltronne—Laska
- V. Bad—Boy
- VI. Ropp—Pipiske.

() Bécsi versenyek. Nehogy löversenykedvelőink az alagi gyatra versenyek miatt elkedvetlenedve a játék nemes mulatságáról teljesen lemondjanak, osztrák szomszédaink godoskodnak róla, hogy a Freudenaun holnap kezdődő versenyek mindenért kárpótlása nyujtsanak. A megnyitó versenynap főszáma a 20,000 koronával díjazott Szeptemberi kanczadij, melyet Landluft könnyen nyerhet meg sokkal rosszabb klasszisu versenytársaival szemben. A második helyet Éva foglalhatja el. Jelöltjeink:

- I. Tacitus—Marmont
- II. Gateane
- III. Springer ist.—Rock Crystal
- IV. Landluft—Éva
- V. Grasse—Sapristi
- VI. Monte Carlo—Jonathán
- VII. Granica—Fallieri.

() Reeves Herbert trainert felmentették a dopingolás vádjá alól. Bécsi tudósítónk táviratozza: A legújabb idők legszenzációsabb turfafférja a mai napon véget ért. A Springer-istálló ellen folyamatba tett dopingvizsgálatban ugyanis a bécsi Jockey-Club igazgatósága ma hozta meg ítéletét. A Bécsben, illetve Kottlingbrunnban megkezdett és Budapesten folytatott vizsgálat során teljesen kiderült a meggyanúsított Reeves Herbert trainer ártatlansága. Az igazgatóság ennél fogva mai napon fölmentő határozatot hozott, megengedvén Reevesnek, hogy lovait ismét személyesen trainirozhasa a monarchia verseny pályáin és hogy a versenytereket látogathassa. A meghuzolt trainer boldogan, könyezve fogadta az igazságtévő határozatot, melynek beavatottak nézete szerint okvetlenül visszahatása lesz a tavaly hasonló körülmények között elüldözött Planner trainer ügyére is.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A bécsi nemzetközi bíróság. A bíróság ülésén dr. Engel törvényszéki bírónak „A bíró állása a jogállamban” czimvel tartott és élénk tetszéssel fogadott előadása után dr. Leeb augsburgi törvényszéki bíró, a német bírósövetség elnöke, köszönetet mondott az előadónak és kijelentette, hogy az előadónak amaz eszméje, mely nemzetközi bírósövetségi központi iroda szervezésére és ennek útján egy nemzetközi bírókongresszus előkészítésére irányul, rokonszenvre talál a német bírák körében is. Dr. Elsner udvari tanácsos, elnök kijelenti, hogy a központi iroda békeszervezésében az osztrák bíróegyesület készsággel vállalja a közvetítő szerepet. A bíróság ülésére berekesztették. Ezután diszlokoma volt, amelyen dr. Leeb német bírói szövetség elnök indítványára nagy lelkesedéssel egyhangu határozattal emelték, hogy egy nemzetközi bírói központ létesítessék, amely a különböző nemzetbeli kari érdekek kölcsönös kapcsolatba hozását lesz hivatva eredményes módon közvetíteni. A különböző nemzetbeli bírák élénk rokonszéréssel fűzték szorosabbra a személyes ismerkedés alapján keletkezett kartársi kötelékeket.

§ Német jogászygyűlés. Bécsből jelentik: A képviselőház ülésstermében ma délelőtt nyitották meg a 31. német jogásznagygyűlést. Az osztrák kormány részéről megjelent az igazságyügyi és közoktatásügyminiszter és a földmivélségyi miniszterium vezetője. Dr. Klein titkos tanácsos üdvözölte az egybegyűlteket. Dr. Brunner titkos tanácsost megválasztották elnöknek. Díszelnökké Hoehenburger igazságyügyminisztert választották meg közfelkiáltással.

§ A párisi rendőrség szennyese. Párisból jelentik nekünk: A Guerre Sociale anarkista lapban egy Ferneril nevű ember, aki állítólag rendőrfelügyelő volt, elmondja, hogy főlebbvalói azt az utasítást adták neki, hogy a Camelots du Roy szervezetnek rendkívül olcsó áron szerezzen fegyvert. Ennek az volt a célja, hogy a camelotok ellen az állam ellen való összeesküvés és hazaárulás miatt pórt indithassanak.

§ A váradai püspök hagyatéka. Nagyváradról írják: Néhai Szmrecsányi Pál, a nagyváradai egyházmegye püspöke végrendelet nélkül halt meg 1908. augusztus 8-án. Tehát a nagyváradai járásbírószágot illeti meg a jog, hogy a püspök hagyatékát a törvény szerint feloszassa az örökösök között. A hátramaradt püspöki vagyon felosztására került s egyházmegyében a kincstár, egyházmegyében az egyházmegye és végül a verszeriati rokonok jutottak egyhármad örökségrészhez. A vagyonleltár szerint Szmrecsányi Pál püspök hagyatékát 269.362 korona 36 fillér készpénz, 1383 korona értékű képek, 248 korona értékű lovak, 1337 korona 16 fillér értékű borok, 1197 korona értékű vadak, 24.000 korona értékű részvények, 800 korona értékű szőnyegek, ismét 10.000 korona értékű képek, 4000 korona értékű butorok tették, amit három részben osztottak fel. A kincstár, a káptalan és a rokonok: a Szmrecsányi, Ketz-, Malvenszky- és Rakovszky-családok között. Az elhalt püspök ajándékos összegű pénzt az okívül a vallásalapítványi alapon a kultuszminisztérium kezelte, ami most mint póthagyaték kerül felosztásra. A kultuszminiszter 103.983 sz. alatt ma leiratot írtett a nagyváradai járásbírószághoz és ebben tudatja, hogy a póthagyatékra kelet összegét kiutalja. Szmrecsányi püspök pohagyatéka 1.121.406 korona 30 fillér. Ebből 350.000 koronát már 1910. évben kifizettek, most a legutolsó részlet 741.460 korona 30 fillér kifizetése történik. A miniszter értesítette a bíróságot, hogy 30.000 koronát visszatart, ha a vallásalapítványnak esetleg követelése lennének az örökösökkel szemben, hát legyen fedezet. A miniszter számítása szerint a 30.000 korona és a kamatok levonásával a hagyaték egyhármad része 363.802 korona 10 fillér. Ennyi jut tehát a kincstárnak, a káptalannak és a rokonoknak egyformán.

§ A rendőrség panasza. A pesti rendőrséget jellemző tipikus ügygel foglalkozott ma a királyi tábla. 1911. márczius 19-éről 20-ára virradó éjszaka Nagy János berkocsisségéd a Karpfenstein-utca 20. számú házában levő Deák-féle korcsmában mulatott több társával. Hangos lármájuk becsalta a korcsmába Koller Balázs rendőrelőret, aki a

SALVATOR

a kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás, vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, czukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása.

Főraktár Budapest: ÉDESKUTY L-nél.

mulatózókat energikus szavakkal csöndesebb viselkedésre intette. Nagy János bérkocsissegéd épen ekkor akart eltávozni a kocsmából, a rendőrellenőr azonban nem törődött ezzel, hanem megfogta Nagyt és kidobta a kocsmába, ahol a rendőrellenőr Takács Sándor villamos kalauz segítségével lefogta, rátérdelt, megkötözte, majd bevitte a rendőrségre. Nagyt a történet után is hatóság ellen való erőszakkal vádolták meg s így ügye a büntető törvényszék elé került, ahol azonban fölmentették. Az ügyészség főbebevése folytán a budapesti ítélőtábla mai ülésén foglalkozott Nagy János bűnügyével és a törvényszék fölmentő ítéletét jóváhagyta.

§ A választások utójátéka. A kir. Kuria első számú büntetőtanácsa ma Vavrik Béla másodelnök elnöke alatt két olyan ügygel is foglalkozott, amelyek még az 1910. évi választásokról datálnak.

A „Pécsi Hírlap“ 1910. szeptember 18-án megjelent számában „A mohácsi néptribun“ cziműt az írta dr. Prakatur Tamás mohácsi ügyvédrel, volt képviselőjelöltrel, hogy 12.000 koronás kifüzetlen korcsmaszámlája van. Prakaturnak egy ismeretlen jóakarója kék czeruzával elküldte a Pécsi Hírlap eme számát czimére. A levél a képviselőjelölt feleségének a kezébe került, az asszony szemrehányásokkal illette férjét, mire a képviselőjelölt felháborodásában nyomban az asztalhoz ült és megírta „Szadkműves morál“ című cikkét. Ezt a cikket, amelyben Telekes Jenőről, a Pécsi Hírlap kiadóhivatali főnökéről, — miután azt hitte, hogy ő volt a kellemetlenségeket okozó levél beküldője — azt írta, hogy Telekes állandóan korcsmázik, a korcsmai számlákkal adós marad, becsületbeli adósságai vannak és hogy másokon élésködik. Ezt a cikket beküldte a Pécsi Ujlapnak, ahol az 1910. szeptember 22-én meg is jelent. Telekes Jenő a cikk megjelenése után nyomtatvány útján elküldte becsületértéért tett vádat dr. Prakatur Tamás ellen és a pécsi törvényszék, miután a vádlott a valódiságot bizonyítani nem tudta, 1911. április 12-én Prakatur Tamás 3 napi fogházra, átváltoztatható 60 korona fő- és 1 napi fogházra, átváltoztatható 20 korona mellékbüntetésre ítélte, de az ítélet végrehajtását a novella 1. szakasza alapján 3 évi próbaidőre felfüggesztette. Az elítélt képviselőjelölt felebevezése olytán a pécsi ítélőtábla június 14-én helybenhagyta a törvényszék ítéletét; a benyújtott semmisségi panaszokat pedig a Kuria 1. számú büntető tanácsa ma elutasította.

Voits István zombori bankhivatalnok és dr. Briedmann Andor ügyvédjelölt a választási harcok idején azt írták a „Bácsmegyei Függelék“ 1910. április 21-én megjelent számában, hogy Eremin György rendőrkapitány azzal a fenyegetéssel presszionálta Kovacsics Milos cservenkai korcsmárost, hogy italmérési jogát elveszi tőle, ha nem zavaz a munkapárti jelöltre. Fenyegetése eredményes is volt, amennyiben Kovacsics még másnap kitűzte korcsmájára Kovacsics munkapárti jelölt zászlóját. Eremin e cikkért sajtópört indított Voits és dr. Briedmann ellen, a szegedi törvényszék azonban a vádlottakat felmentette. A benyújtott semmisségi panaszokkal ma foglalkozott a kir. Kuria, de ezeket elutasította.

§ Elítélt merénylő asszony. Szegedről jelentik: Öv. Balint Pálné közös háztartásban élt Derei Józseffel, a Kabár-kávéház főpincézerével. Amikor Derei a kávéháza belépett, helyette az asszony tette le a 300 korona biztosítékot. A főpincézer ez év április 27-én kilépett állásából és a visszakapott biztosítékot egy női társaságban elmulatta. Balintnak nem a 300 korona fájt, hanem inkább az, hogy megcsalva érezte magát és ezért kegyetlen boszúra határozta el magát. Elment kedvesének új lakására, amikor éppen aludt. Egy hentesbárdal teljes erőből föbe sújtotta, a bárd azonban félrecuszott és csak könnyebb sebet ejtett. A főpincézer feljelentésére az asszony ellen megindult a vizsgálat, melynek lefejeztével tegnap főtárgyalásra került az ügy. A törvényszék testi sértésben mondotta ki bűnösnek az asszonyt és 50 korona pénzbüntetésre ítélte.

§ Sikasztó vendéglős. Sáska Zsigmondnak a múlt évben vendéglője volt Kőbányán. Ebbe a vendéglőbe jártak a szerelő és gyári munkások, akik asztaltársaságot alakítottak és takarékegyesület létesítettek. Mindegyik tagja az asztaltársaságnak hetenként egy koronát fizetett be a takarékegyesületbe és a begyűlt pénznek a kezelésével és gyűjtésével elhelyezésével magát a vendéglőst, Sáska Zsigmondot bízták meg az asztaltársaság tagjai. Kötelessége lett volna a vendéglősnek a hetenként begyűlt pénzeszegeket takarékpénztárban elhelyezni. Ehelyett azonban Sáska Zsigmond saját céljaira fordította a munkások pénzét és egyideig csak a kamatokat fizetgette az elikkasztott tőke után. Később, mikor már a kamatokat sem tudta fizetni, bevalótt a bűné, mire a megkésztőit munkások büntető feljelentést tettek ellene sikasztás miatt. Ma tárgyalta ezt a bűnügyet a büntetőtörvényszék. A bíróság a vádlott vendéglőst sikasztás büntetésért hat hónapi börtönműre ítélte. Az ítélet ellen a vádlott felebevezést jelentett be.

KÖZGAZDASÁG.

A Magyar Jelzálog Hitelbank félévi mérlege.

Budapest, szeptember 4.

Vezető bankjaink közül ma a Magyar Jelzálog Hitelbank tette közzé félévi mérlegét. Azóta, amióta újból Széll Kálmán vette át a bank kormányzását, a pénzügyi piac megszokta azt, hogy a Jelzálog Hitelbank minden mérlege valami új meglepetést jelentessen, valami olyan dologgal járjon a piac elé, ami még a legmerészebb várakozásokon is felülemelkedjék. Az idei félévi mérlegtől a közgazdasági körök valami rendkívüli meglepetést nem várhattak, hiszen azzal mindenki tisztában volt, hogy a mostani súlyos pénzügyi feszültség terheit első sorban ennek az intézetnek kell éreznie, mely mint jelzálog üzlettel foglalkozó, s elsősorban zálogleveleket kibocsátó intézet nemcsak fix kamatozású értékpapíroinak árfolyamvesztéseivel volt kénytelen számolni, hanem a mellett, hogy új elhelyezésekre alig gondolhatott, még régi elhelyezéseinek visszaadónál is kellett állandóan tartania. És tényleg az év folyamán nem is egyszer terjedt el az a hír, hogy a Jelzálog Hitelbank óriási összegű záloglevelet volt kénytelen visszavásárolni.

Ilyen előzmények után valóban szenzációszámba megy a bank félévi mérlegének minden tekintetben fényes zárata, főleg pedig annak indokolása, melyben a bank szűkszavuan közli, hogy az idei első félévben eladott intézeti címletek összege — a visszavásárolt mennyiség levonásával — netto 33 millió koronát ért el. Ebből az összegből 25 millió frank 4 százalékos záloglevelet egy francia csoport vett át, folytatásaként a tavaly ugyanezen csoport által eszközölt 35 millió az elhelyezésnek, amelylyel a Magyar Jelzálog Hitelbank először vezetett be magyar záloglevelet a francia piacra.

Ha most már figyelembe vesszük azokat a megzafolthatatlannak látszó nyilatkozatokat, melyeket „pénzügyi kapacitások“ hangoztatnak egész éven át, hogy t. i. a jelzálogpiac vizsgálatlan s egyszerűen lehetetlenség új címletek elhelyezése, akkor fogalmat nyerhetünk Széll Kálmán amaz óriási sikeréről, amit ez az elhelyezés jelent. Hiszen köztudomású, hogy a francia piac mereven elzárkózott állampapírosaink elől is, úgy, hogy az a volta-képpen körülbelül 60 millióra rugó kihelyezés, amit a Jelzálog Hitelbank kimutat (a visszavásárlások levonása mögött) európai jelentőségű pénzügyi műveletnek tekinthető, melyre az adott viszonyok között a világ bármely bankja büszke lehet. Igaz, hogy ehhez Széll Kálmán pénzügyi zsenialitása és egyéniségének európai tekintélye kellett.

A félévi mérleg főbb tételei egyébként a következők:

Bevételek: Áthozott nyereség az 1911. évről 667.069.23 K; jutalékok a jelzálog- és községi köl-

csönültehből, nyereségek eladott zálogleveleken és községi kötelezőkön és egyéb nyereségek 1.258.814.20 K; kamatjövödelmek 2.479.354.41 K; összesen 4.875.237.90 K. Kiadások: Igazgatási és kezelési összes költségek 759.880.37 K; adók és illetékek 494.016.38 K; a felügyelő-bizottság illetménye 11.941.24 K; összesen 1.265.837.99 K; az 1911. évi nyereségáthozattal együtt a tiszta nyereség 3.609.399.91 K, tehát 131.500 koronával több, mint tavaly az első félévben.

Az 1911. évi nyereségből áthozott 867.069.23 K nélkül a tiszta nyereség 2.742.330.68 K-t tesz s így a tavalyi első félévnek áthozat nélkül 2.659.635.05 K tiszta nyereségét 82.695.63 K-val haladja meg. Ezen többlet kizárólag rendes üzleti bevételeink emelkedésének eredménye. Az intézet birtokában levő értékpapírok és különösen a saját kibocsátmányok az 1912. június 30-án jegyzetkeltél alacsonyabb árfolyamon vétettek fel.

Az Agrárbank félévi mérlege. A Magyar Agrár- és Járadékbank Részvénytársaság ma tartott igazgatósági ülésén megállapította az 1912. június 30-ikával lezárt félévi mérleget, mely a múlt évben 24.000.000 korona alaptőke mellett elért 1.042.903 korona 51 fillér tiszta nyereséggel szemben 32.000.000 korona alaptőke mellett 1.458.275 korona 24 fillér tiszta nyereséggel zárul, a nyereségáthozat figyelembevétele nélkül. A félév tiszta nyeresége tehát 416.000 koronával nagyobb, mint a múlt év első felében, jóllehet a 8 millió koronával felemelt részvénytőke csak a félév vége felé került befizetésre és ennél fogva annak csakis folyókamatjai szolgáltak a félévi mérleg javára. Az elért kamatjövödelem a múlt évvel szemben 447.582 koronával, a jutalékok és különféle nyereségek címén elért eredmény pedig 37.092 koronával mulja fölül a múlt év első felét. Dacára annak, hogy a súlyos pénzügyi viszonyok között a záloglevélhelyezés külföldön is, nálunk is valóságos megakadt, az intézet első félévi működése fényes eredményt biztosított, ami az intézet aktív banküzleti tevékenységével is összefüggésben áll. Jóllehet az aktív banküzleti üzletágakat csak május elsején vezette be az intézet, az eddigi eredmény beigazolja az ezen üzletágakhoz fűzött várakozásokat. A bank régi üzletei is erőteljesen fejlődnek; amit különösen a kamat- és jutalékemelkedés igazolnak. A költségek, adók és illetékek pedig 80.062 korona 60 fillérral magasabb összeggel szerepelnek. Az elért tiszta nyereség, a múlt évről áthozott nyereséggel együtt tekintetbevétele nélkül a felemelt alaptőke 9.11 százalékos kamatozásának felel meg pro rata temporis, a múlt év első felére eső 8.69 százalékkal szemben, ami mellett figyelembe veendő, hogy a kitüntetett nyereségben sem társasületekből, sem rendkívüli üzletekből származó nyereség elszámolva nincsen és a bank társaságában lévő címletek az árfolyamcsökkenés dacára a napiárfolyam alatt ugyanolyan különbözettel lettek a mérlegbe beállítva, mint a múlt eszendőben. A nyereség- és veszteségszámla különben a következő tételekből áll: Nyereségáthozat az 1911. évről 338.777 korona 79 fillér ((331.767 korona 62 fillér); kamatszám 1.553.564 korona 20 fillér (1.105.981 korona 80 fillér); jutalékok és különféle nyereségek 390.509 korona 05 fillér (353.416 korona 38 fillér); házbérvédelmi számla 10.759 korona 26 fillér; költségszámla 299.940 korona 91 fillér (360.124 korona 36 fillér); adószámla 96.616 korona 36 fillér (56.370 korona 31 fillér); első félévi nyereség 1912. évben 1.797.053 korona 03 fillér.

Hitelellenőrző központ. A sokat emlegetett hitelellenőrző központ terve ismét felmerült bankjainknál. A német bankok jelenleg szervezkednek ilyen akezióra a Reichsbank égisze alatt. Ez volt a mi intézeteink kiinduló pontja. Úgy halljuk, hogy az ellenőrző központ a jövő év elején tényleg felállításra kerül. A központ tagjai sorába légyt pénzintézetek kötelesek lesznek állandó jellegű hitelteljeségeiket bejelenteni s az ellenőrző közegek innen konstatálják majd nem dolgozik-e egy-egy intézet az erején túl. Valószínű, hogy az Osztrák-Magyar Bank vagy a Budapesti Giro- és Pénztár-egylet kebelében kerül a központ felállításra, amelybe minden intézet egy-egy bizalmi embert delegál. Bankvezetőink tanácskoznak az eszme megvalósítása ügyében.

Az Első Magyar Iparbank új üzletága. Az Első Magyar Iparbank által tervezett gabona-leszámlási iroda, amelynek hivatalos czíme „Bu-

dapesti határidőalkuszok klearing-forgalma, október első napjaiban megkezdte működését. A tőzsdével kész a megállapodás; a tanács a tőzsdeteremben egy rekeszt s a tőzsdéépületben helyiséget bocsát az iroda rendelkezésére. A szükséges nyomtatványok is elkészültek, úgy, hogy a leszámolási iroda, amely a gabonatőzsdén valóságos hozagpótló intézménynek ígérkezik, meg fogja kezdeni működését.

Uj kábelgyár Budapesten. A Siemens és Halske kábelgyári rt. Budapesten gyártelepet szándékozik létesíteni. Bécsben szintén gyárat akar felállítani a vállalat.

A Budapesti Bank tőkeemelése. Már nem először merül fel az a hír, hogy a Budapesti Bank rt. felemeli alaptőkéjét. A tőkeemelést pedig — amint ismeretes — úgy akarják keresztül vinni, hogy a mai tízmillió korona alaptőkéjét 20 százalékkal beléylegzik nyolcz millió koronára, azután hét millió korona új részvény útján tizenöt millió koronára emelnék fel. Ez azonban csak terv. Hogy mikor víszik ezt keresztül, azt nehéz volna megmondani.

Terjeszkedik a Skoda-gyár. A Skoda-gyár legközelebb kiterjeszti üzemét acetylén-készülékek és kábelek gyártására, azonkívül lényegesen kibővíti a fegyvergyártási telepeket.

Székely Ferencz Párisban. A Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság vezérigazgatója ma Párisba utazott. Székely Ferencz e párisi útja kapcsolatban áll azokkal a tárgyalásokkal, amelyeket a Magyar Bank a piacon folytat kibocsátandó új kötvényeinek elhelyezése iránt.

Vegyészeti gyár Kissármáson. Ismeretes, hogy Farádi Vörös László nyug. miniszter és Bolz Keresztély már tavaly Bender Oszkár potsdami vegyész-mérnök szabadalmának gyakorlati kipróbálása céljából kísérleti salétromsavgyárat építettek Kissármáson oly célból, hogy a földgáznak levegővel és oxigénnel való cselegetése útján keletkezett nitrogénoxidból salétromsav, illetve nátriumsalétrom állítsassék elő. Az engedélyesek a kísérleti salétromsavgyár üzemeltetésével és ellenőrzésének tanulmányozásával dr. Szilágyi Gyula műegyetemi nyilvános rendkívüli tanárt bízták meg, aki Vidar Pál műegyetemi tanárséggeddel augusztus 25-ike óta tudományos mérésekkel ellenőrizte a salétromgyár üzemét és kiszámította a termeléshez szükséges földgáz mennyiségét. A pénzügyi és a kereskedelmi minisztérium a szabadalmazott eljárás tanulmányozására és a végzett vizsgálatok és számítások ellenőrzésére tegnap nagy bizottságot küldött ki. A kiküldött bizottság a dr. Szilágyi által végzett üzemellenőrzést és számításokat a salétromsavgyárnak hosszabb ideig tartó üze me alatt ellenőrizte és egyhangulag megállapította, hogy a Bender-féle szabadalom gyakorlatilag tényleg bevált és ez eljárással a levegő nitrogénjének értékesítése oly megoldást nyert, amely az eddigi összes ilyen szabadalmakat felülmúlja. A pénzügyminisztérium végleges határozata után az engedélyt kérők rövidesen felépítik a nagy vegyészeti gyárat, minden valószínűség szerint Tordán; e gyár Magyarország vegyészeti iparának hatalmas lendületet lesz hivatva adni.

Egy gépgyári cég csődje. Szabó Emil és társa gép- és motorgyári cég ellen megnyitották a csődöt. A cég tulajdonosai, Szabó Emil és Gomperecz Oszkár már hosszabb idő óta fizetési zavarokkal küzdöttek. Adósságuk 900.000 korona s az aktívák összege 700.000. El is tüntek a fővárosból ismeretlen helyre s a hitelezők által a cég ügyeinek rendezésével megbízott bizottság arra törekedett, hogy bíróságon kívül rendezze a cég ügyeit, amde ez nem sikerült, mert a bíróság egy váltóhitelező kérelmére elrendelte a csődöt. Ez azonban nem akadályozza meg a hitelezők további kísérletezését, hogy létrehozzák az egyezséget.

Vasuti díjszabási tanfolyam. Vasuti díjszabási és szállítványozási szaktanfolyam nyílik meg f. évi október hó 1-én a Magyar Vasuti és Hajózási Klub helyiségében. A tanfolyam a vasutal szoros kapcsolatban álló kereskedelmi és ipari vállalatok körében régóta érthető hiányt van hivatva pótolni, amennyiben az e pályán működők részére lehetővé teszi, hogy a vasuti szállítványozási és díjszabási ügyek önálló ellátásához szükséges ismereteket megszerezhessék. Tanerők a m. kir. államvasutak szakreferensei. Előadások este 7 órától 9-ig, hetenként 3-szor, 6 hónapra át. Beiratkozás szeptember hó 10-től 30-ig a Magyar Vasuti és Hajózási Klubban VI., Andrássy-ut 69. sz. a. A tanfolyam igazgatósága prospektust kívánatra díjmentesen küld.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, szeptember 4

A készáruüzletben ma kifejezetten lanya volt az irányzat. Bőséges kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak, csak keveset vásároltak és rossz árakat ígértek, ami miatt igen nehézkesen indult meg a forgalom, de később mégis meglehetősen élénkült. Elkelt mintegy 40.000 q buza a tegnapi árnál 5—10 fillérrel olcsóbban. A legdrágább eladási ár 11.65 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 10.75 korona 75 kilós felsőtiszavidéki, üszkös buzáért. Egyéb gabonane-műek közül a rozs 7 1/2 fillérrel, a zab 5 fillérrel, a tengeri 10 fillérrel olcsóbb. Forgalomba került 1400 q rozs 9.35—9.42 1/2 koronás áron, 900 q zab 10.10—10.35 koronás áron, 300 q árpa 9.50 koronás áron és 1300 q tengeri 9.40—9.55 koronás áron. A határidőpiacon a mai üzlet esendesen és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg. A forgalom folyamán, amely ma mindvégig igen élénk és nagyarányú volt, a kínálat egyre jobban túlsúlyra jutott és mivel ezzel egyidejűleg a vételkedv is egyre jobban megesappant, ennek folytán erősen layhult az irányzat és lényegesen csökkentek az összes árfolyamok. Különösen az októberi zab volt ma rendkívül sűrűsen kínálva, minek folytán 10.36 koronás kezdő árfolyama 10.21 koronáig és így tehát nem kevesebb, mint 15 fillérrel hanyatlott. Az októberi buza 11.34 koronán indult, előbb 11.36 koronára javult, aztán 11.26 koronáig csökkent, majd ismét 11.30 koronára javult és zárlatkor 11.28 koronán maradt. A tegnapi zárlatához viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza 7 fillérrel, az áprilisi buza 10 fillérrel, az októberi rozs 9 fillérrel, az áprilisi rozs 10 fillérrel, az októberi zab 15 fillérrel, az áprilisi zab 13 fillérrel, az új tengeri C fillérrel, a szeptemberi tengeri 8 fillérrel csökkent.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Buza				
Tiszavidéki uj	75	—	79	22.70—23.10
"	76	2.10—2.40	80	22.90—23.20
"	77	22.30—22.60	81	22.90—23.30
"	78	22.40—22.80	82	—
Fejérmegyei uj	75	—	79	22.40—22.90
"	76	—	80	22.6—23.
"	77	22.—2.40	81	22.70—23.10
"	78	22.20—22.60	82	—
Pestvidéki uj	75	—	79	22.60—23.—
"	76	—	80	22.70—23.10
"	77	22.10—2.50	81	22.80—23.20
"	78	22.30—22.70	82	—
Bánsági uj	75	—	79	—
"	76	22.—22.30	80	—
"	77	22.10—22.50	81	—
"	78	22.30—22.60	82	—
Bácskai uj	75	—	79	—
"	76	22.—22.30	80	—
"	77	22.10—22.50	81	—
"	78	22.30—22.60	82	—
Rozs				
I. rendű uj	—	—	—	19.10—19.30
középmínőségű uj	—	—	—	19.—19.10
Arpa takarmány				
I. rendű	—	—	—	19.10—19.60
II.	—	—	—	—
Zab				
I. rendű	—	—	—	21.—21.50
II.	—	—	—	19.80—20.20
Tengeri belöldi uj	—	—	—	19.35—19.40
ó	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

Kötetelt:

Buza. Tiszavidéki: 3000 q 80 k 23.30 K, 300 q 80 k 23.30 K, 400 q 79.5 k 23.20 K, 1600 q 79.5 k 23.20 K.
Bihari: 1000 q 77.5 k 22.90 K, 800 q 78.5 k 22.90 K.
Pestvidéki: 500 q 80 k 23.10 K, 400 q 80 k 23.10 K, 200 q 80 k 23.— K.
Fejérmegyei: 610 q 78.5 k 22.70 K.
Felsőmagyarországi: 500 q 80 k 23.— K, 500 q 80 k 23.— K, 100 q 78 k 22.60 K.
Budai: 500 q 77 k 22.60 K.

Rozs: 300 q 18.85 K, 100 q 18.85 K, 100 q 18.70 K.
Zab: 100 q 20.60 K, 100 q 20.70 K, 150 q 20.60 K.
Román tengeri: 100 q 19.06 K, 100 q 18.90 K.
Magyar tengeri: 150 q 18.65 K.
Az árak korona értékben 100 kilogrammonként értendők.

A határidőpiacon kötettett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1912-re.

Buza 1913 áprilisra	11.83—85—73—77—75—
Buza októberre	11.34—36—26—30—28—
Rozs áprilisra	10.04—02—9.66—98—
Rozs októberre	9.75—76—63—65—
Zab áprilisra	10.50—51—38—43—39—
Zab októberre	10.36—37—21—
Tengeri 1913 májusra	7.61—52—
Tengeri szeptemberre	9.39—29—32—31—

1 óra 20 perczkor zárulnak:

Buza 1913. áprilisra	11.74—11.75
Buza októberre	11.28—11.29
Rozs áprilisra	9.97—9.98
Rozs októberre	9.65—9.66
Zab áprilisra	10.39—10.40
Zab októberre	10.21—10.22
Tengeri 1913. májusra	7.52—7.53
Tengeri szeptemberre	9.31—9.32

Budapesti gabonaforgalom:

1912. szept. 2-től 1912. szept. 3-ig.

Érkezett Elszállított

méter mázsza

Buza	61492	410
Rozs	3016	—
Arpa	6540	—
Zab	1947	50
Tengeri	10641	1978
Liszt	—	5231
Korpa	—	1831

Ertéktőzsde.

A lanya newyorki jelentés ma bénítólag hatott az üzletre, annál is inkább, mert a pénzpiacz feszültségétől megfélemlített spekulánsok már rossz szemmel nézik a külpolitikai bonyodalmakban megindult békétárgyalások elhuzódását. Ma a nemzetközi, ugyszintén a helyi piacon lemorzsolódott az árnívó, csak a Róma-részvényben folytatódott a hausse-mozgalom, mely ma újabb 3—4 koronás árváltozást eredményezett. A készáru piacon teljesen pangott a forgalom, számottevő árváltozás csak a Temesvári szesz-részvényben volt, mely 10—12 koronával emelkedett. A járadékpiacz ületlen.

Az előtőzsdén kötöttett: Osztrák hitel 646.75—647.25, Magyar hitel 850—850.75, Jelzálogbank 467.25—468.25, Rimamurányi 784.25—787.25, Államvasut 711.50—712, Közuti vasut 770.50, Délivasut 111—112, Salgószén 793—794, Ujlaki 340, Atlantica 314.50—314.75.

A déli tőzsdén kötöttett: Magyar hitel 849.75—850.50, Leszámitelőbank 545.50—546, Jelzálogbank 468—48.50, Rimamurányi 787—788, Államvasut 712—712.50, Délivasut 110—111.50, Közuti vasut 769.50, Hazai bank 298, Magyar bank 660.75, Agrárbank 520.29, Fabank 237, Belvárosi takarékpénztár 659, Lipótvárosi takarékpénztár 210, Budapesti takarékpénztár 436, Általános takarékpénztár 663, I. Magyar biztosító 165.50, Ciment I. 264, Salgószén 791—794, Phöbus 240, Temesvári szesz 524—527, Atlantica 314.75—316.50, Hazai sorsjegy 110—116.50.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, szeptember 4. A kedvezőbb békehírek hatása alatt az előtőzsde nagyon szilárdan nyílt meg, de a pénzügyi viszonyok miatt a forgalom csak szűk keretek közt mozgott.

Kötettett: Osztrák hitel 646.50, Magyar hitel 849.50, Laenderbank 532, Uniobank 615, Államvasut 711.50, Délivasut 112, Alpesi 1059.50, Rimamurányi 784, Prágai vasut 3420, Skoda 764.50, Dunagőzhajózási 1374, Török sorsjegy 246.

A déli tőzsdén alpesi részvények jelentékenyen javultak, egyébként is szilárd volt az irányzat.

Kötettett: Osztrák hitel 646.50, Magyar hitel 849, Anglobank 334.50, Uniobank 614.50, Laenderbank 532, Bankverein 533, Államvasut 711.50, Délivasut 111.25, Alpesi 1365, Rimamurányi 786.50, Dohányrészvény 343, Májusi járadék 37.25, Magyar koronajáradék 87.10, Török sorsjegy 245, Márka 117.87, Skoda 767.50.

Bécs, szept. 4. (Magyar értékek zárata), 4 százalékos aranyjáradék 197.85 Tiszal és szegedi kölesön sorsjegy 298.— Magyar hitelbank részvény 847.— Magyar leszámitelő és váltó részvény —, Rimamurányi 787.—, Magyar ezkoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorhajosoknak és székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elfrott gyomrot 2—3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kis üveg 40 fillér Nagy üveg 60 fillér

87.15, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény ... Magy. nyercem-köles. sorsjegy ... Kassá-Oderbergi Vasutárs. ... Magyar jelzálogbank ... Magy. kereskedelmi bank ...

Bécs, szept. 4. (Osztrák értékek zárulata). 4.2 száza lékos papír-járadék 87.35, 4 százalékos osztrák arany járadék 112.50 1860-as sorsjegy ... Osztrák hitel sorsjegy ... Angol osztrák bankrészvény 332 ... Bécsi Bankvevő 538.90 Osztrák-magyar bank 2049 ... Déli vasut 169.65 Dunagőzhajózási r.t. ... Dohány részv. 34 ... Cs. k. arany (vort) 11.38. Német bankv. 117.87 Osztr. Lloyd 587 ... 4.2 száz. ezüst jár. 87.35 ... 90.5 Osztr. koronajáradék 87.95, 1864-es sorsj. ... Osztrák hitelintézet részvény 645.75 Union-Bank 614 ... Osztrák Länderbank 531.50 Osztrák-magyar államvasut 710.90 Elbövölgyi vasut ... Alpési részvény 1067.25 20 frankos 19.11, Londoni váltóár 24.11 Lipótkohó 85 ... Török sorsjegy 244.15

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 4. (Értéktőzsde.) Wall-streetből érkezett lanya jelentésre és a 3 százalékos német birodalmi kölesön újabb áresése újabb ösztönzést adott a tőzsdén uralkodó realizációs hajlamnak, ugyanarra, hogy a legtöbb érték alacsonyabban indult. Ez leginkább vonatkozott bányáértékekre, melyek közül a felsősziléziai értékek és a gelsenkircheniek erősebben estek, valamint hajózási és villanyossági részvények is. A vezető közlekedési értékek és török sorsjegyek szintén gyenge irányzat mellett indultak, ellenben az orosz bankértékek kedvező irányzatot követtek Azov-Don részvények kivételével, melyek fél százalékot veszítettek árfolyamukból. Az izlet későbbi menete ingadozások után szabálytalan irányzatú volt, azonban az összirányzat eltekintve némi utólagos gyenge javulástól, mely leginkább a bányáértékek piacán volt tapasztalható, lényeges változást nem mutatott. Santung vasut részvényei keresettebbek voltak, kedvezőbb bevételi becslésekre. Egyébként a forgalom mindinkább szűkebb keretekben mozgott. A zárlat esendős üzletmenet mellett valamivel szilárdabb volt. Phönix részvények egyik nagyobb bank vásárlásaira megszilárdult. Kanada részvények pedig október elsőjére szóló prémiumvásárlásokra javultak. A készpénzpiacz

ipari értékei, kivéve a szilárd irányzatú köszen-értékeket, tulajdonlag gyengült. Napi pénz 4-3 és fél, magánleszámitelési kamatláb 4 3/8%.

Berlin, szept. 4. Zárlat. (Saját tudósítónktól.) Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papír-járadék ... 4. százalékos osztrák aranyjáradék 95.30 osztr. hitelrészvény 302.40 Déli vasut 20.60 orosz bankjegyek 216.25, 4 százalékos új orosz kölesön ... Discontó Commandit 188.70, Dinamitruszt 179 ... Harpeni 189.50 Unifikált török járadék 91.50, 4.2 százalékos ezüst jár ... 4 százalékos magyar aranyjáradék 90.40, Magya koronajáradék 87.10 Osztrák-magyar államvasut ... Bécsi váltóár 847.25 Olasz járadék ... Alt. villamos sági Edison 269 ... Gelsenkirchoni 203.80, Laurakohó 177.80.

Frankfurt, szept. 4. Zárlat. 4.2% papír-járadék 90.30, 4 száz-os osztr. ar-jár. 95.50 Magy. ar-jár. 90.45 Osztr. hitelint. részv. 202.87 Osztrák-magyar államvasut 152.25 Északnyugati vasut ... Bustlieb radi vasut ... Londoni váltóár 204.25, Bécsi Bank vevein 135.75 Villamos részvény ... 3 százaléko magyar aranykölesön 73 ... 4.2 százalékos ezüstjáradék 90.70. Osztrák koronajáradék 87.45, Magyar korona-járadék 87.20 Osztrák-magyar bank 152.40 Déli vasut részvény 20.75 Elbavölgyi vasut ... Bécsi váltóár 847.50. Párisi váltóár 808.50, Union bankrészv. ...

Kanburg, szept. 4. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst-járadék 89 ... 1860. sorsjegy 165 ... Déli vasut 20.75 4 százalékos aranyjáradék 96 ... Osztrák hitelrészvény 202.50. Osztrák-magyar államvasut ... Olasz jára dék 96.75, 4 százalékos Magyar aranyjáradék ...

London, szept. 4. Angol consol 7 1/4.

Páris, szept. 4. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 92.50 Osztr. aranyjáradék 96.75. Magyar arany járadék 92.55, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 505 ... 3/4 százalékos Olasz járadék 96.63 Déli vasuti elsőbbségi kötv. 275 ... 5 százalékos marokkói járadék 520 ... 4 százalékos 1890. román köles ... 4 százalékos amort. román jár. ... 5 százalékos orosz járadék 105.95. 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 201.35, 4 százalékos spanyol jár. 94.35 4 százalékos unifikált török jár. 92.35 Török sorsjegy 209.25 Török dohányrészvény 364 ... Osztrák földhitelintézet 1370. Osztrák Länderbank 575 ... Magyarjelzalog bank 504 ... Banque de Paris 17.51. Banque Ottomane 698 ... Osztrák-magyar államvasut ... Déli vasut ... Meridionalvasut 637 ... Hartman gépgyár 827 ... Rio Tinto 20.50, Suererie d'Egypte 84 ... Tula 1141, Uríkányi köszen 421 ... Chartered 40 ... De Beers 557 ... East Rand 77.25, Jagersfontein 168 ... Trans. Land Compan 47 ... Váltó Amsterdamra (rövid) 209.43, Váltó német piacokra (rövid) 123.62, Váltó Bécsre (rövid) 164.81 Váltó Belgiumra (rövid) 1/32 Olasz arany váltó (rövid) 1/8 Váltó Svájcra (rövid) 1/8 Csokk Londonra 252.9c Magánkamatláb 2 3/4

Üzleti tudósítások.

Table with 2 columns: Item description and price range. Includes 'Finom korpa azonnali szállításra', 'Durva korpa azonnali szállításra', 'Zsiradékok', 'Disznózsír budapesti', 'Városi 3 drbos', 'Kőbányai sertésvásár'.

Table with 2 columns: Item description and price range. Includes 'Zsiradékok', 'Disznózsír budapesti', 'Városi 3 drbos', 'Kőbányai sertésvásár'.

Szeptember 4. Magyar elsőrendű Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 165-167 fillér. Fialat közép (páronként 251-320 klg.-ig terjedő súlyban) 168-170 fillér. Közép (páronként 240-280 klg.) 176-178 fillér.

Sertés-letszám: 1912. évi szept. 2. napján volt kösz-let 35323 drb. -- 1912. szeptember 3-án felhajtott 349 drb. -- 1912. szeptember 3-án elszállított 328 drb.

Sertés-konzumvásárai jelentés. (A székesszékfővárosi állattársar és községőhíd igazgatóságától. 1912 szeptember 4.) Előző napi eladottan maradvány 253 drb sertés. Főfelhajtás 54 drb sertés 4 drb sülde. Mai felhajtás (egynegyed 4-ig) 1161 drb sertés, 19 drb sülde. Összesen 1463 drb sertés, 14 drb sülde. Eladott 1236 drb sertés, 4 drb sülde. Mai maradvány 232 drb sertés, 10 drb sülde. Árjegyzék: Zsiradékok. Öreg I. rendű 350 klg. felül ételsúlylevonással 165-166 fillér. Fialat nehéz 300 klg. felül ételsúlylevonással 164-174 fillér. Fialat közép 220-300 klg.-ig ételsúlylevonással 162-178 fillér. Fialat könnyű 120 klg.-ig ételsúlylevonással 170-189 fillér. Husserítés nehéz 300 klg. felül ételsúlylevonással 160-164 fillér. Husserítés könnyű 140-300 klg.-ig ételsúlylevonással 186 fillér. Sülde 50 klg.-ig belső ételsúlyban 116 fillér. A vásár irányzata esendős. Az árak szilárdak.

Felolós szerkesztő: PURJESZ LAJOS. Kiadó-tulajdonos: Magyar Ujságkiadó Vállalat. Igazgató: ERDOS ARMANJ.

Main table titled 'Budapesti értéktőzsde' with multiple columns for various securities, exchange rates, and market data. Includes sections for 'Államadósság', 'Bankok', 'Könyves Kálm.' kiadó r.t. els.', 'Közlekedési vállalatok', 'Sorsjegyek', and 'Pénz- és tőzsdéi hírek'.

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1912. szeptember 5-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bábjáték.

Vigjáték 4 felvonásban. Irták: Pierre Wolff. Fordította: Váradi Antal.

Személyek:
 Roger de Monclars Ódry Gyenes
 Farney Mihályfi
 Nizerolles Gáramszeghy
 Pierre Vairene Rajnai
 Bonnieres Kúthy
 Valmont Faludy
 Trouvoux Várdi A.
 De Monclarsné Vivvay M.
 De Jussyné V. Molnár R.
 De Lanceyné Csillag T.
 Durieux báróné K. Gerő Lina
 Valmontné

Kezdeté 1/2 8 órakor

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ. (BUDAI SZINKOR)

A vig özvegy.

Operette 3 felvonásban. Irták: Leon Viktor és Stein Leo. Fordította: Mérei Adolf. Zenéjét szerzte: Lehár Ferenc.

Személyek:
 Zéta Mirko báró Tábori
 Valencienne, neje Bejczyné
 Danilovics Daniló Balint
 Glavari Hanna Föthy
 Rosillon Beiczey
 Raoul Balogh
 Bogdanovics Herold
 Kromow Kövessy
 Olga, felesége Déry R.
 Priscias, örnagy Kövesdy
 Praskovia, felesége L. Mihályfi J.
 Nyegus, irnok Latabár

Kezdeté 1/2 8 órakor

0.68	0.80
0.42	0.78
0. —	1.84
1.35	0. —
1.53	1.54
1.98	1.03
1.76	0.48
2.20	1.14
1.90	1.34
2.95	2.78
1.10	1.00
0.88	0.30
0.92	2.20
1.34	1.25
0.10	1.14
0.19	0. —
0.10	0.10
0.48	0.40
0.90	0.09
0.50	0. —
0.02	0.44
0.50	0.60
0.48	0.22
0.34	0.64
0.55	0.58
0. —	0.32
1.10	0.36
0.10	0.38
1.00	0.80
0.94	0.98
0.42	0.58
0.70	0.50
1.18	1.40

BUDAPESTI SZÍNHÁZ

Miss Saherei felléptével.

Az asszonyfaló.

Operette 3 felvonásban. Szövegét Irták: Stein Leo és Lindau K. Zenéjét szerzte: Eysler Edmund. Fordította: Mérey Adolf.

Személyek:
 Maros Béla, örnagy Ferenczy
 Mary White Pataky
 Raffainé Száthmáryné
 Tilda, leánya Sz. Szöllösy
 Camillo Fekete
 Donogán báró Szaboles
 Lovász Fenyesy
 Seirák báró Szász
 Berekes Parányi

Kezdeté 1/2 8 órakor

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Sárga lilium.

Vigjáték 3 felvonásban. Irták: Biró Lajos.

Személyek:
 Törzs Z. Molnár
 Thurzó Viktor Pethó
 Hessen báró Pethó
 Bedőházy gróf Vandory
 Bassaráczy András Ternai
 Katolnay ezredes Gere
 A primadonna Csatai J.
 Dr. Paredi Papp
 Peredy Judit Vágó
 Bokor Adolf Gombaszögi
 Csuhás Péter Vágó
 Rudas Béla Réthel
 Zsi kovács János Dobi
 Rád János Kérmendy
 A főispán Sebestyén
 Emerencia Pártos
 Nagy T.
 Császár

Kezdeté 1/2 8 órakor

ROYAL-ORFEUM:

Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22

Külön jelentés.

Billie Reeves

az amerikai Tingli-Tangli világhírű első alakítója.

A részegek királya,

csek szeptember 15-ig vendégszerepel a ROYAL-ORFEUMBAN.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazg. VI. Magyarpöze-u. 17.

Az előadás kezdete 8 órakor

Ma és minden este

Les Perezoffs

a „Café Americain“-ben.

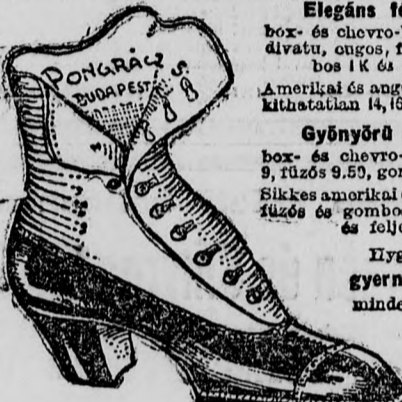
Aallbach, Gyárfás, Keleti, Sajó, Robins, Thienel, Graham és további 12 attrakció.

Kezdeté 8 órakor.

Jegyelővétel délelőtt 10—1 óráig és délután 3—6 óráig a nappali penztárnál.

Ön már tudja? hogy minden árban kaphatja a legjobb és legolcsóbb amerikai cipőket.

Szétküldés az ország minden részébe. Meg nem felelőt kisorsolok. 20 K-án felül bérmentve. — Kérjen ingyen árjegyzéket. Szórá és pontokiszolgálás. Kivonat az árjegyzékből:

Elegáns férfi-cipők
 box- és chevro-bőrből, utolsó dívtu, ongos, fűzés 10, gombos 1K és féllebb. 23

Amerikai és angol cipők, elszakíthatatlan 14, 16, 18, 20 és fél.

Gyönyörű női-cipők
 box- és chevro-bőrből, ongos 9, fűzés 9.50, gombos 14 és fél. Síkkes amerikai és angol cipők, fűzés és gombos 13, 14, 16, 20 és féllebb. 1.9922

Hygienikus gyermek-cipők minden árban.

Hártyák által készített legfinomabb kivitelben.

„Új módszer!” Orthopéd-cipők fűzés lábra lábráj után készülnek

Pongrácz S. Sándor Budapest, VII., Szondi-u. 23a. nyugati pályaudvar közelében.

STEINHARDT MULATO

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Augusztus hó 17-étől naponta

Kezdeté 1/2 9 órakor. 9 órakor:

A vörös Bernát

és 11 órakor:

Zavaros rokonság

Bohózatok. Irták: Glinger és Taussig. Ford. és átdolg. Steinhardt Steinhardt, Mnyadi, Ricza Giza új kuplékkal. Éjfél-től hajnalig a remek téli kertben cabaret és tánc és Sárközi Pista cigányzenekara.

Jegyek: délelőtt 10—1 óráig és délután 3—6-ig a mulató penztárnál, egész nap a Hirsch-féle nagytárszobában Andrassy-ut 10. és a Hungaria fürdő penztárnál kaphatók.

CIRKUSZ-BEKETOW

Városliget. Telefon 107-84

Minden este 7/8-kor nagy előadás

Híváló speciális műsor

Elsőrangú birkozó mutatványok.

Rendez: GYANIEWICZ ZBYSKO a világhírű világhősi, aki 50 elsőrangú birkozót szerződött. Közöttük: LURICH, ZIPPS, SMITH, KING-RUG, MAMUTOW stb. Minden mérkőzés döntőség tart. Csütörtökön 2 előadás, délután 4 és este 7/8 órakor. Délután félárak. Vasárnap 2 előadás d. u. 4 és este 7/8 órakor. D. u. gyermeknek félárak.

Szt. Lukácsfürdő nagyvendéglője

Budán FREY GYULA vendéglős, a parlamenti Árkád-vendéglő bérője személyes vezetése alatt.

Elsőrangú vendéglő és kávéház.

Háromszor naponta hangversenyez

SILVING BERTHOLD

karmester vezetése alatt

a Budapesti Filharmonikusok Társasága

Szeptember Velencében.

Venezia, a bűbajos szép Venezia, a szép iránt rajongó, minden léleknek vágyva vágyott célja, most tele van idegenekkel. Az előjelek szerint azonban szeptember hónapban is, melyet itt az év legszebb hónapjának tartanak, rengeteg sok lesz az idegen. Már is egyre érkeznek a bejelentések az egyes szállókhoz Magyarországból, Franciaországból, Belgiumból és a távoli Amerikából. Különösen a Lidó iránt mutatkozik élénk érdeklődés, a művészet, a politika, a pénzvilág és az előkelő főúri társaság részéről. Szeptemberben is folytatni fogják

a Márkus-tér és az öböl tündéri kivilágítását,

melyet a Pro Venezia oly nagy sikerrel rendez, amely ámulatba ejt mindenkit. — Nyitva lesz:

a nemzetközi kiállítás,

ugyszintén a Pesaro-palotában rendezett kiállítás, meguyilnak a város előkelő színházai, a Lidón pedig a R. Yacht-Club fog rendezni

nemzetközi regattát

és egyéb sport-ünnepeket.

SZINHÁZAK.

Csütörtök, 1912. szeptember 5-én.

NÉPOPERA

A kornevillei harangok.

Operett 3 felvonásban. Irta: Clairville és Gabot. Zenéjét szer-zette: Robert Planquette. A ver-sek Evva Lajos, a próza Faragó Jenő fordította. Az előadást ve-zényli: Reiner Frigyes karmester.

Személyek:
Serpolette Abrányi
Germaine Sándor M.
Gáspár apó Bihar
Henri márk Szántó
Grenicheaux Kertész
A városbíró Fehér
A jegyző Marossffy
Finard Vajda
Náni Kalocsay
Jutka Lehner M.
Erzi Karsai
Zsuzska G. Fenyvesi I.

Kezdeté 1/8 órákor.

VIGSZINHÁZ

Osztrigás Mici

Irta: Feydeau. Fordította: Báldi Izor. Bohózat 3 felvonásban.

Személyek:
Petypon Balassa
Gabriella Kiss I.
Br. Petypon Vendrey
Corignon Tapoczai
Osztrigás Mici Varsányi G.
Marollier Bárdi
Varin ügyvéd Dayka
Chanteau abbé Tibanyi
De Valmonté Rónaszékine
De Valmonté fia Tanay

Kezdeté 1/8 órákor.

URANIA SZINHÁZ

Éva.

Kezdeté 1/8 órákor.

KIRÁLY SZINHÁZ

Először:

Limonádé ezredes.

Enekes vígjáték 3 felvonásban. Német eszme után írta; Ha-zsányi Zsolt.

Személyek:

Gr. Szentmarjai Rátkai
Lenke Perceál
Marietta Berky L.
Von Flaumitz Hajnal
György Király
Kolemen Báász
Teréz Snós M.
Diga Rombai L.

Kezdeté 1/8 órákor.

ROYAL-ORFÉUM

Ma csütörtökön, szeptember 5-én két előadás.

Délután 3/4 órákor mérsékelt helyáru nagy családi előadás teljes esti műsorral. Este 8 órákor a szenzációs szeptemberi új műsor.

Billie Reeves az amerikai Tingli-tangli világhírű első alakítója, a részegek királya csak e hó 15-éig. — Conchita Ledesma, Cilli Bauer, Redam Brothers, Smaragda, 6 1/2 Sennets, tré-fás jelenet az állatkertben. A bioiklózó Klein család, Ly-dia & Amelys, The 7 Bright-ton Bathing Belles. s. b. A mexikói nagybácsi, ope-rett, Solti Hermin, Szász Ilona, Virág Jenő új szóló műsorral és a többi pompás attrakció. Jegyek elővételi díj nélkül válthatók a Royal-Or-feum jegypénztáránál és a vá-rosi jegyárúsió helyeken. Elő-adás után Royal-Cabaret. Minden csütörtökön, ünnep- és vasárnap délután 3/4 órákor mérsékelt helyáru nagy családi előadás teljes esti műsorral.

ROYAL-ORFÉUM

Erzsébet-körut 31. Telefon 110-22.

Ma, csütörtökön szeptember 5-én két előadás. Délután 3/4 órákor mérsékelt helyáru nagy családi előadás teljes esti műsorral. — Este 8 órákor

a szenzációs szeptemberi új műsor!

Billie Reeves

az amerikai Tingli-Tangli világhírű első alakítója.

A részegek királya

csak e hó 15-éig vendégszerepel. — Couchita Ledesma, Cilli Bauer, Smaragda.

6 1/2 SENNETS.

Tréfas jelenet az állatkertben.

Redam Bros. A bioiklózó Klein-család. Lydia & Amelys. The 7 Brighton, Bathing Belles, A mexikói nagybácsi operett. Solti Hermin, Szász Ilona, Virág Jenő új szóló műsorral és a többi pompás attrakció. Jegyek elővételi díj nélkül válthatók a Royal-Orfeum jegypénztáránál és a városi jegy-árúsió helyeken. — Előadás után Royal-Cabaret.

Minden csütörtökön, ünnep- és vasárnap délután 3/4 órákor mérsékelt helyáru nagy családi előadás teljes esti műsorral.

Az Alföldi Gazdasági Egyesület

„Széchenyi“ felső kereskedelmi iskolája

és középső osztályokkal. Beiratások szeptember 1-től 6-ig tartanak. V., Személynök-utca 7., I. em. I. Az intézetnek elsőrendű tanári kara van. — Elhelyező irodája révén gondoskodik az intézet növendékeinek elhelyezéséről. Az iskolával kapcsolatban internatus is van.

Telefon 152-64. — Telefon 152-64.

Közvetlen keleti behozatal.

Valódi Perzsa és Smyrna szőnyegek

nagy választékban kaphatók, budapesti lakóknak árfel-emelés nélkül részletfizetésre is.

SZŐNYEG-UDVAR BUDAPEST, KIRÁLY-U. 32. (az udvarban.)

BUDAPESTI RÖSER-TANINTÉZET

Alapítási év 1853. Tanulók száma eddig 20227

- a) Felső kereskedelmi iskola: 14-18 éves ifjak részére. Érettségi bizonyítványai az egyéves önkén-tességre jogosítanak.
- b) Polgári iskola: 10-14 éves fiúk részére. Államérvényes bizonyítványok I részére.
- c) Nevelő-internátus 25-30 bennlakó növendék részére.

Beiratások szeptember hó 6-ig. — Értesítőt küld: Röser János Igazgató Budapest, Aradi-utca 10.

Weinberger és Fodor

az összes sportcikkek áruháza.

FOOTBALL

cikkekben az ország legnagyobb raktára.

IV., Harischbazar 4.

Telefon 113-59.

Minden sportágról külön árjegyzék ingyen.

ALKALMI SZŐNYEGEK BUTOROK CSILLÁROK

Alkalmi Butoráruházban

VIII. ker., Baross-utca 9. szám, (az egész házban.)

Iskola hegedűk hangfokozó gerendával.

Jávorfából K 10
Háros jávor-
ából szép kivitelben K 12
Gyakorló hegedűk gyönyörűen dolgozva K 15
Továbbképző hegedűk utolérhetetlen hanggal K 20

Ingyen kap bármely hegedűhöz 1 tokot, 1 vonót és tartóalkatrészeket kizárólag a

HANGSZER-OTTHONBAN

FEKETE MIHÁLY-nál Budapest, VIII., József-körut 9E.

Heti műsor:

Szeptember hó	Nemzeti Színház	Magy. Kir. Operaház	Népopera	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Budapesti Színház	Fővárosi Nyári Színház (Budai Színház)	Urania
6 Péntek	A szevillai borbély	—	Mari, az ezredanya	A gólya — Toto	Limonádé ezredes	Drezda ur	Az asszonyfaló	A szerelm gyermeke	Ezere em to tonet
7 Szombat	Stuart Mária	—	Hoffmann meséi	Piktörök	Limonádé ezredes	A frankfurtiak	Az asszonyfaló	Színészvér	—
8 Vasárnap Delután: Este:	Lil omfi	—	Hoffmann meséi	Castri	Leányvásár	Orvosok	A peleskei no'alus	A koldusdiák	—
				Piktörök	Limonádé ezredes	Bro.oda ur	Az asszonyfaló	Színészvér	

FOLIES CAPRICE

Téli helyiségei Róvay-utca 18. szám.

Igazgató: Keleti Henrik. Főrendező: Rott Sándor.

Telefon: 14-23. Előadás kezdete 1/2 órákor.

9 1/4 órákor! Ma! 9 1/4 órákor!

„A menyasszony leánya“

Bohózat 1 felv., irta; Satyr. Rendező: Rott Sándor.

10 órákor! 10 órákor!

MORITZ II.

Sketch, előadja: Springer Ármán.

SEINE TANTE.

Bohózat 1 felvonásban, irta: Hirschfeld L.

és a többi új szólószámok.

Jegyek elővetelben: a Folies Caprice nappali pénztáránál d. e. 9-11-g és d. n. 3-6-g. Hirsch Andrassy-ut 19. Sopronyi Rakóczy-ut 1. és Az Est kiadóban. — 12 óra után az I és emeleti „Casino de Parisban a világ legelső ének- és táncszámának fellépte.

SIPOSSANTAL

m. zeneakadémiájában

Bpest, IV., Kecskeméti-u. 14.

az előadás már folyamatban van.

Beiratkozni egész napon lehet.

Nem igérünk ingyen hangszert, hangjegyeket és idegen nyelveket, de igérünk alapos oktatást és biztos sikert.

XIX. ÉVFOLYAM. TELEFON 63-45.

Beiratások naponta 9-6-ig.

SOMOGYI

MÓR zongoraművész

államilag képesített okt. zeneanár igazgató-sága alatt álló ZENE-

CONSERVATORIUM

akadémiai előkészítő tanfolyamokkal. — Kiképzés a zene minden ágában. — Bizonyítvány. — Oklevél.

Budapest, VII., Erzsébet-körut 44.

Idegen nyelvek oktatása. Esti tanfolyam 7-10. Növendékeink kívánatra az Orsz. M. Kir. Zeneakadémián tehetnek evzaro vizsgát.

Államilag diplomált tanárok. Kérjen évkönyvet!

XI. évfolyam. XI. évfolyam.

LÖWY MAYER

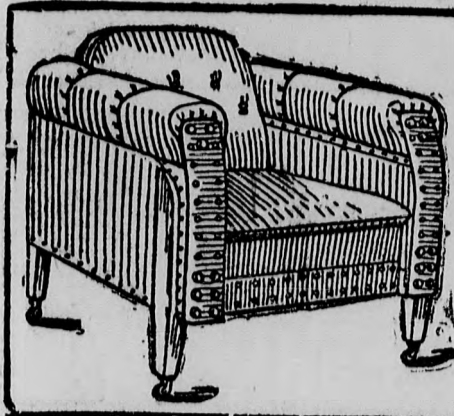
okleveles zeneanár igazgatása alatt álló

ZENEISKOLA

Zeneakadémiai előkészítő tanfolyam. (Felnőtteknek esti kurzus.)

Bpest, VI., Csengery-u. 45. (Aradi-u. sarok.)

Tanszakok: Hegedű, zongora, gordonka, ének. Beiratások d. e. 9-12, d. n. 3-9. Prospektus díjtalan.

Bőrbutoripar!

Kendi Antal,
Bpest, IV., Semmelweis-u. 7.

Bőrbutorszaküzlet, mely minőség, formai kivitel és árak tekintetében különös előnyt nyújt. Angol bőrbutorok, ebédli székek, fotelutólok, férfiszobák és irodahelyiségek butorzása!

Bőrbutor bevásárlása bizalmi dolog!

OLÁH GÁBOR:
KORUNK HÖSE
Verses regény.
Ára 3 korona.
Kiadja a
FRANKLIN-TÁRSULAT.
Kapható: **Lampel R.**
könyvkereskedésében
(Wodianor F. és fia r.t.)
Budapest, VI., Andrássy-ut 24.
és minden könyvkereskedésben.

DARANYI
LEHETŐBB
MODELLŐ

Számoló

ÉS LÁTHATÓ IRÁSU

összeadógépei

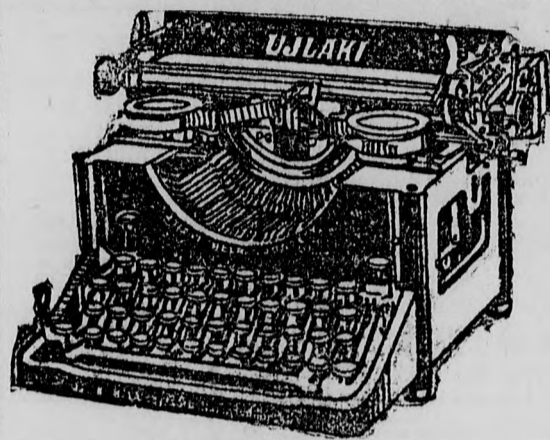
nem szorúlnak reklámra.
DARANYI MIKSA
Első Magyar Számoló- és Összeadógépek Kereskedelmi Vállalat, a Szállítmányozási és Iparbank részvénytársaság árszótálya
Budapest, VI., Váci-körút 37.
Telefon 139-54.

Sajnos, de való,

hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, akitnek vére és testi nedvei meg vannak fertőzve és akit fiatalkori könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapotban csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetők olyan lelkiismeretes, nagy tapasztalatu specialista orvoshoz fordulnak, aki jó tanácsokat tud adni a nem életre vonatkozólag és az esetleg már meglévő bajokon is tud segíteni, akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése is.

Ilyen magasztos hivatású dr. Palócz v. kórházi orvos, egészségt. tanár országos híri intézete (Budapest, IV., Múzeum-körút 13.), ahol a legnagyobb titoktartás mellett a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan kigyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros sebeket, hulygát, ideg- és háterginczbajokat, az onfertőzés és szifilis utóbajait, magömlést, elgyengült férferőt (impotentiát), kezdődő elme zavart, aranyerét, sörveket, vérbajokat, bőrbetegségeket és a női nem szervek minden betegségét. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak levelekre kimerítő felvilágosítást afelől, hogy otthon mi módon gyógyítható ki gyökeresen a bajából (a levélben csak válaszbélyegyet kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges speciális gyógyszerekről is gondoskodik. Rendelés naponta d. e. 10-12-ig d. n. 3-5 óráig, (vasárnap déli 12-ig). **EHRlich 606 kurát is végeznek.** Czim: **Dr. Palócz,** specialista-orvos, Budapest, IV. kerület, Múzeum-körút 13.

Részletfizetésre is!

Amerikai redőnyös írószalagok. — Összerakható könyvszekrények. — Angol bőrgarnitúrák. — Redőnyös aktaszekrények. — Teljes irodaberendezések.

UJLAKI BELA modern amerikai irodabútortelepe,
Budapest, VII., Erzsébet-körút 28. sz.
Árjegyzék ingyen. Telefon 122-69.

AZ ÉN UJSÁGOM

előfizetési ára:
Negyedévre 2.50, félévre 5.—, egész évre 10.— kor.
Singer és Wolfner, Andrássy-ut 10. szám.

THE GRESHAM

ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG LONDONBAN

Alapítástól 1848-ban.

Magyarországi igazgatóság Budapestben
V., FERENCZ JÓZSEF-TÉR 5-6. SZ.
(Saját palotájában)

Elfogad életbiztosításokat a legkülönbözőbb kombinációk szerint, előnyös és díjaz feltételek mellett. A „Gresham” kötvényfeltételei kiválóan liberálisak. Kötvényül elővételmentes és megtámadhatatlanok. Légújítás (aviatika) következtében előálló halálesetekben — ha a biztosítás már 3 évig fennáll — a társaság feltétlenül kártérítést nyújt, pótdíj fizetés kötelezettség nélkül. Fedezetül letett kötvényeinél felelő kivánságára a biztosítás érvénybelépésekor azonnal kártérítési kötelezettséget vállal: öngyilkosság, párbaj vagy bírói ítélet folytán előálló halálesetekben.

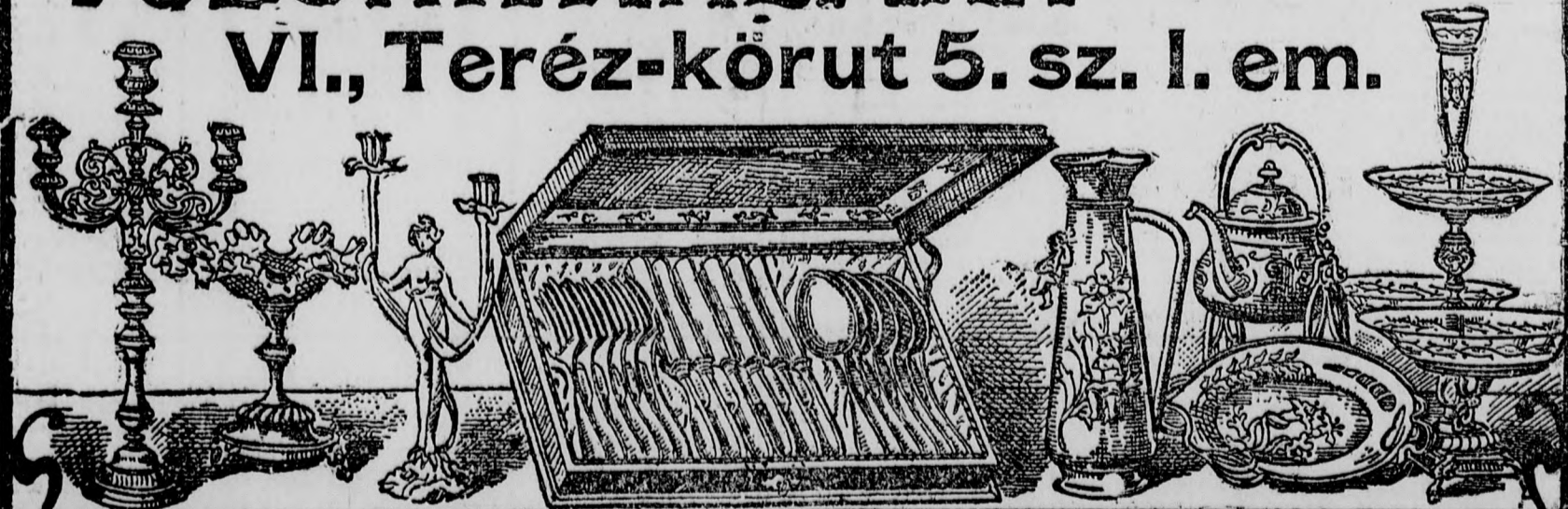
Vagyonállás 1910. decz. 31-én	351.866.657.16
Érvényben levő biztosítások	610.000.000.—
Biztosított feleknek kifizetett kártérítés	642.829.227.92
A magyar üzletre tartalékba helyezendő összeg	26.764.941.50
Magyar értékben tényleg elhelyezett díjtartalék	28.042.292.10

ÉLŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELÖNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN

VI., Teréz-körút 5. sz. I. em.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

E hirdetés rovában minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovában minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Nyugalmozott

uri családoknak alkalmas villák esetleg szállóival, Balatonparton eladók. Virius, Szeged, Zalam.

Virius telepen

Balatonpart legszebb pontján (fürdőtelep, vasút és hajóállomás), sanatorium szállodák és villatellékek alkalmas erdei terület 2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-1120-1121-1122-1123-1124-1125-1126-1127-1128-1129-1130-1131-1132-1133-1134-1135-1136-1137-1138-1139-1140-1141-1142-1143-1144-1145-1146-1147-1148-1149-1150-1151-1152-1153-1154-1155-1156-1157-1158-1159-1160-1161-1162-1163-1164-1165-1166-1167-1168-1169-1170-1171-1172-1173-1174-1175-1176-1177-1178-1179-1180-1181-1182-1183-1184-1185-1186-1187-1188-1189-1190-1191-1192-1193-1194-1195-1196-1197-1198-1199-1200-1201-1202-1203-1204-1205-1206-1207-1208-1209-1210-1211-1212-1213-1214-1215-1216-1217-1218-1219-1220-1221-1222-1223-1224-1225-1226-1227-1228-1229-1230-1231-1232-1233-1234-1235-1236-1237-1238-1239-1240-1241-1242-1243-1244-1245-1246-1247-1248-1249-1250-1251-1252-1253-1254-1255-1256-1257-1258-1259-1260-1261-1262-1263-1264-1265-1266-1267-1268-1269-1270-1271-1272-1273-1274-1275-1276-1277-1278-1279-1280-1281-1282-1283-1284-1285-1286-1287-1288-1289-1290-1291-1292-1293-1294-1295-1296-1297-1298-1299-1300-1301-1302-1303-1304-1305-1306-1307-1308-1309-1310-1311-1312-1313-1314-1315-1316-1317-1318-1319-1320-1321-1322-1323-1324-1325-1326-1327-1328-1329-1330-1331-1332-1333-1334-1335-1336-1337-1338-1339-1340-1341-1342-1343-1344-1345-1346-1347-1348-1349-1350-1351-1352-1353-1354-1355-1356-1357-1358-1359-1360-1361-1362-1363-1364-1365-1366-1367-1368-1369-1370-1371-1372-1373-1374-1375-1376-1377-1378-1379-1380-1381-1382-1383-1384-1385-1386-1387-1388-1389-1390-1391-1392-1393-1394-1395-1396-1397-1398-1399-1400-1401-1402-1403-1404-1405-1406-1407-1408-1409-1410-1411-1412-1413-1414-1415-1416-1417-1418-1419-1420-1421-1422-1423-1424-1425-1426-1427-1428-1429-1430-1431-1432-1433-1434-1435-1436-1437-1438-1439-1440-1441-1442-1443-1444-1445-1446-1447-1448-1449-1450-1451-1452-1453-1454-1455-1456-1457-1458-1459-1460-1461-1462-1463-1464-1465-1466-1467-1468-1469-1470-1471-1472-1473-1474-1475-1476-1477-1478-1479-1480-1481-1482-1483-1484-1485-1486-1487-1488-1489-1490-1491-1492-1493-1494-1495-1496-1497-1498-1499-1500-1501-1502-1503-1504-1505-1506-1507-1508-1509-1510-1511-1512-1513-1514-1515-1516-1517-1518-1519-1520-1521-1522-1523-1524-1525-1526-1527-1528-1529-1530-1531-1532-1533-1534-1535-1536-1537-1538-1539-1540-1541-1542-1543-1544-1545-1546-1547-1548-1549-1550-1551-1552-1553-1554-1555-1556-1557-1558-1559-1560-1561-1562-1563-1564-1565-1566-1567-1568-1569-1570-1571-1572-1573-1574-1575-1576-1577-1578-1579-1580-1581-1582-1583-1584-1585-1586-1587-1588-1589-1590-1591-1592-1593-1594-1595-1596-1597-1598-1599-1600-1601-1602-1603-1604-1605-1606-1607-1608-1609-1610-1611-1612-1613-1614-1615-1616-1617-1618-1619-1620-1621-1622-1623-1624-1625-1626-1627-1628-1629-1630-1631-1632-1633-1634-1635-1636-1637-1638-1639-1640-1641-1642-1643-1644-1645-1646-1647-1648-1649-1650-1651-1652-1653-1654-1655-1656-1657-1658-1659-1660-1661-1662-1663-1664-1665-1666-1667-1668-1669-1670-1671-1672-1673-1674-1675-1676-1677-1678-1679-1680-1681-1682-1683-1684-1685-1686-1687-1688-1689-1690-1691-1692-1693-1694-1695-1696-1697-1698-1699-1700-1701-1702-1703-1704-1705-1706-1707-1708-1709-1710-1711-1712-1713-1714-1715-1716-1717-1718-1719-1720-1721-1722-1723-1724-1725-1726-1727-1728-1729-1730-1731-1732-1733-1734-1735-1736-1737-1738-1739-1740-1741-1742-1743-1744-1745-1746-1747-1748-1749-1750-1751-1752-1753-1754-1755-1756-1757-1758-1759-1760-1761-1762-1763-1764-1765-1766-1767-1768-1769-1770-1771-1772-1773-1774-1775-1776-1777-1778-1779-1780-1781-1782-1783-1784-1785-1786-1787-1788-1789-1790-1791-1792-1793-1794-1795-1796-1797-1798-1799-1800-1801-1802-1803-1804-1805-1806-1807-1808-1809-1810-1811-1812-1813-1814-1815-1816-1817-1818-1819-1820-1821-1822-1823-1824-1825-1826-1827-1828-1829-1830-1831-1832-1833-1834-1835-1836-1837-1838-1839-1840-1841-1842-1843-1844-1845-1846-1847-1848-1849-1850-1851-1852-1853-1854-1855-1856-1857-1858-1859-1860-1861-1862-1863-1864-1865-1866-1867-1868-1869-1870-1871-1872-1873-1874-1875-1876-1877-1878-1879-1880-1881-1882-1883-1884-1885-1886-1887-1888-1889-1890-1891-1892-1893-1894-1895-1896-1897-1898-1899-1900-1901-1902-1903-1904-1905-1906-1907-1908-1909-1910-1911-1912-1913-1914-1915-1916-1917-1918-1919-1920-1921-1922-1923-1924-1925-1926-1927-1928-1929-1930-1931-1932-1933-1934-1935-1936-1937-1938-1939-1940-1941-1942-1943-1944-1945-1946-1947-1948-1949-1950-1951-1952-1953-1954-1955-1956-1957-1958-1959-1960-1961-1962-1963-1964-1965-1966-1967-1968-1969-1970-1971-1972-1973-1974-1975-1976-1977-1978-1979-1980-1981-1982-1983-1984-1985-1986-1987-1988-1989-1990-1991-1992-1993-1994-1995-1996-1997-1998-1999-2000-2001-2002-2003-2004-2005-2006-2007-2008-2009-2010-2011-2012-2013-2014-2015-2016-2017-2018-2019-2020-2021-2022-2023-2024-2025-2026-2027-2028-2029-2030-2031-2032-2033-2034-2035-2036-2037-2038-2039-2040-2041-2042-2043-2044-2045-2046-2047-2048-2049-2050-2051-2052-2053-2054-2055-2056-2057-2058-2059-2060-2061-2062-2063-2064-2065-2066-2067-2068-2069-2070-2071-2072-2073-2074-2075-2076-2077-2078-2079-2080-2081-2082-2083-2084-2085-2086-2087-2088-2089-2090-2091-2092-2093-2094-2095-2096-2097-2098-2099-2100-2101-2102-2103-2104-2105-2106-2107-2108-2109-2110-2111-2112-2113-2114-2115-2116-2117-2118-2119-2120-2121-2122-2123-2124-2125-2126-2127-2128-2129-2130-2131-2132-2133-2134-2135-2136-2137-2138-2139-2140-2141-2142-2143-2144-2145-2146-2147-2148-2149-2150-2151-2152-2153-2154-2155-2156-2157-2158-2159-2160-2161-2162-2163-2164-2165-2166-2167-2168-2169-2170-2171-2172-2173-2174-2175-2176-2177-2178-2179-2180-2181-2182-2183-2184-2185-2186-2187-2188-2189-2190-2191-2192-2193-2194-2195-2196-2197-2198-2199-2200-2201-2202-2203-2204-2205-2206-2207-2208-2209-2210-2211-2212-2213-2214-2215-2216-2217-2218-2219-2220-2221-2222-2223-2224-2225-2226-2227-2228-2229-2230-2231-2232-2233-2234-2235-2236-2237-2238-2239-2240-2241-2242-2243-2244-2245-2246-2247-2248-2249-2250-2251-2252-2253-2254-2255-2256-2257-2258-2259-2260-2261-2262-2263-2264-2265-2266-2267-2268-2269-2270-2271-2272-2273-2274-2275-2276-2277-2278-2279-2280-2281-2282-2283-2284-2285-2286-2287-2288-2289-2290-2291-2292-2293-2294-2295-2296-2297-2298-2299-2300-2301-2302-2303-2304-2305-2306-2307-2308-2309-2310-2311-2312-2313-2314-2315-2316-2317-2318-2319-2320-2321-2322-2323-2324-2325-2326-2327-2328-2329-2330-2331-2332-2333-2334-2335-2336-2337-2338-2339-2340-2341-2342-2343-2344-2345-2346-2347-2348-2349-2350-2351-2352-2353-2354-2355-2356-2357-2358-2359-2360-2361-2362-2363-2364-2365-2366-2367-2368-2369-2370-2371-2372-2373-2374-2375-2376-2377-2378-2379-2380-2381-2382-2383-2384-2385-2386-2387-2388-2389-2390-2391-2392-2393-2394-2395-2396-2397-2398-2399-2400-2401-2402-2403-2404-2405-2406-2407-2408-2409-2410-2411-2412-2413-2414-2415-2416-2417-2418-2419-2420-2421-2422-2423-2424-2425-2426-2427-2428-2429-2430-2431-2432-2433-2434-2435-2436-2437-2438-2439-2440-2441-2442-2443-2444-2445-2446-2447-2448-2449-2450-2451-2452-2453-2454-2455-2456-2457-2458-2459-2460-2461-2462-2463-2464-2465-2466-2467-2468-2469-2470-2471-2472-2473-2474-2475-2476-2477-2478-2479-2480-2481-2482-2483-2484-2485-2486-2487-2488-2489-2490-2491-2492-2493-2494-2495-2496-2497-2498-2499-2500-2501-2502-2503-2504-2505-2506-2507-2508-2509-2510-2511-2512-2513-2514-2515-2516-2517-2518-2519-2520-2521-2522-2523-2524-2525-2526-2527-2528-2529-2530-2531-2532-2533-2534-2535-2536-2537-2538-2539-2540-2541-2542-2543-2544-2545-2546-2547-2548-2549-2550-2551-2552-2553-2554-2555-2556-2557-2558-2559-2560-2561-2562-2563-2564-2565-2566-2567-2568-2569-2570-2571-2572-2573-2574-2575-2576-2577-2578-2579-2580-2581-2582-2583-2584-2585-2586-2587-2588-